

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

De Theologicis Disciplinis Liber Decimus Tertius, In quo Originalis peccati
ex primo Homine in posteros demonatratur transus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

3

DE THEOLOGICIS DISCIPLINIS

LIBER DECIMUS TERTIUS,

In quo Originalis peccati ex primo Homine in posteros demonstratur transfusio.

DAMI culpa, de qua postremo libro differui, non solum imitatione ac exemplo, verum etiam propagatione peccati universum genus humanum infecit; nam præter paterni sceleris documentum, cui tanta vis inest, ut ad illud foliant prognati vitam, moresque componere, ob perturbatum dominum rationis, atque inseminatam labem concupiscentia, ipsa filiorum generatio originali forde polluitur. Imo, quum gigantibus liberis operam non dederint Protoparentes ante lapsum, nec fuerint aliqui homines eorum inobedientia spectatores, imago autem, & recordatio antiquæ felicitatis, quam in tot, ac tantas calamitates commutavit Ad transgressio, in nobis tristitiam potius, & ægritudinem pariat, quam peccandi libidinem; non esset veteris delicti ad

mentem revocatio tam deploranda, nisi ad nos nequitia turpitudinem, ac meritum poena vitiata origo transmitteret. Quoniam itaque in iniquitate concepti sumus, atque in nobis etiam per lavacrum regenerationis expiatis remanet ad agonem languor animi, & lacertosa cupiditas; opus est, ut de Originalis peccati transfusione, & qualitate instituamus Theologicam concertationem. Consueverunt quidem Scholastici hoc facere, ubide peccatis, & de virtutibus disputatur: sed nos huic disceptationi initia tertii Voluminis depatamus, propterea quod pertractaturi sumus in quarto de iis virtutum, aut viatorum officiis, quæ usu tantum libertatis propriæ exercentur; ac præterea præsens de Transfusione peccati disceptatio magnam habet cum præcedenti connexionem, necnon ad intelligentiam eorum, quæ posthac dicturi sumus de Gratia, & de libero arbitrio, apprimere necessaria.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

CAPUT

A

C A P U T I.

Peccatum Originale ab Adam in posteris ejus transfundi,
ex sacris literis demonstratur.

S U M M A R I U M.

1. *Erros Hæreticorum enumerantur.*
2. *Transfusio peccati originalis probatur ex veteri testamento. 1mo.*
3. *Refertur responsio prima Adversariorum.*
4. *Refutatur prima responsio Adversariorum.*
5. *Responsio 2da. Adversariorum declaratur & solvitur.*
6. *Objecio 3ta. Adversariorum & responsio ad illam.*
7. *Probatio 2da. Conclusionis ex veteri testamento.*
8. *Probatio 3ta. ex eodem.*
9. *Affertur argumentum Pelagianorum.*
10. *Responsio prima ad illud.*
11. *Responsio 2da. ad illud.*
12. *Probatur conclusio ex novo testamento 1mo.*
13. *Opinio contra Phæreponi Hæretici.*
14. *Refutatur.*
15. *Ac stabilitur Conclusio.*
16. *Probatur conclusio ex Novo Testamento 2do.*
17. *Probatur 3tiæ ex eodem.*
18. *Refutatur opinio Pelagianorum.*
19. *20. & 21. Adducuntur, & solvuntur objections Adversariorum.*

1.
Erros Hæreticorum enumerantur.

NEMINEM ob prævaricationem Adæ nasci infectum peccato, & damnationi obnoxium primum commenti sunt gregales Carpocratis secundo Ecclesiæ sacerculo inveniunt, ut scribit in IIII. Strom. Clem. Alexandrinus. Deinde in eundem errorem, in libris faltem Periarchon, lapsus est Origenes Adamantius, qui Pelagianismi ova fovit; quamquam is gratiam baptismatis fatetur ad abluenda peccata in superiori vita, priusquam anima dilaberetur in carnis ergastulum, perpetrata. Idem opinatus est Pelagius afferens, Adamum posteris obfuisse non transfiguratione, sed exemplo delicti, adeo versipellis ut lufuratus sit in Synodo Diopolitana à quatuordecim Episcopis absolutionem. Legendus S. Pater de Peccato Origin. cap. 13. & 15. & lib. 1. contra Julianum cap. 5. Manifestius hanc evomuerunt blasphemiam Cœlestius, & Julianus; qui quinam fuerint, & quantum pro hæresi Pelagiana pertinacissimi operis contulerint videbimus libro proximo. Patrocinatus est iis Theodorus Mopsuestenus, ut referunt Marius Mercator in Commonitorio, & Norisius de Hæresi Pelagiana lib. 1. cap. IX. Armenii, Albenes, Beguinii in eodem luto pedibus constiterunt. Erasmus quoque male apud plurimos audiit, quod Catholicis studuerit eripere aperitissimum Pauli testimonium in Epist. ad Rom. cap. v. 12. Ipse tamen post interpretationem suam, de qua infra, *Ego, inquit, demonstrans* bunc locum ad revincendos Pelagianos non esse satis efficacem relego disputantem ad alia loca hoc certiora. *Hoc non est* eripere telum Ecclesiæ, sed indicare tela certiora pro parum certo: nec est aperire ruinam hostibus, sed admonere, ne hic urgeamus hostem ubi possit elabi. Bel-

le quidem, & præclare nimium: ast certiora illa tela non profert. Attamen hominem ceteris vehementer suspectum neque absolvō, neque condemnō. Fallam Erasmi expositionem securus est Joannes Clericus Animadv. ad Epist. Augustini 157. olim 89. Mitto Socinianos, qui ad aliorum hæresium colluvionem etiam Pelagianam asciscunt.

PROPOSITIO 1. *Transfusio Originalis peccati ex veteri Testamento primum evincitur.*

Eligam ex multis, quæ produci possent, tria loca duntaxat. Sit primus ex cap. XVII. Genes. v. 14. *Masculus cuius preputii caro circumcisæ non fuerit, delebitur anima illius de populo suo: quia paclum meum irritum fecit.* Ubi non sola mors temporalis præscribitur, sed æterna potissimum; quoniam sicut ea verba Gen. XXV. 17. *Et appositus est ad populum suum, &c. 1.* Machabæorum cap. 2. 69. *Appositus est ad patres suos, vitam significante sempiternam; ita haec, Delebitur anima illius de populo suo,* demonstrant maxime mortem animæ, & damnationem. Atque alia, *Quia paculum meum irritum fecit,* non solum pactum & foedus cum Abrahamo intitum designant, cuius violatio non est tenello pueru imputanda, sed illud de ligni prohibitione, quando per unum hominem peccatum introivit in mundum. Quapropter Augustinus de Peccato Originali cap. XXX. num. 35. *Quid enim mali, quæso (inquit) parvulus propria voluntate commisit, ut alio negligente, & eum non circumcidente ipse damnetur damnatione tam severa, ut pereat anima illa de populo suo?* Neque enim temporalis mortis terror incusus est, cum de justis quando moriebantur, tuac potius diceretur. *Et appositus est ad*

2.
Transfusio peccati originalis probatur ex veteri testamento 1mo.

ad populum suum, vel, Appositus est ad Patres suos, quoniam deinceps homini nulla tentatio formidatur, que illum separaret à populo suo, si populus ejus ipse est populus Dei, &c. Et in IIII. contra Julianum cap. XVIII. num. 34. Isaac (inquit) quantum ad propria peccata quid meruerat, etiam si ex adulteris nasceretur, innocens natus, quid meruerat ut anima ejus de populo suo periret, nisi circumcisio subveniret? Noli evagari per multa obscura, perplexa, superflua; ad hoc unum apertum, simplex, necessariumque responde. Legatur &c de Peccatorum meritis libro 2. cap. XI. num. 24. necnon XVI. de Civit. Dei cap. 27. Ex quibus ita argumentantur: Puer, qui nondum instituto baptismate non circumcidebatur, erat exclusus à cœtu Sanctorum, atque à sempiterna beatitudine, propterea quod divinum mandatum irritum fecerat. At puer ille octo dierum non dissipavit testamentum Domini de imperata circumcisione, neque capax erat actualis peccati. Ergo irritum fecerat mandatum de ligni prohibitione, & originalis peccati reus erat.

3. Refutatur Responsio Adversorum. Quoniam multi hoc argumentum aut nullum, aut infirmissimum putant, in eo aliquantis per commorabor. Sunt qui dicunt verba Genesis XVI. 1. non pertinere ad pueros, sed ad solos adultos, qui circumcisionem negligenter; & male additum die octava, quomodo citat persepe Augustinus. Ita Grotius, Gerardus Vossius lib. II. Hist. Pelag. p. 1. thesi 2. observat in Hebraeo esse זָכָר, quod virum notat; quare locus accipiens est de adultis, non de infantibus. Adde τὸ διατελέσθαι in Hebraico, quam in Vulgata textu desiderari. Male ergo, inquit, haec verba detorquentur ad pueros.

4. Refutatur Responsio Adversorum. Hæc facili negotio eliduntur. Nam verba illa die octava, inveniuntur in textu græco, in quo legitur τὴν ἡμέραν τὴν ὥδης: eamdemque cum Augustino lectionem sequuntur. Ambrosius Epist. 77. Origenes lib. 2. in Epist. ad Romanos circa finem cap. 3. allique veteres. Nec refert quod in Hebraeo, & Vulgata nostræ textu minime reperiantur; cum subintelligi constet ex versu 12. precedentem, Infans octo dierum circumcidetur in vobis, omne masculinum in generationibus vestris: tam vernaculus, quam empti- tius circumcidetur, & quicunque non fuerit de stirpe vestra. Itaque proximo cap. 14. etiæ non habeantur ea verba octava die, illic subintelliguntur, ma-

xime quod legimus indefinite, *Mascu-
lus, &c.* Quare Graeca lectio falsa non
est, sed addit commodam verborum
interpretationem. Observatum à me
in Polyglottis Anglis tom. I. p. 65. in
vetustissimo textu Samatitano haberi.
*Præputium autem masculi, cuius non
circumcisus fuerit caro præputii sui in
die octavo, istius exterminabitur anima
de populis suis: sedus meum fregit.* Hu-
ius etiam lectionis adminiculò verus sena-
sus eruitur, refutatur Grotius, & argu-
mento Augustini novum robur accedit.
Falsissimum quoque est זָכָר Zachar significare tantummodo marem gran-
dævum; inventimus quippe ipsum voca-
bulum in Codice Hebraeo Exodi XIIII.
12. Levit. 12. 2. Isaiae LXVI. 7. & Je-
rem. XX. 15. de pueru nuperrime na-
to: qui cum ad Patris memoriam ser-
vandam nascatur, non minus, ac adul-
tus, appellatur זָכָר. Textum Ge-
neseos de pueru infante etiam Hebrei
interpretantur, praesertim Aben-Esra
apud Cartwrightum.

Répondent alii; inter quos etiam L'Herminier Tom. 6. p. 29. ea verba
paetum meum irritum fecit, non ad le-
gem Adamo datam esse referenda, sed
ad paetum circumcisionis, ob cujus
neglectum signaculum Angelus in di-
versorio voluit occidere Moylen Exodi
IV. 24. unde Sephora illico filii præpu-
tium circumcidit.

Verum hoc etiam admissio Augustiniana
argumentatio in suo robore perseve-
rat. Vedit enim subterfugium istud per-
spicax S. Patris ingenium: atque ita ex
adverso ratiocinium instituit lib. 16. de
Civ. Dei cap. 27. Si enim dixisset quia
hoc testamentum meum dissipavit, non
nisi de ista circumcisione intelligi cogeret.
Nunc vero quoniam non expedit cajus-
modi testamentum parvulus dissipaverit,
liberum est intelligere de illo testamento
dictum, cuius dissipatio pertinere pos-
sit ad parvulum. Si autem quisquam
hoc non nisi de ista circumcisione dictum
esse contendit, quod in ea testamentum
Dei qui non est circumcisus dissipaverit
parvulus, querat locutionis aliquem mo-
dum, quo non absurde possit intelligi,
ideo dissipasse testamentum, quia licet
non ab illo, tamen in illo est dissipatum.
Verum sic quoque animadvertendum est
nulla in se negligentia sua juste interire
incircumscisi animam parvuli, nisi ori-
ginalis obligatione peccati.

Tertio inquit illa verba, Delebitur
anima illius de populo suo, vel corpo
alem mortem designare, vel tempora-
ria. Adversum hæreditatem, vel sortem filiorum
Israel.

& Responsio Israel. Sed neque hæc vim Augustinianæ argumentationis elidunt. Primo quoniam apponi ad populum suum hebraica phras̄ demonstrat hæreditatem Sanctorum. Igitur hac antithesi deleri de populo suo significatur hujus hæreditatis privatio. Deinde quia in Hebraico, Chaldaeo, & Samaritano textu habetur plurali numero de populis suis; quibus verbis haud obscure ostenditur, ut animadvertis etiam Drusius, puerum incircumcisum à cœtu Sanctorum esse excludendum. Insuper sive de temporali, sive de æterna morte, aut alia pœna, quæcumque ea demum sit, verba illa sumuntur; urget semper Augustinianum argumentum, *Quid meruerat, ut anima ejus de populo suo periret, nisi circumcisio subveniret?* Potremo S. P. lib. 11. contra Julianum cap. 6. n. 18. etiam auctoritate Joannis Chrysostomi, & Beatissimi Martyris Cypriani demonstrat circumcisionem in signum præceptam esse baptiſmatis, & in remedium Originalis peccati. Quod & affirmat S. Basilus Orat. xiiii. quæ est hortatio ad Baptiſnum, & Ambrosius lib. 2. de Abram cap. xi. Innoc. etiam IIII. in cap. Majores. Quamobrem ut non baptizati nunc delentur de libro viventium, ita olim non circumcisi. At de Institutione Circumcisionis alibi. Sufficiat modo demonſtrare argumentum Augustini non adversari universæ Patrum traditioni in eo, quod ad Circumcisionis mandatum attinet, ut scribit Nicolaus L'Hermier.

7. Probatio secunda conclusionis ex veteri testamento.
Alter textus est Jobi xiv. 4. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine?* Nonne tu, qui solus es? Hæc verba explicat Olympiodorus pag. 274. Catenæ Græcorum Patrum: *Quorsum plura de homine dicenda sunt, quandoquidem ipsa hominis generatio sine illuvie, & peccato non existat?* Unde fit ut infantes ad eluendam fordem, quam ex Adami transgressione contraxerunt, baptizentur. Notanda est etiam Versio LXX. quæ habet: *τις γὰρ μεταφέρει εἰς αὐτὸν πύρα; ἀλλ᾽ οὐδεὶς, εἴ τι μία ἡμέρα οὐλος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς:* videlicet, *Quis enim mundus erit à forde?* Nec unus, si & una dies vita ejus in terra. Hanc sequitur Augustinus lib. xx. de C. D. cap. 26. Omnes ergo de immundo semine concipiuntur, nec est homo immunis à forde, etiam si nunc vivere incoepit. Futilis est interpretatio Fratrum Polonorū, qui Jobi textum accipiunt de foribus & immunditiis pannorum: has enim in thermis eluent mulierculæ cinere, aut sinegmate, neque fordes

istæ contrahuntur immundo semine dum proles concipiuntur. Loquitur autem Job, ut liquet, de forde, quam omnes contrahunt, & quæ à nemine, nisi à Deo, potest abluī.

Tertius locus erit Psalm. l. v. 7. ubi Regius vates inquit: *Ecce enim in ini-quitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Quæ verba intelligi nequeunt de ill cito parentum Davidis complexu; siquidem ut Augustinus scribi in hunc Psalmum 10. *Nunquid David de adulterio natus erat de Jesse viro iusto, & conjuge ipsis?* Quid eß quod se dicit in iniuitate conceptum, nisi quia trabitur iniuitas ex Adam? Multo minus cum Socinianis id accepis de peccatis à Davide propria voluntate, postquam regnum obtinuit, patratis: nam Uriæ interfactio, & alieni tori violatio nullam habent connexionem cum Davidis conceptione, nisi quatenus materno ex utero traxit somitem peccati; quod pariter est vitiaæ originis argumentum. Respondebant Pelagiani pluri illi numero in iniuitatibus, & in peccatis, aperte actualia peccata monstrari, cum Originale unicum asteratur. Ast Augustinus cap. 46. Enchirid. num. 13, ita cavillationem istam exsufflat: *Neque hic dixit in iniuitate vel peccato, cum & hoc recte dici possit: sed iniuitates & peccata dicere maluit; quia & in illo uno, quod & in omnes homines pertransit, atque tam magnum est, ut eo mutaretur & converteretur in necessitatem mortis humana natura, reperiuntur, sicut supra disserui, plura peccata.* Hæc plura peccata sunt ab Augustino explicata præcedenti cap. 45. sunt autem superbia, sacrilegium, homicidium, fornicatio, furtum, & avaritia. Vide lib. præcedentis cap. xii. prop. 1. Ad refellendam novoram Pelagianorum audaciam addo in Hebraico textu legi: *ובְּהַמָּן וּבְמַנִּי אָמֵן:*

חַזְבְּעֹוֹן חַזְלֶתֶת Ecce in iniuitate formatus sum, & in peccato calefecit me mater mea. Ubi iniuitas & peccatum singulari numero effertur, quemadmodum in Versione Chaldaica, Syriaca, & Arabica.

OBJECTIO REFELLITUR.

Unum est, quod ex veteri testamento Pelagianorum defensor Julianus operposuit. Ezechielis xviii. v. 20. habetur: *Anima, qua peccaverit ipsa morietur: filius non portabit iniuitatem patris, & pater non portabit iniuitatem*

Affertur Argumentum Pelagianorum.

tem filii: *justitia justi super eum erit, & impietas impii erit super eum.* At si esset peccatum aliquod originale, filius portaret iniquitatem patris, & impietas impii esset etiam super posteros. Nullum est ergo peccatum istud originale.

10. *Resp. i.* Nego minorem: Propheta enim promittit gratiam novi testamenti, in quo regenerati majorum suorum poenitentia non afficiuntur, ut olim in lege veteri, quando Deus visitabat iniquitatem patrum in filios usque in tertiam, & quartam generationem, sicut legitur Exodi xx. 5. & Jerem. xxxii. 18. unde in Israël invaluit proverbium illud: *Patres comederunt uvas acerbas, & dentes filiorum obstupescunt*, eodem cap. Ezech. v. 2. Deus itaque promittit hanc parabolam ulterius non futuram in proverbium in Israël, quoniam regenerati debita parentibus poena minime constringuntur, sed personalium malefactorum suppicio mulcentur. *Hec per Ezechielem Prophetam promissio est novi testamenti, quam non intelligis, ubi Deus regeneratos à generatis, si jam in majoribus atatibus sunt, secundum propria facta discernit:* ait S. Pater lib. iii. Operis Imperf. contra Jul. cap. 38. Et proverbium illud nulla ratione de Originali peccato, sed de solis actualibus apud Israëlitas vigebat, cum hi tamen Originale peccatum concordissime agnoscerent, & illud appellarent, auctore Aben-Efra, *Figmentum malum, cor disque præputium.* Primo enim Adæ peccatum non solum visitat vindicta Dei justitia usque in quartum generationem, sed in generatione mille; nec filius Sethi vel Enos, sed nosfrum quoque dentes obstupuerunt ob protoparentis comeditionem. Deinde liquet ex precedenti versu 18. loqui Ezechielem de parentum peccatis personalibus, quae ad quædam genera simul cum virtutibus oppositis reducit in suis Commentariis Hieronymus; ut sunt idolatria, hæresis, adulterium, aliaque à Prophetâ ibidem enumerata.

Secundo respondetur dist. eamdem minorem: Filius portaret iniquitatem Patris, nisi ei fuisset remissum originale peccatum, aut actualia patraret, concedo: Si peccatum illi remissum foret, & justitiam operaretur, & custodiret omnia precepta Domini, nego. Versu proximo 59. declarat Prophetâ, quod Filius non portabit iniquitatem Patris, si legem impleverit, aut si impius est, egerit poenitentiam; & loquitur de Israëlitis, quibus per circumcisionem pec-

catum originale deletum erat. Quo ergo jure hoc testimonio abuti possumus adversus originalis peccati transfigurationem, dum sermo instituitur de actuali, & ad filios Israël à priori illo peccato solutos?

PROPOSITIO II. Eadem Catholica veritas confirmatur novi Testamenti locupletissima auctoritate.

Tria pariter ex novo Testamento producam præ ceteris argumenta. Quorum esto primum. Apostolus ad Rom. v. 12. scribit: *Sicut per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* Et in i. ad Corinth. cap. xv. 21. *Per hominem mors, & per hominem resurrectio mortuorum.* Et sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur. Vindicavi à falsis hæreticorum interpretationis utrumque locum præcedenti libro cap. i. & cap. xiiii, Addam modo, perperam à Pelagianis ita explicari, quasi omnes moriantur anima, propterea quod imitentur prævaricatorem Adamum. Primo quoniam ostendi agi utробique de morte corporis, cum Apostolus peccatum à morte distinguat, & priori loco v. 14. affirmet ob Adæ delictum mortem regnasse etiam in parvulos, qui Adam imitari non possunt; in altero autem de resurrectione corporum verba faciat. Deinde non per hominem, sed per Angelum primo, posthac per Evans peccatum pervasit; si de imitatione tantummodo discepitur. Præterea instituit Apostolus comparationem inter Adam, & Christum: & illum peccati auctorem declarat, istum gratiae; illum mortis, istum resurrectionis. At Christus gratiae & resurrectionis causa est non per imitationem duntaxat: sed per veram propriamque participationem virtutis suæ in his qui justificantur, & in omnibus qui resurrecturi sunt. Adam ergo erit vere proprieque causa mortis & peccati in singulis qui moriuntur. Legendus omnino Augustinus Ep. 157. olim 89. lib. i. de Peccat. meritis cap. 10. 11. de Nuptiis cap. 27. lib. ii. Operis Imperf. contra Julianum n. 16. &c.

11. *Responso* *Contraad* *Ind.* Joannes Phereponus Animadv. ad Epist. Augustinianam 157. §. 1. & ad Opinio contraria Pheregustini locum Pauli ad Rom. v. conponi Hæreditentius explicavisse, & se se demonstrasse Apostoli proletarium Interpretem. Proletarium dicit Plautina phrasa, id est plebejum, ac pauperium. Etenim,

12. Probatur conclusio ex novo testamento primo.

13. Opinio contraria Pheregustini locum Pauli ad Rom. v. conponi Hæreditentius.

Etenim, inquit, hunc locum Pauli pertinere ad adalitos tantum, qui peccatum Adami imitantur, ostenderunt dudum viri doctissimi. Sed & hujus censoriae nota causam profert ex Graeco textu, in quo habetur ἐφ ὁ πάντες ἡμεῖς τοι, nimirum, eo quod omnes peccaverunt. Etenim ἐφ ὁ est quia vel eo quod; non in quo, ut 2. ad Corinth. v. 4. & ad Philippienses 111. 12. Hæc ex Erasmo, qui Comment. in hunc locum scribit εἰς jungi paterno casui, quoties idem est ac super, ut εἰς τὸν γῆν, super terram, εἰς πάντων super omnia: item cum tempus indicat, aut dictio nem, ut εἰς Καίσαρος Οὐρανίας, Imperante Cæsare Octavio. Jungi autem dative cum potestatem significat, ut εἰς τὸν Εὐαγγελίον, auctoritate, vel nomine Regis; aut cum indicat causam vel eminentiam, ut εἰς διάνοιαν, spe mortis; denique cum supra, ut εἰς συλλαβή super columnam. At cum dative ad significandum In nusquam reperitur. Ex Erasmo tam Phereponus in Augustinum excanduit. De loco altero ex 1. ad Corinth. xv. 22. ait nihil ad rem facere. Vult enim Paulus, quod sicut unus Adamus mortem induxit in mundum, omnibus, qui eum imitantur, morientibus; ita quoque Christus beatam resurrectionem allaturus sit omnibus, qui ei parrebunt. Nullus hic sermo de peccato infantium, qui conditione naturæ, quia ex hominibus mortalibus nati sunt, non quasi suppicio de iis sumpto moriuntur. Hæc Phereponus.

Novi hæreticorum, præsertim Joannis Clerici, ingenium, omnes, vel saltem plurimos, atque inter hos Augustinum, circa sacrarum literarum expositionem Interpretes Catholicos vellent quantum quod tantam operam non dedeant literis hebraicis, græcisq; quantam Novatores impendunt. Jure ergo vindicabo Augustinum adversus Phereponum testimonio & auctoritate eorum, qui hoc etiam literarum studio flourerunt, maxime Protestantum: nam Catholici uno ore probant S. P. Augustini doctrinam, eique pollice utroque subscribunt. Ergo Gerardus Vossius de Hæresi Pelag. lib. 2. p. 1. thesi 2. obseruat in testimonio Pauli considerandam particulam Per, quæ causam efficientem significat. Tum voculas ἐφ ὁ, in quo, quæ posteris in Adam peccasse docent: vel si eas quia, sive propter quod transferre mavis, ad aquatam mortis causam, quæque in infantibus quoque locum habet, ostendunt. Ita hunc locum explicare ait memoratus Vossius præter Augustinum, Scri-

ptorem Homiliae de Adamo & Eva, quæ tribuitur Chrysostomo, Theodoreto in Psalm. 1. Prosperum de Vita contemplativa lib. 111. cap. 11. Sedulum in cap. ix. ad Rom. Faustum quoque de lib. arbitrio lib. 1. cap. 11. Carthaginense Concilium & Arauvicanum 11. utrumque Canone 11. Grotius in Epistolam ad Rom. ἐφ ὁ, inquit, in quo, hic est per quem: quomodo εἰς cum dativo sumitur Luc. v. 5. Act. 111. 16. 1. Corinth. viiiii. 11. Heb. ix. 17. Chrysostomus hoc loco: illo labente, & it, qui de ligno non comedenterunt, per eum omnes mortales facti sunt. In quo vertunt, & effectricem peccati caulan his vocalis significari demonstrant Clarius, Zegerus, & Jacobus Capellus, quorum Comment. habentur volumine Sacrorum Criticorum septimo. Idem præstat Bratus Waltonus in Polyglottis: in quibus observanda est versio Arabica: Mors pervagat in omnes homines, cum omnes jam peccaverint. Tum Aethiopica, de qua præcedenti libro cap. 1. Utraque enim commonitat mortem in singulos pervalsisse, etiam in infantes, ob primum & antiquum Adæ peccatum. Smidius Bibliorum svorum pag. 1000. ita exponit verba Pauli: In quo omnes homines peccaverunt, nempe in uno illo homine Adamo. Et obseruat εἰς usurpari pro ἐν Matth. 18. 5. ad Rom. 14. 18. ad Philipp. 1. 3. Affert & Scriptorum Græcorum exempla Pyndari præsertim, & Hesiodi: cuius est pervulgatum adagium, Μέτερος δὲ εἰς πῦρ ἀπίστου, Modus in omnibus rebus optimus est. Postremo Theodorus Beza (arbitror enim istos sufficere) in notis ad novum Testamentum pagina editionis Cantabrig. 405. hæc ad rem nostram. In quo homine ἐφ ὁ, id est, ἐφ ὁ, videlicet uno illo homine, ut humani generis stirpe. Fuit enim omnino afferenda ratio, cur ab uno homine peccatum & mors in omnes homines pervaserit: nec alia afferri potest ratio: quod tamen perspicuitatis causa exprimere non dubitavi. Novum autem non est, ut εἰς pro ἐν accipiatur, quamvis repugnante Erasmo, ut Marc. 2. 4. ad Hebreos ix. 17. & passim apud idoneos etiam auctores. Et cum aquæ Graecis sit feminini generis, non potest stare eorum sententia, qui relativum quo volunt referri ad peccatum. Erasmus quatenus, vel per hoc quod, ut mordicus teneat errorem, quem semel ex Origenne arripuit, hæc nimis ad incitationis peccata pertinere: nempe, ut simili quoque ratione (quod recte prouersus damnavit Augustinus adversus Pelagianos) in altera

14.
Refutatur.

altera collationis parte statuatur, nos per Christum sola quoque imitatione, non autem per ipsius spiritum ~~avxevn̄ tei~~ incipere bene velle, & bene facere. Sic enim statuendum est ut sibi constaret antithesis. En quid sit à scopo aberrare, & errorem pertinacius tueri. Haec tenus Theodorus Beza.

15. Infertur ex dictis primo, quam temere & impudenter Phereponus appellat Augustinum proletarium interpretem, dum Augustinianam expositionem probant plenis calculis Concilia, Patres, & Theologi etiam Reformati linguarum peritia doctissimi. Secundo colligitur celeberrimos Theologos, quos contra Augustinum stare autumat, esse solum Erasmum, & perpaucos Pelagi, Arminii, & Socini gregarios. Sequitur tertio Erasmum aperte revinci sacris, profanisque testimoniiis apertissimis, in quibus particula ēri cum dativo usurpatur pro In, & effectricem causam significat. Imo ejusdem significationis est in duobus locis, quæ opponit Phereponus, id est in 2. ad Corinth. v. 4. & ad Philipp. 11. 12, nam ea verba ēp̄ ō, eo quod, in primo loco causam indicant, ob quam in corpore ingemiscimus: in altero voculæ ipse ēp̄ ō, In quo demonstrant in Christo Iesu electionis nostræ causam esse. Kursus consequitur nihil efficere aut Erasmus, aut Phereponum, et si gratis concedatur particulam ēri ad Romanos v. idem esse, ac, eo quod, vel quatenus. Indicat enim in hac significatione omnes homines mori, eo quod peccaverunt. At complures ex morientibus, ut sunt infantes, non peccaverunt actualiter: Ergo originaliter. De verbis Apostoli in 1. ad Corinth, cap. xv. vide quæ diximus præcedenti libro cap. xiiii.

16. Alterum argumentum sumitur ex iis locis, in quibus ostenditur Christum Dominum universos Adæ posteros redemisse, & pro omnibus mortuum esse: quod affirmat Apostolus ipsumet quinto ad Romanos capite vers. 9. Christus pro nobis mortuus est: & 2. ad Corinth. v. vers. 14. Charitas enim Christi urget nos: cœstimantes hoc, quoniam si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. In qua universalis sententia etiam parvulos comprehendunt nemo non videt. Nega (ita Augustinus Julianum premit lib. vi. cap. iv. num. 8. & cap. ix. n. 24.) nega Christum etiam pro parvulis mortuum, ut eximas eos de numero mortuorum, hoc est de contagio peccatorum. Si autem & pro ipsis mortuus est: Ergo & ipsi mortui sunt. Et infra: Si nul-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

lum trabunt peccatum parvuli, non sunt mortui. Si non sunt mortui, non est mortuus pro eis, qui non est mortuus nisi pro mortuis. Tu autem jam in primo tuo libro contra nos clamans dixisti, Christum etiam pro parvulis mortuum. Nullo modo igitur negare permetteris eos trabere originale peccatum. Nam mortui unde, si non inde: aut propter quam mortem parvolorum mortuus est, qui non est mortuus nisi pro mortuis? Enimvero perspicuum est Apostolum mortuorum nomine nequaque intelligere illos, qui de corpore exierunt, sed qui in delictis mortui sunt, ut Augustinus demonstrat memorato cap. 4. num. 8. ex contextu ad Col. 2. 13. Et vos cum mortui essetis in delictis, convivis faciebat cum illo, donans vobis omnia delicia: delens quod adversum nos erat Chirographum decreti, quad erat contrarium nobis, & ipsum tulit de medio, affigens illud cruci: atque citato cap. 9. num. 27. ex Epist. ad Hebreos cap. 2. 14. ubi Christus dicitur mortuus, ut per mortem destrueret eum, qui habebat mortis imperium, id est Diabolum. Vide & Operis Imperf. lib. 11. num. 175. & lib. 111. num. 138.

Erit tertium argumentum deproprium ex necessitate baptismatis: de quo Probatur Joan. 111. 3. legitur: *Nisi quis renatus ex tuts fuerit denuo, non potest videre regnum Dei.* Baptizantur itaque parvuli, ut possint ad regnum Dei pertinere. At nemo baptizatur nisi in remissionem peccatorum. Habent ergo & parvuli peccatum aliquod per Sacramentum regenerationis delendum. Atque majorum propositionem admittunt Pelagiani tam aperto Evangelii testimonio coacti, distinguentes inter regnum celorum & vitam æternam, ut mox dicam, dolosa ac pertinaci vafricie. Neminem vero tingi baptisnam nisi ut moriatur peccato, Augustinus hac manifestissima argumentatione demonstrat. Scribit Apostolus ad Rom. vi. 3. *Quicunque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus.* Dicendo, Quicunque, non utique parvulos facit exceptos. Ergo & parvuli baptizantur in Christi morte. Baptizari autem in Christi morte nihil est aliud, quam mori peccato, ut proximo versu 11. Paulus affirmat. *Si ergo (attende Augustini illationem lib. iv. contra Julianum cap. 3. num. 7. & cap. 4. num. 10.) Si ergo peccato non moriuntur parvuli, proculdubio in Christi morte non baptizantur. Si in Christi morte non baptizantur, non in Christo baptizantur.*

B

Qui-

Quicumque enim baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus. In Christo autem baptizantur, peccato ergo moriuntur. Cui peccato, quæso te, nisi quod originale traxerunt?

18.
Refutatur
opinio Pe-
lagianorum.

Male autem à Pelagianis distingui Regnum cœlorum à vita æterna S. Pater pluribus argumentis demonstrat, quorum præcipua hæc sunt. Principio Marc. xvi. 16. apertissima est Salvatoris sententia: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit filius erit, qui vero non crediderit, condemnabitur:* At qui condemnatur non est particeps æternæ vite: Ergo nequit æternam vitam consequi quisquis baptizatus non est. Insuper Matth. xxv. 44. Christus dicturus est electis: *Possidete paratum vobis regnum: proximo autem versu 46. legitur, Ibunt justi ad vitam æternam: Regnum itaque & vita æterna idem omnino est.* Præterea quis vitam æternam, nisi prorsus desipiat, cogitate potest extra societatem Christi, qui est vita anima, ac incommutabilis veritas? Pertractat Augustinus hæc tria argumenta lib. 111. de Peccatorum meritis cap. 3. num. 6. & 7. Quartum addit lib. 111. de Origine Animæ cap. xi. num. 17. Joannes enim memorato loco expresse ait non baptizatos excludi à regno Dei. At regnum Dei non illud accipiendum est, in quo Deus potestatem exercet, hoc enim modo regnum Dei etiam ad inferos extenditur. Est itaque regnum Dei prorsus idem, ac vita æterna. Rursus lib. vi. contra Jul. cap. 19. num. 59. ostendit ideo secundam nativitatem esse institutam, quia nativitas prima est damnata: & consequenter pueros non renatos in priori damnatione manere. Postremo lib. 111. ejusdem Operis cap. 3. num. 8. quænam absurdum ex fictitia illa distinctione profluant, hilice verbis declarat: *Non eos dicitis non debere baptizari, sed pro magnitudine sapientia vestra res mirabiles dicitis.* In Sacramento Salvatoris baptizantur, sed non salvantur: redimuntur, sed non liberantur; lavantur sed non abluntur; exorcizantur & exsufflantur, sed à potestate diaboli non eruntur. Hæc sunt sententiarum portenta vestrarum, bæc inopinata mysteria dogmatum novorum, bæc paradoxa Pelagianorum hereticorum mirabilia quam Stoicorum Philosophorum. Ut enim hæc dicatis, timeatis audire, Si salvantur, quid in eis ægrotabat? Si liberantur, quid in eis servitutis vinculo tenebatur? Si abluntur, quid in eis latebat immundum? Si

eruntur, quo merito erant sub diaboli potestate, qui propria iniuritate non erant rei, nisi quia trahunt, quod negatis, originale peccatum? Huc etiam spectant argumenta, quibus probat magnum supplicium esse excludere à regno cœlorum innocentem Dei imaginem, de quibus plura in Supplemento superioris libri cap. 2.

REFUTANTUR OBJECTA.

19.
Ob. 1. Ex eadem epistola Pauli ad Rom. unde prior argumentatio petita est, ^{Objetio} ^{1ma rejiciatur.} cap. 5. vers. 15. constat, gratiam Christi in plures abundare, quam Adami delictum: *Multo magis gratia Dei* (inquit Apostolus) & *donum in gratia unius hominis Iesu Christi in plures abundavit.* Gratia, & donum in gratia, præcipuum saltem, quod est vivificatio per Christum, non pertransit in omnes. Ergo multo minus in omnes pervasit Adæ delictum. Præterea eodem versu legitur: *Unius delicto multi mortui sunt:* & vers. 19. *Sicut enim per inobedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi: ita & per unius obdictionem iusti constituantur multi:* Si multi: non ergo omnes. Item eodem capite versu 18. habetur: *Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem: sic & per unius iustitiam in omnes homines in justificationem vitæ;* & in 1. ad Corinth. xv. 22. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita & in Christo omnes vivificantur.* Atqui non omnes in Christo vivificantur, non omnes justificationem vitæ participant: Igitur neque omnes in Adam moriuntur, neque ob ejus prævaricationem obnoxii sunt damnationi.

Resp. ad primum, Gratiam Dei multo magis abundare, quam delictum, propterea quod peccatum Adæ nobis temporalem mortem promeruit, & gratia non solum corporis resurrectionem, sed etiam vitam perennem ac felicissimam confert: nec solum originale peccatum diluit, verum etiam actualia, & quæ homo propria voluntate perpetravit; insuper non solum sufficientis gratiae adjutorium nobis propter Christi merita datur, sed etiam efficax & eo, quod perdidit primus homo, longe præstantius, ac tale, quod prædestinatos reddit perseverantes. En ergo gratia superabundans delicto. Hæc est responso Augustini scribentis lib. 11. Op. Imperf. num. 85. *Quid est multo magis abundant? nisi quia omnes, qui per Christum liberantur, temporaliter propter Adam moriuntur, propter ipsum autem Christum*

fine

sine fine viēturi sunt? Et post pauca. Multo magis abundavit, dixit, non in magis multos, id est, non in plures. Quis enim non videt plures esse in genere humano, in quos non abundavit? Ut ex pluribus ostenderetur quid universae Magis- se justo iudicio deberetur, nisi ubi vellet spiritus spiraret, & Deus quos dignare- tur vocaret, & quem vellet religiosum faceret. Legito & librum 14. de nuptiis cap. 27. num. 46. Atque haec responsio liquet ex proximo vers. 16. in quo Apostolus explicans majorem gratiae efficaciam, Nam iudicium; inquit, ex uno in condemnationem: gratia autem ex multis deliciis in justificationem. Quare ea verba, multo magis gratia Dei abundavit in plures, ad copiam ubertatemque donorum, non ad numerum filiorum Adae quorum plurimis gratia conferuntur, sunt referenda: quod & verbo Arabicum exprimit apertissime: est enim, Abundavit vehementer per gra- tiam, que unius boninoris est Jesu Christi, uberrimam in quam plurimos. Et quidem & in plures non demonstrare comparationem personarum etiam ostenditur collatione Versionum: habet enim Graeca, οὐ τοὺς τόλμους, in multis: atque ita etiam Syriaca. & Aethiopica.

Ad secundum respondendum est, multos qui moriuntur ob Adae delictum esse omnes; nam praecedenti versu 12. jam Apostolus scriperat, In omnes homines mors pertransit, in quo omnes peccaverunt. Sunt ergo illi multi illi omnes. Etenim et si aliquando multorum nomine non omnes intelliguntur; tamen ubi dicuntur omnes, vereque sunt omnes, recte dicuntur & multi, lib. II. Op. Imperf. num. 145. & lib. VI. num. 8. Non enim filii Adae, in quos mors pervasit, omnes simul tam exigui sunt numeri, ut multi dici non possint, quo modo quinque digiti unius manus sunt omnes, nec tamen multi, & quatuor Evangelia omnia sane, at non multa sunt: capilli autem omnes promiscue omnes, multique dicuntur. Quae exempla profert ipsem Augustinus. Eadem ratione Gen. xvii. 13. dicitur Abraham Pater multarum gentium, quae cap. xxii. 18. appellantur omnes gentes terra. Usurpatur etiam vocabulum primum pro altero Luc. vii. 47. Matth. 20. 28. aliisque in locis compluribus. Multos ergo scripsit Apostolus, ne quis crederet Adae peccatum per paucis obfuisse.

Tertium facile ex dictis diluitur; vers. enim 18. in particula sicut, & in altera per causa damnationis in Adam, & cau-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

sa vivificationis in Christo significatur; fitque comparatio inter primum hominem, qui fuit typus secundi Adam, & ipsum humani generis Redemptorem, non inter mortuos & vivos, inter damnatos ac prædestinatos, inter quos nulla reperitur æqualitas. Sensus est ergo, quem S. Pater tradidit lib. 2. de Nuptiis & Conc. c. 27. his verbis: Omnes autem dixit ad condemnationem per Adam, & omnes ad justificationem per Christum; cum utique non omnes eos qui moriuntur in Adam transferat Christus ad vitam: sed omnes dixit atque omnes, quia sicut sine Adam nullus ad mortem, ita sine Christo nullus ad vitam. Sicut dicimus de literarum Magistro, si in civitate solus est, Omnes igitur hic literas docet, non quia omnes discunt, sed quia nemo nisi ab ipso. Vide etiam quæ diximus cap. xiiii. præcedentis libri disputantes de morte, & resurrectione corporum adversus Socinum.

Rursus objiciunt Pelagiani; Carnalis generatio est simul ab Adamo, & Eva. Objetio 20. Si ergo per carnalem generationem con- 2da. decla- traheretur peccatum, & per istud in omnes homines mors pervaderet; non diceret Apostolus: Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors: sed potius per hominem simul ac mulierem. Igitur peccatum generatione non contrahitur, sed magis imitatione.

Hujus argumentationis falsa est minor. Ideo enim dictum est, per unum hominem, non per duos, quia non à femina concipiente, & pariente, sed à viro seminante est generationis exordium: aut quia iam non sunt duo, quando per coitum una sit caro. Ita S. P. lib. 2. Op. Imperf. num. 83. In cuius responsionis confirmationem proferri potest alterum testimonium Apostoli ad Hebr. xi. 12. ubi de posteris Abraham ait, Ab uno orti sunt, quamquam & à Sara traherent originem. Enimvero peccatum & mortem à muliere in nos derivari alibi divinae literæ contestantur, dicente Davide Psalm. l. 7. In peccatis concepit me mater mea, & Eccl. xxv. 33. Amuliere initium factum est peccati, & per illam omnes morimur.

Objiciunt ulterius. At idem Apostolus ad Rom. iv. 15. inquit: Ubi enim non est lex, nec prævaricatio; & in 2. ad Corinth. v. 10. Omnes enim nos manifestari oportet ante Tribunalum Christi, ut referat unusquisque propriam corporis, prout gesit, sive bonum, sive malum. Ergo in parvulis non est prævaricatio, cum nulla sit lex; nec erit supplicium,

B 2 ali-

aliquid, cum in proprio corpore nihil gesserint.

Respondet S. Pater Epistola ad Hilariū 137. num. 15. in parvulis esse prævaricationem legis, quæ in paradiso data est; eadem enim lege prævaricata nascitur homo ex Adam cum lege peccati, & mortis. Ad postremum ex 2. ad Corinth. idem Augustinus lib. vi. contra Jul. cap. 10. n. 29. tria respondet. Primo sic adversus Pelagianos argumentationem contorqueat: *Utrum & ipsi ante tribunal Christi manifestabuntur, aut non? Si non manifestabuntur, quid te adjuvat ista sententia, quando ad eos non pertinet, quorum nunc agitur causa? Si autem manifestabuntur, quomodo reportat eorum quisque quod gessit, nisi quia pertinet ad eos, quod per corda & ora gestantium, sive credunt, sive*

non credunt? Deinde ait hunc locum accipiendum esse principaliter de adultis: Propria enim corporis sui dixit, quod ad unumquemque in seipso jam viventem pertinet. Inquit demum posse parvulum ante tribunal Christi non baptizatum reportare malum, id est damnari, licet nihil actualis culpæ patraverit; quomodo fatentibus Pelagianis baptizatus, et si nihil boni operis gesserit, maximum bonum, scilicet regnum celorum à Domino consequetur. Vide ergo, ait S. Pater, quam importane nos parvulum de alieno peccato reportare malum, & velis eum de alieno recte facto reportare bonum, non qualemque, sed Dei regnum. Alienum quippe opus est, cum credit per alterum, sicut alienum opus fuit cum peccavit in altero.

C A P U T II.

Patrum quoque traditione, & Sacrorum Conciliorum auctoritate commonstrari originales peccatum.

S U M M A R I U M.

1. Referitur opinio Pelagianorum.
2. Commonstratur originales peccatum auctoritate Patrum graecorum.
3. Praecipue auctoritate S. Chrysostomi.
4. Quidam S. Patrem interpretantes refutantur.
5. Probatur originales peccatum auctoritate scriptorum latinorum.
6. 7. Probatur definitionibus Ecclesiasticis.
8. 9. 10. 11. 12. 13. Reservuntur variae objectiones, & solvuntur.

1.
Referitur
Opinio Pelagianorum.

2.
Commonstratur originales peccatum auctoritate Patrum Graecorum.

CONFLICTAM ab Augustino, atque pri scorum ex parte inauditam originalis reatus transfusionem objiciebant Pelagiani, qui his verbis S. Patrem audiabant laessere: *Confitearis ergo neceſſe est originales, quod finxeris, interiſſe peccatum. Quibus in 2. de Nuptiis cap. XII. Augustinus respondet: Non ego finxi originales peccatum, quod catholicæ fides credit antiquitus, sed tu, qui hoc negas, sine dubio es novus hereticus.* De ista ergo antiquorum fide modo videntur.

PROPOSITIO I. Ex scriptis priorum Patrum depromi possunt pro originali peccato luculentissima testimonia. In primis S. Ignatius in Epist. ad Trallianos hoc peccatum appellat *πατερικὴ δυσέβεια, impietatem ac prævaricationem antiquam.* Sequitur Dionysius Areopagita, qui expresse exitiale mor tem esse ab Adæ peccato scribit cap. 111. Eccl. Hierarchiæ, sed qui hujusmodi opus Areopagita abjudicant, etiam negant illius Autorem esse antiquiorem Augustino. Proximus est Justinus Martyr, qui in Dialogo cum Tryphonie scri-

bit humanum genus per *Adam in mortem, seductionemque serpenti concidisse,* atque inter primum & secundum Adam hanc constituit ant thesim, *ut sicut unius inobedientia causa est damnationis omnibus, qui corporaliter ab eo descendunt;* ita Christi obedientia confert vitam iis, qui per ipsum spiritualiter regenerantur. Accedit Tatianus, qui in Orat. contra Gentes ait, *Nos propter priscorum hominum inobedientiam spiritum Dei, perfectam justitiam, sanctitatemque amississe.* Irenæus Lugdunensis Episcopi illustria verba produxit Augustinus in 1. contra Julianum libro, cap. 111. num. 5. Iste ait: *Non aliter salvari homines ab antiqua serpenti plaga, nisi credant in eum, qui secundum similitudinem carnis peccati in ligno martyrii exaltatus a terra omnia traxit ad se, & vivificavit mortuos.* Sunt hæc verba lib. IV. adv. hæreses cap. 5. Addit S. Pater alia non minus illustria ex libro V. cap. 19. longe plura depromi possunt ex lib. 111. cap. 20. lib. V. cap. 14. 17. & 21. quæ in libris de Hæresi Pelagiana collegit Gerardus Vossius,

Vossius, & in suo Thesauro Jodocus Coccius. De Origene, et si permulta possunt afferri, ut fecerunt laudatus Coccius, L'Herminier, Boucat, aliique, nulla nos angimur cura, utpote quem prælustris Pelagianis persuasum habeamus: imo quæ citantur ex Origenis Commentariis in Epistolam ad Romanos, ubi de Originali peccato edidit encleatus, aliaque loca plurima, adscribenda censemus paraphrasa ejus Rufino. Atque Homilia in Leviticum, unde plura promuntur, num Origenianæ sint, controvertitur. Nos tamen contra Cocum, & Hottingerum Origenianas fatemur, aut saltem incerti Scriptoris, nam stylus demonstrat non esse S. Cyrilli, ut hi, aliique Remonstrantes, opinantur. Gregorii Nazianzeni perspicuas apertissimæque sententias affert S. P. Augustinus eodem libro cap. v. num. 5. Quibus addo quæ Nazianzenus scribit Orat. 11. in Pascha, Nos ab initio per peccatum lapsi sumus atque Oratione ad Arianos xxv. Quives, qui Adamo participavimus, atque à serpente in fraudem induciti sumus per peccatum mortui ac per caelestem Adamum salutis restituti, atque à ligno vita unde excideramus, per ignominiae lignum reduciti sumus. Basili ex prima Homilia de Jejunio insignem locum vide ibi apud Augustinum num. 18. Sunt alia æque illustria cap. 4. Constat. Monastic. Hom. in XL. Martyres, & in sermone de Paradiso, ubi hæc eleganter: Florida quidem est rosa, sed nibi tristitiam infligit. Nam quotiescumque florem bunc video, peccati mei admoneor, per quod terro, ut spinas ac tribulos proferret, condemnata est. Athanasi Orat. 2. contra Arianos hæc sunt verba. Lapsus Adamo in omnes homines peccatum dimanavit.

3.
Præcipue
auditoriae
S. Chrysostomi.

Agendum paulo accuratius de S. Jo. Chrysostomo, quem Julianus adversus Augustinum produxit, aliique nonnulli temere erroris Pelagianorum insimularentur. Qua in re abstinebo à recitandis fragmentis ex Homilia de Adamo & Eva, ad quam nos advocant eruditæ Theologi plures, Zumel præfertim & Alvarez, cum sint, qui existimant illam centonem esse ex Latinorum Scriptorum posterioris artatis sententiis consutum. Ergo S. Pater Augustinus libro 1. contra Jul. cap. 6. n. 24. & seq. citat hæc Chrysostomi ad Olympiam: Quando enim Adam peccavit illud grave peccatum, & omne genus humanum in commune damnavit; de mortore pènas luebat, &c. Item hæc ex hom. x. ad Rom. Cum dixerit tibi Iudeus, quomodo unius virtute mundus salvatus est? Poffis & dicere, quonodo

& uno inobediente Adam mundus damna-tus est? Profert & alia plura ex Hom. de Resurrect. Lazari, ex Hom. 9. in Gen. ex Hom. ad Neoph. &c.

Quoniam vero Erasmus, Stapulensis, Dallæus, aliique contendunt yelle quidem Ghryostomum peccato Adæ cor interpretantur nostra redditæ esse mortalia; sed ies resu-animam nihil inde detrimenti sensisse, nisi in iis, qui primi hominis inobedientiam voluntate ac libertate propria imitantur; hunc errorem allatis Sancti Doctoris sententiis præstat refellere. Docet Chrysostomus Hom. xi. in cap. 6. ad Rom. non solam mortem in nos ob Adæ prævaricationem pervadere, sed etiam pravorum affectuum illuviem, ad quam comprimendam, dum Christus advertit, majora nobis auxilia collata sunt. Μετὰ, inquit, τὸν θάνατον καὶ πολὺ παθῶν εἰσῆλθεν εἰσῆκες. Διόπερ ὃδε σφόδρα νέφον ἦν πάρος τὸν θάνατον δρόμου. Στέγαζε πνεῦμα παρὸν τῷ θανάτῳ, καὶ βαπτίσωμα τὸν θανάτον. Una cum morte magnum etiam affectuum veluti examen introierat. Itaque corpus non valde agile erat ad cursum, qui ad virtutem fertur: neque enim spiritus aderat, qui opem deferret; neque baptisma, quod mortificare posset. Addit corpore factò mortali etiam animam ob ingressum illud passionum examen, nisi opitulante Christi auxilio, ruere in præcepis, ἀπεις τὸς ἵππος δυσήρεος, ac esset equus indomitus. Repetit eadem hom. xi. & xii. ubi scribit: Una cum morte & affectuum turba introiit. Cum enim corpus mortale effectum est, tunc denique necessario ad misit & concupiscentiam, & iracundiam & dolorem, cetera omnia, quæ magnæ admodum constantie, ac sapientia indigebant, ne inundantis aestus vis ac tempestas rationem in nobis obrueret, in peccati voraginem demersam: Μετὰ γάρ τοῦ θανάτου, Φυσι, καὶ ὁ τοῦ παθῶν επεισῆλθεν οὐχος. οὗτος γάρ θαντὸν ἐγένετο τὸ σῶμα, ἐδέξετο καὶ επιθυμίαν ἀνηγναύον λοιπὸν, &c. Manifestum est ergo peccatum non solum corpori, sed etiam animæ juxta Chrysostomum obfuisse neque Erasmum Sancti Doctoris mentem satis fuisse affectum. Atque de Græcis Patribus satis.

Ad Scriptores Latinos accedendum est, quorum dicit agmen Tertullianus. Probavit Is' in libro de Anima cap. LX. Oninis peccatum anima (inquit) usque in Adam censetur, donec in Christo recenseatur: tam Scipiorum diuinum immunda, quamdiu recenseatur. Peccatrix autem, quia immunda, recipiens ignominiam suam ex carnis societate. Et in 1. adversus Marcionem: Homo salvator in mortem ob unius arbitru-

5.
originale
auctoritate
Scipiorum
latinorum.

læ delibationem, & exinde profiliunt de-
licta cum penit, & pereunt jam omnes,
qui paradisi nullum cespitem noverunt.
Et de testimonio animæ cap. 3. Per
quem (Satanam) homo à primordio
circumventus ut præceptum Dei ex-
cederet, & propterea in mortem
datus, exinde totum genus de suo se-
mine infectum, sive etiam damnationis
traducem fecit. Cypriani ex Epistola
ad Fidum illustre testimonium adferit
S. Pater in lib. 1. contra Julianum, in
iv. ad Bonifacium contra 2. Epist. Pe-
lag. cap. 8. & Hieronym. lib. 111. ad-
versus Pelagianos: *Infans, qui recens
est natus nibil peccavit, nisi quod secun-
dum Adam carnaliter natus contagium
mortis antiqua prima nativitate contra-
xit. Qui ad remissam peccatorum ac-
cipiendam hoc ipso facilius accedit, quod
illi remittuntur non propria, sed aliena
peccata.* Retici Augustodunensis Epi-
scopi, qui floruit sub Constantino Magno,
Olympii Hispani, qui vixit tempore Ar-
cadii & Honorii, necnon Hilarii Piæ-
vensis collegit apertissima testimonia
S. P. Augustinus eodem libro contra Ju-
lianum. Multa congesit & Ambrosi, veluti quod habet lib. 1. de Pecc. cap.
2. *Omnis homines sub peccato nascimur,
quorum ipse ortus in vitio est, sicut babes
lectum, dicente David, Ecce in ini-
quitatibus conceptus sum, & in delictis per-
perit me mater mea.* Optatus Milevi-
tanus lib. 1v. contra Parmenianum, *Ne-
minem fugit, quod omnis homo qui nasci-
tur, quamvis de Christianis parentibus
nascatur, sine spiritu immundo esse non
possit, quem neceſſe sit ante salutare la-
vacrum ab homine excludi ac separari.*
Hieronymus denique in cap. 2. Micheæ:
*Unusquisque nostrum, inquit, cum Adam
de Paradiso cecidit, & in hijs mundi
captivitate versatur: atque in cap. 4.
Jonæ; Major ætas incipit, & usque ad
minorem pervenit, Nullus enim absque
peccato, nec si unius quidem diei fuerit
vita ejus, & innumerabiles anni vita
illius. Si enim stellæ mundi non sunt in
conspicü Dei, quanto magis vermis, &
putredo, & ii, qui peccato offendit
Adam tenentur obnoxii?* Afferit hæc ver-
ba cum debita Hieronymi laude S. P.
Augustinus lib. 111. de Peccatorum me-
ritis, & remiss. cap. 6. Igitur non
Augustinus finxit originale peccatum,
sed istud ad ipsa fidei pertinet fundamen-
ta; plenissimaque traditione firmatur:
quod perspexit Aurelius Prudentius in
Apotheosi:

*Hæc prima est natura animæ, sic
condita simplex.*

*Decidit in vitium per sordida fædera
carnis.*

*Exin tincta malo peccamine prin-
cipis Adæ,
Infectit genus orne hominum, quod
pullulat inde.*

Eorum autem, qui Augustini tempora
subsecuti sunt, necesse non est senten-
tias congerere; quum nemo de illorum
confessione hæsitare possit, neque so-
leant heretici istorum nobis auctorita-
tem opponere.

PROPOSITIO II. Ejusdem Origin-
alis peccati transfusio demonstratur Ec-
clesiasticis definitionibus.

Accedunt traditioni PP. decreta sum-
morum Pontificum, necnon Sanctorum
Conciliorum. Extant Innocentius ad-
versus Pelagianos literæ, quas Cœle-
stini incassum tentarunt eludere. Zosimi, qui Bonifacio successit. Rescriptum
ad Africanum Concilium commemorant
Cælestinus in Epist. ad Gallos, Augus-
tinus ad Optatum, & cap. x. adv. Col-
latorem Beatus Prosper. Bonifacium
Augustini contra Pelagianos responsa
probasse auctor est idem Prosper capite
laudati Operis primo & quadragesimo
Cælestini originis vitium, & naturam
culpa obstrictam agnoscit in Epist. ad Ne-
storium, in altera ad Clerum Constan-
tinopolitanum, & in ea, quam scriptit
ad Gallos: de qua Vincentius Lirinensis
cap. Commonitorii ultimo, Prosper 42.
& 43. aduersus Collatorem, & Pho-
tius in Biblioth. cap. 43. Xysti III. suc-
cessoris Cælestini hæc sunt verba lapi-
di octangulari in Basilica ad Baptisterium
inscripta:

*Mergere peccator sacro purgande
fluento:*

*Quem veterem accipiet, profe-
ret unda novum.*

*Insonis esse volens, isto mundare
lavacro,*

*Seu patrio premeris criminis,
seu proprio.*

Vide Baron. Tom. 1. pag. 440. Leonis
Magni apertissima sententia est, nasci
unumquemque hominem originali vul-
nere fauciatum, & nisi baptizetur, reum
in peccato Adæ teneri, Epist. 86. ad Ni-
cetam, ferm. 11. & vi. in Nativitatem
Domini cap. iv. Eadem est definitio Ge-
lasii in Epistola, ad Piceni Episcopos, &
Magni Gregorii lib. 1v. Moral. cap. 2.
nec non Epist. xiv. lib. v. ad Narsem
Comitem, & lxxii. lib. vii. ad Secun-
dinum.

Damnavit negantes Originale pecca-
tum Diopolitana, seu Palestina Synodus
quatuordecim Episcoporum, quorum
nomina habes apud Augustinum in 1.
contra Julianum: quamquam Hierony-
mus

Probatur D.
finitionibus.
Ecclesiasti-
cis.

7.

Probatur ul-
terius iisdem.

mus Epist. LXXIX. vocat hanc Synodum miserabilem, quoniam et si non erravit in doctrina, erravit in homine, & Pelagium haeresiarcham absolvit. Videatur Augustinus de Peccator. mer. lib. II. cap. viii. & ix. Habita est hæc Synodus anno 415. Posthac Concilium Carthaginense habitum opera Orosi, Theodosio VII. & Palladio Coss. id est anno 416. Tunc Concilium Milevitanum eodem anno, ad quod convenierunt Episcopi LX. Meminit hujus Concilii Augustinus Epist. 94. ad Hilarium, nunc 178. Deinde in Concilio Africae plenario celebrato an. 418. Coss. Honorio XII. & Theodosio VIII. dictum anathema iis, qui dicunt parvulos nihil ex Adam trahere Originalis peccati, quod lavacro regenerationis expiatetur, Can. 2. Plura de hoc Africano Concilio Cardinalis Norisius Hist. Pelag. lib. I. cap. 13. ex libris Augustini, aliisque vetustissimis monumentis. Etiam Ephesinum Oecumenicum coactum contra Nestorium anno 431. can. IV. doctrinam Coelestii proscriptis. Idem praesitit Synodus Araucana Canone 2. quam celebratam tradunt Decio juniore Consule, id est anno 10VIII. Quare Caesarius Arellensis, qui ei prætuit, non vivebat, ut putavit Trithemius, anno 10CLXX. neque, ut visum Bellarmino, pervenit tantum ad an. CCCXCIX. sed floruit post 10. Consecravit catholicam contra Pelagianos veritatem Sacrofæcta Tridentina Synodus sessione V. Comprobatur ergo, quod demonstrandum erat, peccatum originale Ecclesiasticis quoque definitionibus.

AD EA QUÆ OPPONUNTUR RESPONSIO.

8.
Objetio I.
solviur.

Oppones I. Justinus Martyr Quæst. ad Orthodoxos LXXXVII. docet pettam è Jobo sententiam, *Nemo mundus à forde, nec infans, cuius est unius diei vita super terram, ad parvulos non pertinere.* Ita enim hunc locum interpretatur, ut non de vita naturali sermo sit, sed de morali, quæ peragitur περάσεις της προωχέτου, operibus liberis & cum deliberatione factis. Sunt ergo parvuli ante usum rationis, & priusquam hoc genus vitæ agere incipient, expertes cujusque fordis.

Resp. I. Harum Quæstionum Scriptorem, cum meminerit Irenæi, Origenis, & Manichæorum, qui annis 130. post Justinum exorti sunt, proferatque interdum vocabula τείδος, πρωτότοτος, ὑποσύνος, aliaque ad refellendos Antitrinitarios haereticos usu Ecclesiastico

inducta, fuisse sanctissimo præclarissimo que Martyre posteriore. Deinde respondentum est, Auctorem hunc quemadmodum vitam intelligit, statum liberæ operationis, ita fordes appellare, quæ contrahuntur εἰς προωχέτους, ηγεμονεῖας, ex proposito, & libertate. Peccatum enim Originale aperte agnoscit quæstione cii. ubi inter Adam & Christum eamdem statuit αὐτίστων, quam tradit Beatissimus Justinus in Dialogo cum Tryphonè.

Secundo objiciunt perdifficilem Clementis Alex. locum. Is enim Encratitas conjugia damnantes hac ipsa de causa, quod nefas sit dare operam generationi, quâ forda ac polluta natura traducitur, originarium cujus vitium ex allato Jobi testimonio, & ex quinquagesimi Psalmi versu septimo satis comprobari sentiebant, Clemens eos, ac ejusdem furfuris hominem Julianum Cassianum exagitans, negat primo in tertio Stromatum libro parvulos Adæ prævaricatione inquinari, dicens: *Ubi forniciatus est infans natus, vel quomodo sub Adæ cecidit excrationem, qui nihil est operatus?* Deinde verba Davidis, *In peccatis concepit me mater mea, ad somnam Evam spectante his verbis declarat: Et quando dixit David: In peccatis conceptus sum, dicit prophetice quidem matrem suam, sed Eva mater fuit viventium: & si in peccatis fuit conceptus, sed non ipse in peccato, neque vero ipse peccatum.* Ut ergo Clemens fecitos Encratitarum errori obviavat, non solum peccatum negat quod contrahitur generatione, verum etiam conterit, elevatque auctoritatem scripturarum, quibus potissimum demonstratur.

Non illam ego adhibeo responsionem, qua lib. 4. de Amis. Grat. cap. 9. utitur Bellarminus, Clementem scilicet ex sententia Encratitarum ista proferre. Quisquis enim oculis non conturbatis Clementem viderit, facile dignoscet, non esse hæc Julii Cassiani objectamina, sed hæc impugnantis responsio; quomodo ejusdem haeretici sunt consequentia verba: *Generationem esse malam, non illam corporis modo, sed etiam illam animæ, propter quam est & corpus.* Neque respondebo cum Edmundus Simonnet, si hæc verba Clementis sunt, vix, ac ne vix quidem cum aliqui verisimilitudine dici posse, hoc loco peccati originalis non impugnari existiam. Etenim quo argumento ducti dubitare possumus hæc non scripsisse Clementem Alexandrinum, cum nullus vetustissimus codex, nullaque peranti-

9.
Objetio 2.
declaratur.

perantiqui Scriptoris auctoritas, nulla demum ratio hæstiationem istam confirmet? Sed nec respondemus Clementem hoc taatum velle, quod infantes non cadant sub execrationem Adæ ex vi generationis, quæ mala sit suapte natura; cum labes generationis insit per accidens, & ex eo quod natura per generationem propagata jam sit ob primorum parentum prævaricationem vitiata. Quamquam hæc responsio satis illustretur à Nicolao L'Herminier, & secundo præsertim testimonio possit aptari. Quid ergo? Dicemus cum Gerardo Vossio Clemensem Alexandrinum non satis percepisse originale peccatum? Id vero nunquam Tatianus, à quo Encratitæ, post obitum Justini, cuius fuerat auditor, in hæresim Valentini, Saturnini & Marcionis prolapsum est, Auctore S. Irenæo libro 1. capite, è distinctione Massueti, xxxviii. Itaque non solum afferebat matrimonium esse corruptionem & stuprum; sed istud quoque, unde tam nefarium dogma tanquam ex impuro fonte manabat, connubia à principio malo fuisse instituta, nec aliud esse, quam seminarium ac fomentum turpissimarum libidinum, quarum usu anima in uno corpore fornicata, ac divisa à spiritu vite transfundetur in aliud corpus continuis foribus inquinanda. Hæc enim & Saturnini, & Marcionis, & Valentini, & Gnosticorum cæterorum esse dogmata Irenæus, Epiphanius, Tertullianus, ac Veteres plerique contentiunt, Nego itaque Julium Cassianum, ac Tatianos reliquos à nuptiis abhoruisse ob originale peccatum, quale nos propugnamus; quod seilicet inhæret anima creata de novo à Deo, atque ex confortio carnis pollutæ contrahitur. Quare priorum verborum sensus est: *Ubi fornicatus est infans?* Hujus nempe parvuli anima, priusquam in hoc intruderetur ergastulum, quoniam in corpore sese obsecra libidine commaculaverat? Incidit quidem in execrationem Adæ: ait, num ob anteacta flagitia? Minime: non enim aliquid antequam hoc devolveretur, boni, maliue perfecti, quomodo ab Gnosticorum physiologia fuisisti edocti. Non est corporis generatio, nec creatio animæ mala, quod sit instituta à diabolo, redeantque mortui ad carnis contubernium, ut repetitis foribus obsolecant. Hanc insaniam Tatianus vester ex Marcionitarum gurgite exhibet. Ait quidem David: se à matre in peccatis conceptum: sed hæc ad Evans referenda sunt, à cuius utero labes primigenia diffunditur, non

ad damnatas nuptias proximæ matris fuæ, non ad superioris vitæ scelestissimam consuetudinem. Conceptus est quidem in peccato; sed ante conceptionem ipse in peccato non fuit. Hæc mea de verborum Clementis sententia est; nec obscura, si dogmata Tatianorum inspiciantur. Cæterum Clemens 1. lib. Pædagogi cap. 6. & sub finem 1. v. Strom, diserte agnoscit animarum regenerationem ex matrice aquæ, sive lavacro baptismatis, ideoque & originale peccatum.

Præterea opponunt verba S. Joannis Chrysostomi: qui hom. ad Neophyton, *Hac de causa* (inquit) & *infantes baptizamus, quamvis non sint inquinati peccato; nempe ut eis addatur sanctitas, iustitia, adoptio, hereditas, & fraternitas Christi.* Idem Hom. x. in Epistola ad Rom. cap. 5. ait: *Videtur quæstionem non parvam habere quod dictum est, (ob uniuersitatem inobedientiam peccatores multos esse constitutos) sed & si quis accurate attenderit, & hoc quoque per facile solvetur. Quenam igitur quæstio fuerit? Illo enim peccante ac mortali affecto, & qui ex eo orti sunt, eos tales esse nihil absurdum. At ex illius inobedientia alterum peccatorem extitisse, id vero quam obsecro, congruentiam, & consequentiam habet. . . . Quid igitur hoc loco verbum hoc peccatores significat? Mibi videtur tantundem significare, quantum illud supplicio obnoxii, ac mortis rei, quod Adam mortuo omnes sunt mortales effecti.* Videtur ergo non male Erasmus interpretatus Chrysostomum, quod is putaverit solam mortem, non culpam in nos hereditario jure transire? Quid? Hom. 17. in 1. ad Corinth. scribit, *nos minime ob Adæ delictum perire:* Hom. xxxix. in eamdem Epistola addit, *non omnes in Adam morte peccati mortuos esse.* Et Hom. xxiv. in Epist. ad Ephes. nobis ob Adæ peccatum esse corruptibile corpus: at animam laefactari & suo modo corrumphi peccato, quod post lavacrum regenerationis committitur.

Respondet ad 1. S. P. Augustinus in 1. contra Jul. cap. vii. n. 22. loqui Chrysostomum de peccatis actualibus: habetur enim in graco διὰ τοῦτο οὐ πανδεινοὶ οὐτοὶ ἀναγράμματα οὐκ ἐχοντα. Ideo & infantes baptizamus, quamvis peccata non habentes. Vides certe, ait S. Pater, *non ab eo dictum esse parvulos non coquinatos esse peccato, sive peccatis: sed non habere peccata: intellige propria, & nulla erit contentio.* At, inquires, *cur non ipse addidit propria?* Cur putamus, nisi quia disputans in Catholicis.

10.
Objec^{to} 3.
rejicitur.

tholica Ecclesia non se aliter intelligi arbitrabatur, tali questione nullius pulsabatur, vobis nondum litigantibus securius loquebatur? Quæ postrema verba aliorum Patrum, qui nondum graftante Pelagiana peste floruerunt, debent sententias minus expressis aptari. Habent præterea versiones aliquæ, Basileensis anno 1520. & Parisiensis an. 1556. pag. 614. *Hac de causa & jam infantulos baptizamus, ut non sint coquinati peccato.* Atque hæc videtur mihi valde probabilis. Cum enim quidam unicum agnoscerent effectum baptismi, videlicet peccatorum remissionem, S. Joannes Chrysostomus decem connumerat, ac statim singulos in puerulis sacro baptismi lavacro regeneratis locum habere demonstrat. Sunt autem hec affecta baptismatis liberari à peccato, donari sanctitatem, justum reddi, adoptari in Dei filium, jus ad hæreditatem narcisci, confitui Christi fratrem, cohæredem, membrum, templum, & organum Spiritus Sancti. *Vides, inquit, quod sunt baptismi largitates?* Multis quidem videtur cælestem gratiam in peccatorum tantum remissione consistere. Nos autem bonores computavimus decem. *Hac de causa & jam infantulos baptizamus* (en quomodo iterum enumeratos omnes effectus recenset) ut non sint coquinati peccato, ut eis addatur sanctitas, justitia, adoptio, hereditas Christi, ut ejus membra sint omnes, ut spiritus habitatio fiant. Ut ergo baptismus in parvulis omnes memoratos effectus producat, debet in iis primario efficere remissionem peccatorum, ideoque legendum est, ut non sint coquinati peccato. Dixi autem probabiliter; nam Augustinus ad Græcos codices tunc temporis, ut arbitror, non depravatos confugit, exscriptaque verba Chrysostomi, ut supra producta sunt.

I. 1.
Objec^tio 4.
explicatur.

Illud vero quod sequitur, et si per difficile videtur, hoc tantum innuit, neminem peccatorem constitui per actualem Adæ inobedientiam, quasi peccatum originale sit ipsam primi parentis transgressio: non enim parvuli actualiter & proprie, sed originaliter peccatores nascuntur, ut Augustinus ait xvi. de C. D. cap. 27. Sed minime Chrysostomus ne at originalem maculam propter eamdem inobedientiam in omnes pervadere: quin hoc ipso loco singulos Adami posteros suppicio obnoxios, & mortis reos esse declarat. Neque miseros, ac morituros duntaxat: sed suppicio plentulos, mortisque reos; ut quisque etiam in ipsis culpam & poenam causam dignofcat. Quis enim reus mortis, sup-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

plicioque obnoxius dici potest, si nullum omnino reatum habeat? Atque eō magis sunt manifesta, quod sequenti Hom. xi. declarat Chrysostomus simul cum morte corporis in animam pugnas inter carnem & spiritum, & pravorum affectuum examen introisse, ut contra Erasmus, Fabrum, & Dallæum demonstravimus.

At cætera facilima sunt. Nam præterquam quod de baptizatis proferuntur, in Hom. xvii. super Epist. ad Corinth. ait nos ab ipso peccati Adæ supplicio non damnum accepisse, sed lucrum; quandoquidem mortalitas, quæ etiam post baptismum remanet, non est causa peccati, imo possumus peccata solvere, *Cum corpus sit humile, demissum, & dissolvatur.* Quamobrem, ut non accusamus frænum, sed aurigam; ita non corpus debemus reprehendere, dum in præcipitiâ dilabimur, sed perversam & lubricam voluntatem. Abel enim, et si corpore mortalibus, salvus factus est; & Diabolus contra, quamquam incorporeus, in gehennam detrusus. Eō itaque tendit oratio, ut indomiti equi habenas, carnis scilicet, regere studeamus non causando infirmitatem, quam traximus ex Adam, corruptibilis corporis, sed illud tanquam injecto fræno, admotisque calcaribus gubernando. Quæ satis commode dicta sunt, maxime ab Oratore populum alloquente, quem Chrysostomum consideremus oportet. Homilia xxxix. negat omnes mori in Adam ea morte, quam evitarent Abraham, Job, aliique justi, morte nimis perpetua: profert enim horum Sanctorum exemplum. Ad ultimum solet responderi loqui Chrysostomum de baptizatis, in quibus est anima incorrupta, dummodo actualis peccati macula non contrahatur. Verum habet in Græco φθειρόν ἡμῶν τὸ σῶμα εἰν, ἀλλ' ἀφεῖτο η̄ ψυχή, μὴ δὲ η̄ ἀντὴ φθείρουσαν. Τέτο η̄ αὐτητια εἰσγενότα η̄ ποτερά η̄ δὲ μετὰ τὸλετρὸν η̄ τὴν ψυχὴν φθείρει δυνάται. *Corruptibile nobis est corpus: sed incorruptibilis anima.* Ne itaque & ipsam corrumpamus. Hoc primum peccatum fecit. *Quod est autem post lavacrum potest pariter animam corrumpere.* Hoc ergo testimonio probatur, non evertitur originale peccatum: ut optime adnotatum est in editione Parisiensi an. 1556. pag. 1006. Confer & Commelianam pag. 1197.

Objic^tio 5.
Patrum testimonia, Gregorii Nysseni, refutatur.
qui infants matura morte abreptos
omnis malitia expertes esse declarat,
nec definire audet, num in judicio

C

uni-

universalis ante tribunal Judicis debeant comparare. Item magni Basilius docentis non esse malam perversamque naturam, quae seminali propagatione generatur, Theodoreti demum, qui lib. v. hæret. fab. cap. 18. docet parvulos baptizari, etiam si peccatum nondum guttaverat.

At i. responderetur agere Nyssenum de infantibus baptizatis, de quibus ances est, num debeant in extrema die judicari; quoniam si Evangelica historia nude legatur, videtur propriæ judicium pertinere ad adultos, qui actualia opera exercuerunt. Quorum tamen formam parvulos baptizatos possessuros diserte affirmat, licet impari quadam cum adultis retributione, cum non sint illi ob personalia merita coronandi. Nam in peccatum humanam naturam lapsam ob Adæ prævaricationem, idque certissima traditione tenendum, scribit Nyssenus in libro de vita Moysis. At Basilius, de quo supra, scribit adversus Manichæos putantes, atque affirmantes de gente tenebrarum, quam malam naturam dicunt Deo coeternam, babere originem corpora, & esse etiam ipsa immutabilia mala: ut Augustinus ait in i. contra Jul. cap. v. num. 17. Theodoretus vero scribit adversus Messalians, qui dicebant per baptismum deleri actualia peccata, originale autem solummodo per orationem. Quare juremerito negat parvulos ablui baptismate in remissionem peccatorum, id est, actualium: nam hæc satis insinuantur ipsis Theodoreti verbis *peccatum nondum gustaverunt*. Agnoscit autem originale peccatum expressissimis verbis in Exposit. cap. v. Epist. ad Rom., & in Epitome divinorum decretorum cap. xi.

Postremo adversus Catholicum dogma pugnant Latinorum auctoritate. Inter quos antiquissimus omnium, post Victorem & Apollonium, qui deperierunt, Tertullianus in libro de Baptismate, *Quid festinat, inquit, innocens atas ad remissionem peccatorum?* Atque de resurrect. carnis cap. 47. in Adæ prævaricationem refert quidem mortem corporis, at non animarum reatum. Hilarius etiam Comment. in Epist. Pauli, qui tribuuntur Ambroſio, scribit: *Est & alia mors secunda in gehenna; quam non peccato Adæ patitur: quo loco non dari peccatum originale probare conatus est Michael Servetus, ut notat Sixtus Senensis lib. vi. Bibl. sanctæ annot. 236. Et denique Optatus Milevitani lib. vii. n. 1. ait, non pertinuisse ad Seth filium Adæ patris admissum.*

13.
Objec̄to 6.
tollitur.

His ex ordine responsuri primum ad ea, quæ supra ex Tertulliano producta sunt, adversarios provocamus. Deinde dicimus infantulos innocentes appellari, quod nihil boni vel mali actualiter perpetraverint, quemadmodum de Jacob & Esau scribit Apostolus ad Rom. ix. 11. De Resurrec̄t. autem carnis iccirco Tertullianus folam corporis mortem commemorat, quia disputat adversus Marcionem, qui mortuos resurrecturos esse negabat. Quem refellit ex eo, quod sicut omnes, ut Apostolus scribit, moriuntur ob culpam Adæ, ita omnes resurgent per Christum, quoniam per hominem mors, & per hominem resurrectione mortuorum, &c. in i. ad Corinth. xv. 21. Hilarii plura Augustinus contra Julianum recitat lib. i. cap. 3. n. 9. ut quod habet in Exposit. Psalmi centesimi duodevigésimi, ad illa fere extrema verba, *Vivet anima mea, & laudabit te, ubi ait: Vivere se in hac vita non reputat, quippe qui dixerat, Ecce in iniquitatibus conceptus sum, & in delictis concepit me mater mea. Scit sub peccati origine, & sub peccati lege esse se natum. Quibus recitatis, Sentisne (inquit S. P.) quid audias? quarisne quid das? Hunc virum tanta in Episcopis Catholicis laude præclarum, de peccato originali aude, si quid tibi frontis est: criminari. Hilarius auctor Comment. in Epist. Pauli non est Pictavensis, nec Arelatensis, cum ipse ad Timot. prim. 111. afferat scribere sub Damaso. Fuit autem Pictavensis antiquior, & Arelatensis Damaso junior. Quare erit iste, ut dum dudum Lovanienses Theologi observarunt, Hilarius Diaconus, qui schismati Luciferi Calaritani adhæsit, dictus à Hieronymo, circa finem Dialogi adversus Luciferianos, *De uincula orbis*. Atque hujus extat pro originali peccato illustre testimonium in Augustini quarto ad Bonifacium libro, cap. iv. *Manifestum in Adam omnes peccasse, quasi in massa. Ipse enim per peccatum corruptus, omnes, quos genuit, nati sunt sub peccato.* Hæc Hilarius, quem opponit Servetus. Verbis autem in contrarium allatis tantummodo sentire videtur originale peccatum non puniri ignis æterni cruciatibus: quod & plures Catholicorum defendunt.*

Optati Milevitani non esse septimum librum olim dubitatum est, quod non sit in editione Germanica Cochlaei, & Hieronymus afferat nonnisi sex libros ab eo scriptos; ita ipse Optatus lib. i. sex tantum librorum argumenta proponeat.

ponat. Stylos tamen, & plura Ms. illius genuinum opus demonstrant, unde ab eodem Auctore creditur sex prioribus superadditis. Non tamen probamus judicium Vossii, & Casauboni; quorum alter scribit Optato non satis originale peccatum perspectum fuisse; iste vero ait vereri se, ne imprudenti & incerto haec exciderint, quæ severioris examinis acrimoniam ægre sustineant. Nam constat Optatum de actuali peccato verba fecisse, utpote qui sermonem iastituit de Traditoribus. Atque in lib-

ro quarto præclare de Originali peccato scripsérat, quod propter illud *omnis homo qui nascitur, quamvis de Christianis parentibus nascatur, sine spiritu immundo esse non possit.* Est ergo Patrum cum Græcorum, tum Latinorum concordissima traditio, quod primus homo, ut Prosper inquit, in Carm. de Ingratis cap. XXVI I.

Corruit, & cuncti simul in genitore cadente

Corruimus.

C A P U T III.

Ex hujus quoque vitæ miseriis Originale demonstrari
peccatum.

S U M M A R I U M .

1. Sententia S. Augustini.

2. Conclusio.

3. & 4. Probatur duobus modis.

5. Confirmatur conclusio.

6. usque ad 14. Varie objectiones solvuntur.

1. Sententia S. Augustini.
Augustini.

FAMILIARE fuit Augustino ex morte, alisque cruciatibus quibus infantes plectuntur, originale peccatum adstruere: quod argumenti genus ne omnibus quidem Catholicis probatur, cum plures putent protulisse Deum absoluто dominii sui jure hominem innocentem morti, certisque calamitatibus adjudicare. Vim tamen habere illas Augustianas rationes fide supposita, & facta hypothesi, quod Deus hominem rectum ac sanctum considerit, vix aliquis denegat. Videamus ergo quale pondus in se vere habeant, & num possint à Pelagianis eludi.

2. Conclusio.
PROPOSITIO: Sive supposita fide, sive absolute loquendo ex miseriis, quas modo patimur, probari potest originale peccatum.

Demonstrata est prima pars superiori libro cap. XIII. ubi ostendimus mortem, ignorantiam, & concupiscentiam non esse conditionem naturæ, sed pœnam peccati. Confirmatur nunc 2. Canone Arausiano, *Injustitiam Deo dare convincitur, qui mortem, quæ est pœna peccati, sine peccato, quod est meritum mortis, ad nos transisse dicit.* Idem docent PP. Africani in Sardiniam exules in lib. de Incarnat. & Grat. cap. 14. Gelasius in Epist. ad Episcopos Piceni, Prosper contra Collatorem cap. 20. Scriptor Hypognosticon initio 2. libri, Anselmus lib. 2. de Incarnat. cap. 2. & de Concept. Virg. & Peccato Origin. cap. 13. & alii apud Norisium in Vind. cap. III. §. 3.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Probatur secunda pars. Vel enim nos statum *puræ naturæ*, non quidem Probatur absolute, & considerata potentia Dei, sed ex pura puta decentia, & spectata Dei providentia, atque animæ spirituæ naturæ credimus esse impossibilem; aut consentire volumus iis, qui possiblē esse propugnant. Si arrideat sententia prior, liquet defectus tam corporales, quam spirituales, etiæ ex necessitate materiae consequi videantur, considerata Divina providentia, & dignitate superioris partis humanae naturæ, pœnam esse peccati, ut alibi dictum est cum Angelico Doctore Thoma in IV. contra Gentiles cap. 53. Atque hoc spectant verba Augustini ita Julianum refellentis in Opere postremo n. 81. libri 1. *Propter quid ergo affiguntur parvuli, si nullum habent omnino peccatum? An omnipotens & justus Deus injustas penas à tot innocentibus prohibere non potuit?* Et n. 235. *Judicium hoc utique in parvulis injustum esset, si peccatum originale non esset.* Vide & lib. IV. contra duas Epist. Pelagianorum cap. 4. lib. IV. contra Jul. cap. 16. lib. 11. Op. Imperf. cap. 119. lib. VI. cap. 9. 27. & 36.

Si vero magis placeat illorum sententia, qui statuant *naturæ puræ* possibiliter, sunt adhuc Augustini argumen-
ta ducta ex hujus vitæ miseriis firmissima ac validissima, & perperam quispiam niteretur illa elevare. Dato enim quod nullo supernaturali beneficio rationalem creaturam Deus exornasset,

4.
Probatur
alio modo.

C 2

num

num credendum est illam condidisse tot prementibus calamitatibus ac miseriis cibnxiā? Id quidem est mea sententia falsissimum. Principio in eo statu aut non adesset concupiscentia anteverrens rationem, aut certe non adeo pugnax & lacertosā, quam runc Adæ posteri expeririuntur captivantem in lege peccati, & turpissima quoque inhiantem. Tantam enim libidinem neque pecora sentiunt, neque asini. Errat autem qui putat potuisse Deum, cuius grāga hominem singularis est providentia, hunc creare deterioris, quam bruta sint, conditionis. Optime ergo ex concupiscentia hac acerrima & bellicosa, locis nuper laudatis, evincit magnus Augustinus naſci homines sub lege peccati: & sunt Augustiniana argumenta etiam non supposita elevatione hominis ad finem supernaturalem, quantum ad præsentes calamitates attinet, invictissima. Idem de ignorantia dicendum est. Cum enim creaturæ omnes in finem suum providentissime dirigantur; in eo sane statu, in quo nulla adeset macula originalis, saltem homo perciperet quid sibi foret agendum, & non esset ratio talibus tenebris obvoluta, quibus modo obcæcata plura ignorat ad se pertinentia, & sè penumero errat invita. Ex hac itaque tam spissa ac teñebroſa ignorantia infectam esse humanam naturam satis evidenter concluditur. Quid vero de vexatione dæmonum, à quibus interdum ab ortu suo abripiuntur infantes, & multimodis ex-cruciantur? Annon recte Augustinus in ultimo Opere lib. 1. cap. 88. scribit aduersus Julianum? *Quando parvulum spiritus vexat innundus, animamque ejus & corpus affigit, sensus sanitatemque pervertit, nonne universa ejus, quam Deus instituit, natura turbatur? nec invenitis omnino tanti bujus malitium negantes originale peccatum.*

5.
Confirmatur
conclusio.

Demus præterea potuisse mortem, cæterasque corporales miserias absque culpa à supremo Domino immitti, quod nimis ægre fateor, si ad immortalis animæ naturam, hominisque præstantiam animalium mentemque converto: est nihil secius homini mors tam horribilis, & quam frequenter immatura, sœva, tætrima; ut pœnam esse peccati natura ipsa proclamat. Inter animalium fœtus estne ullus, qui ululatibus, fletibusque vix in lucem editus conqueratur, quemadmodum muliebris partus? *Dispensia ergo, quæ nascentes flendo testantur, (aut de parvulis Augustinus eodem libro n. 113.) dicit, quo merito*

to sub justissimo & omnipotentiſſimo judece eis, si nullum peccatum contrabant, irrogentur. Hæc etiam Gentiles philosophi naturali mentis acumine perceperunt. Nascentes quippe homines contemplati, videntes ex una parte nobilissimum omnium animal tot miseriis & æruminis premi, ex alia autem sacris literis destituti, aut ipsam naturam tanquam novercam damnarunt, quod sit in homines magis, quam in bestias iniqior; aut opinati sunt obpeccata superioris vitæ rationalem animam his calamitatibus subjici. Atque horum quoque Philosophorum placita demonstrant, optimè ipsa naturali ratione probari impositum jugum grave super filios Adam à die exitus de ventre matris; quemadmodum S. Pater acute demonstrat sub finem libri quarti contra Julianum. Itaque ex præsentibus animæ, corporisque cruciatibus constat omnes homines peccati vinculo adstringi, quoniam vel non potuit tertvata lege providentia ac justitia Deus hominem condere miserum ac moriturum: aut, si potuit, nunquam creasset subjectum morti adeo nobis adversæ atque infestæ, neque tam gravi & ærumnoso jugo prostratum.

REFELLUNTUR OPPPOSITIONES

Contra hanc propositionem facit primo quod legimus de cæco nato cap. ix. Objetio 1. Joannis 2. *Neque hic peccavit, nec parentes ejus: quemadmodum ergo cæcitas, ita calamites reliquæ absque ullo peccato immitti possunt hominibus. Deinde nonne Christus, qui peccatum non fecit, neque maculam virginali ex utero traxit, ignominiosæ mortis supplicio affectus est? Immaculata item Virgo, quam sine labe originali conceptam totus fere Orbis veneratur, communis morte deceßisse creditur, variosque cruciatus pertulisse. Non est ergo mors corruptæ peccato originis argumentum.*

Levissima hæc sunt. Ac ad primum quidem de cæco nato responsum dedimus præcedenti libro cap. 4. Prop. 1. ad 3. Potest & retorqueri argumentum verbi Augustini in 111. contra Jul. cap. 6. *Neque enim de innumerabilibus parvulis, qui & in animo & in corpore cum tanto vitiorum varietate nascuntur, hoc dici potest, quod Dominus ait de illo, qui cœcus est natus, non propter peccatum ipsum, vel parentum ille esse factum, sed ut manifestarentur opera Dei in illo. Multi quippe nec sanantur omnino, sed cum eisdem vitiis, sive in qualibet*

7.
Solvitur.

libet & tate, sive in ipsa moriuntur infantia &c. Ad alterum idem Augustinus resp. de Peccat. meritis lib. i. cap. 37. Dicet alius si hæc natura pura non est, sed virtuosa primordia, quia talis non est creatus Adam: cur Christus longe excellentior, & certe sine ullo peccato natus ex Virgine, in hac tamen infirmitate atque & tate procreatus apparuit? Huic propositioni respondemus: Adam propterea non talem creatum, quia nullius parentis precedente peccato est creatus in carne peccati. Nos ideo tales, quia illius precedente peccato nati sumus in carne peccati. Christus ideo talis, quia ut de peccato condemnaret peccatum, natus est in similitudine carnis peccati. Neque enim penæ rationem habet, quod Salvator, ut chirographum nostrum affigeret cruci, nulla necessitate, sed electione voluntatis sua propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, pati dignatus est. De Virgine matre Romanorum Pontificum decretis inhærens, & repetens de originali labe, quod Augustinus lib. de nat. & gratia cap. 36. scripsit de actualibus noxibus, Propter honorem Domini nostri nullam prorsus cum de peccatis agitur babere volo quæstionem; dico, licet pie creditur a peccato originis præservata, genitam tamen esse ex carne vitiata & corrupta, ex quamors corporalis consequitur; quamquam anima ex hujus carnis consortio non fuerit singulari privilegio inquit.

8. **Obiectio 2.** Sunt autem bene multa, quæ adversus peccati Originalis transfusionem ex ratione humana objiciuntur. Primum est, quod Diabolus foret conditor hominum: Neque enim à Deo bono potest produci contaminata natura. Sapit ego cum Manichæis quisquis nascientium originem putat esse vitiata. Nec satisfit hujusmodi argumentationi dicens Deum utique bonam rectamque naturam instituisse, sed corrupta primi prævaricatione parentis, peccatum carnis propagine contrahi. Anima enim rationalis non propagatur, sed à Creatore corpori tabifico infectoque inseritur. Erit ergo ipsemet Deus hujus causa peccati. Referenda sunt enim in ipsam causam efficientem qua alicui rei ab origine primaque institutione convenienter. Præterquam quod occur Deus rationalem animam corpori unit, si scit inde illam diaboli ancillam captivamque evasuram, & lege peccati adstringendam? At huic argumento cap. iv. superioris libri satisfactum est. Verissima est responsio, originale peccatum

non esse ex institutione Creatoris, sed ex prævaricatione primi parentis; laudandam esse adversus Manichæos hominis creationem, sed commendandam etiam adversus Pelagianos Salvatoris gratiam ac redemptionem. Melius quippe Dei causa agitur, cum & Creator & Salvator agnoscatur, quam cum defensa velut sana, viribusque integra creature, opitulatio Salvatoris inanetur: Inquit Augustinus de Nat. & Grat. cap. 42. Vide & lib. i v. ad Bonifac. c. 3. Diximus etiam necessarium non esse, ut ad perdifficilem de animalium origine quæstionem consugamus. Etsi creentur singulæ à Deo, trahunt originalem maculam ex carne, sicut aqua in vito vase corrumpitur. Eapropter non est Deus causa peccati, quoniam non ex creatione Dei est vitium, quod voluntario motu natura collegit: sed etiam de vitiata per semetipsum natura Deus institutionem suam quidem sue creationis exequitur; inquit Epist. vii. Sanctus Gelasius. Disposito autem corpore non debet Deus animalium creationem suspendere, quoniam, ut scribit Prosper ad iv. ob. Vincentii, Prævaricatio bonum disposta à sæculis creationis ordinem turbare non potuit.

Deinde objiciebat Julianus lib. i. ultimi contra Augustinum Operis n. 59. & lib. ii. n. 24. damnari in sententia Catholicorum nuptias, neque à Deo institutas fuisse; si aliquid unde damnabilis generantur secum habeant, & illarum usu corrupta propagetur natura. Addebat lib. v. num. 2. parabolam Evangelicam Matth. vii. 17. à fructu arborum bonam aut malam dignosci; & consequenter malam esse suapte natura generationem, concubitumque virilem, ex quo fructus carpitur adeo noxius.

Et huic argumento cap. xiii. proximi libri obviam itum est. Nego itaque nuptias esse damnandas, cum non ad libidinem & peccatum fuerint institutæ, sed ad generationem, quâ humana propagetur natura, inquinata sane & corrupta, sed non causâ nuptiarum, cum labes originaria in prævaricationem primi hominis sit referenda. *Nuptiae* (inquit S. P. lib. 2. de Nupt. cap. 26. num. 42.) institutæ sunt causa generandi, non peccandi: propter quod illa est à Domino benedictio nuptiarum: Crescite, & multiplicamini & replete terram. Peccatum autem quod inde à nascientibus trahitur, non ad nuptias pertinet, sed ad malum, quod accidit hominibus, quorum coniunctione sunt nuptiae. Et Fulgentius in 1. de Verit. Præd. Deus bu-

Objectio 3.
annullatur.

C manu

manæ naturæ fæcunditatis donum contulit; libidinis vero malum non est creatura Dei, sed pœna peccati. Proinde de immunditia nuptiarum mundus homo non nascitur, quia interveniente libidine seminatur. Quam libidinem nuptialis boneſtas utique non amat, sed in nuptiis mortaliſ propagationis necessitas tolerat. Non sunt ergo dāmandæ nuptiæ, quarum finis bonus est, humanae videlicet naturæ conservatio & propagatio. Imo magnum afferunt ac laudabile bonum, bonum scilicet usum concupiscentiæ maleæ, qua abutuntur adulteri, & curam ordinare filios procreand. Quare laudandæ ac celebrandæ sunt, ut S. Pater demonstrat memorato loco, & lib. v. contra Jul. cap. 18. nec non libri 1. Op. Imperf. n. 65. & lib. v. c. 23. Cumque cauæ originæ peccati sit Ade transgressio, nuptiarum vero fructus procreatio filiorum; erit mala Adami voluntas, non bona connubiorum institutio, maleæ arbori comparanda. Nihil proinde valet ad istam questionem similitudo illa Evangelica: quia non sunt nuptiæ causa peccati, quod trahitur à nascente, & expiatur in renascente: sed voluntarium peccatum hominis primi originalis est, causa peccati; inquit magnus Augustinus laudato cap. 26. de Nuptiis lib. 2. num. 43.

10. Ulterius argumentantur Pelagiani. Objec̄to 4. Parentes baptizati peccatum originale rejicitur, non habent: Non ergo istud traducunt in posteros. Quo enim pacto fieri potest, ut illud probentur tradere parentes, quo carere creduntur? Ita Julianus lib. vi. apud Augustinum cap. 7. num. 18.

Reſp. In baptizatis soluto reatu concupiscentia 3rd quæ vincos detinebat, ipsam ad agonem remanere; & per baptismum evacuari carnem peccati, non ut in ipso vivente carne concupiscentia conspersa & innata repente absumatur & non sit: sed ne obſt mortuo, que inerat nato: Ita Augustinus de Peccatis, meritis lib. 1. cap. ult. & lib. 1 i. cap. 4. Porro hæc concupiscentia ex peccato nata, & ad peccatum inclinans, est originalis peccati quasi rheda atque vehiculum. Igitur nego consequiam. Quamvis enim gratia regeneratis carnales concupiscentia, repugnans legi mentis remissia sit, & in peccatum non reputetur, neque noceat aliquid, nisi ejus motibus ad illicita consentiatur: at tamen Proles eorum, quia non per spiritalem, sed per carnalem concupiscentiam feminatur, velut ex illa oleva quidam

nostri generis oleaster, sic inde reatum nascendo trahit, ut nisi renascendo liberari ab illa pœſe non possit; inquit ipse met Augustinus lib. 11. de Nupt. cap. 34. Ad exemplum oleastri, qui exortur è bacca & semine oleæ, addit in vi. contra Julianum cap. 7. num. 18. alterum ex filiis circumcisorum, qui præputiati gignuntur, trahuntque ex patris semine quod non reperitur in patre: ac supra cap. 6. n. 16. aliud attulerat ex Filiis Fundani Rhetoris Carthaginensis, qui cum accidenti vitio luscus esset luscum filium procreavit; quo exemplo evertitur (inquit) illa tua scientia, quæ dicas naturalia per accidens non converti: accidens quippe fuit in patre, quod factum est in filio naturale. Naturale autem possumus hoc modo appellare originale peccatum, quatenus insitum est propagatione naturæ, quamquam naturale non est, ipsius naturæ substantia, atque institutione spectata. Fundano autem alter filius duobus oculis de lusco natus est, quod & palam evenerit conspicitus; idque evertit aitern Pelagianorum sententiam, qua dicunt, Parentes in filios ea, quæ non habent, non posse transfundere.

Infuper arguant apud Augustinum lib. 11 i. de Peccator. meritis cap. 2. Si Adæ peccatum etiam non peccantibus nocuit, ergo & Christi iustitia etiam non credentibus prodest. Hoc fallum est. Itaque & illud.

Reſp. cum Augustino ibidem, quod sicut eos unum, per quos parvuli renascuntur, justitiae spiritus trajicit in eos fidem, quam voluntate propria nondum habere potuerunt; sic eorum, per quos nascuntur, caro peccati trajicit in eos novam, quam nondum vita propria contraxerunt. Et sicut eos vita spiritus in Christo regenerat fidem, sic eos corpus mortis in Adam genererat peccatores. Illa enim carnis generatio est, bac spiritualis, &c. Quamobrem nego minorem, & argumentationem in Pelagianos retrorqueo. In spirituali enim generatione necessaria non est propria actualis fides in parvulis, ut per lavacrum baptismatis constituantur sancti, ac regni cœlorum hæredes. Pari ergo jure non requiritur actualis ac propriæ voluntatis transgressio; ut in carnali generatione per originem ex Adam filii iræ, mortisque nascantur.

Adhuc objiciunt. Non est peccatum nisi voluntarium: Peccatum originale Objec̄to 6. infantilis voluntarium non est: Igitur nullum est in parvulis peccatum originis.

Re-

Respondetur, eodem modo quodlibet peccatum voluntarium esse, quo peccatum est. Actuale peccatum est voluntarium propria voluntate: Originale voluntarium est *originaliter*, videlicet comparate ad primum hominem, à quo sumus per carnis propagationem progeniti. Potest autem (inquit Augustinus lib. 2. Operis Imperf. cap. cx.) Et hoc recte dici de eodem genere esse, si ad originem referatur, quia ipsum ex primi hominis voluntate manavit, quando illius peccatum intravit in mundum, & per omnes homines pertransiit. Et lib. 1v. cap. 9c. Ad hoc peccati genus ex libera voluntate perventum est, non ejus propria qui nascitur; sed ejus, in quo omnes originaliter fuerunt, quando communem naturam mala voluntate vitavit. Distinguo itaque minorem: Peccatum originale non est voluntarium parvulis *actualiter* & voluntate propria, concedo: *originaliter* & voluntate Adæ, qui communem naturam infecit, nego.

13.
Rejiciatur.
Persistunt hæretici: Si peccatum originale ex libera protoparentis voluntate contrahitur, apud quem impollutam innocentiam scelus gravavit exterum? Quomodo Deus, qui adeo est misericors, ut propria unicuique confitenti peccata dimittat, est tam crudelis, ut innocentem impingat aliena? At respondet Augustinus lib. 1. Oper. Imperf. cap. lx. Pelagianos potius Deum facere iniquum atque injustum; nam cum videant gravi jugo miseriae parvulos premi, contendentes nullum eos habere peccatum, accusant Deum si affliguntur immeriti, & redarguant Ecclesiam, si exuffiantur à jure diabolæ potestatis alieni. Et cap. 46. negat peccatum originale non esse singulis proprium, ita Julianum urgens: *Peccatis, inquis, alienis non utique periire debuerunt. Aliena sunt, sed paterna sunt, ac per hoc iure generationis, atque germinationis & nostra sunt.* Sunt ergo etiam parvuli proprio obnoxii peccato, non secundum vitam suam proprietatem, sed secundum communem generis humani originem, inquit idem Augustinus lib. xvi de Civit. Dei cap. 27. Quisquis haec non satis percipit, arcana enim sunt obscurissima, audiat Apostolum de Adamo dicentem: *In quo omnes peccaverunt.*

At, inquires iterum, cum omne peccatum sit aliquo modo voluntarium; voluntarium autem ab intrinseco principio efficiatur; quomodo Adæ voluntas parvulis externa, tantoque dista intervallo, causa est ob quam prævaricatores singuli reputentur? Rursus: Si vera est

definitio peccati, quæ valgo circumfertur, *Est dictum, factum, aut concupitum adversus legem Dei, dic queso, cur peccatum est in parvulis nondum ad agenda, vel appetenda illicitia idoneis.* Item: Si nemo damnatur ob invincibilem ignorantiam, quam habet in se, eo quod non sit ei voluntaria, & nemo ob aliorum malefacta apud rectissimum judicem plectitur; quare ob Adæ inobedientiam erit misera posteritas punienda?

Tenenda est superior regula, quod eodem modo voluntarium peccatum est, quo est peccatum. *Ad culpam personæ requiritur voluntas personæ: ad culpam vero naturæ, non requiritur nisi voluntas in natura illa,* inquit S. Thomas in 2. dist. 30. quæst. 2. art. 1. Ea ergo, quæ predicta sunt, in solis actualibus peccatis actum personæ voluntarium demonstrant. Dum quæstio de originali instituitur, sat est, quod fuerit voluntarium *originaliter*. Hoc patet non est externum, ut diximus, nec malefactum alienum, sed hominum universorum. Est etiam factum & concupitum, quatenus ex primi hominis voluntate manavit.

Objicies adhuc: Per quid hoc peccatum inventur in parvulo? Certe non peccat iste qui nascitur, non peccat ille qui genuit, non peccat ille qui condidit; per quas ergo rimas peccatum istud ingreditur? Evidem dicendum est, aut illum peccasse qui genuit, aut illum qui condidit, aut istum qui natus est: ex quibus unum insanum est, aliud Manichæum, aliud supra Manichæos. Ita Julianus libro 11. posterioris Respons. cap. 24. &c 28.

14.
Objecito 7.
tolleratur.
Respondebat S. Pater ibidem & lib. 111. prioris Operis cap. 24. num. 56. *Rimam queris inter tot innocentia præsidia, quæ potuerit introire peccatum; cum tibi ostendat Apostolus Paulus non rimam, sed apertissimam javuam dicens: Per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors. Introivit itaque peccatum per Adam, qui communem naturam vitavit: quod non est insanum, non enim damnantur nuptie, ut frontem perfidias obgannit Julianus; nec Manichæum, cum non sit origo vitiata ex institutione Creatoris, aut humana natura per se, & substantialiter mala.*

Ultimo arguebat Julianus doctrinam Catholicorum de Corruptione naturæ ad perfectionis desperationem inducere, cum incredibile sit, quod ingenerata vicia possint consumi. Sed respondetur quod

quod ideo Salvatoris gratia creditur necessaria, ut vitium inolitum auferatur per ejus virtutem, qui ex origine vita-

tam mutare potest, & sanare naturam, ait S. P. Augustinus initio 2. libri contra Julianum.

C A P U T IV.

Originale peccatum contrahi etiam à filiis Baptizatorum.

S U M M A R I U M.

1. Opinio catholica adducitur.
2. Probatur conclusio.

3. 4. 5. 6. Variae objectiones solvuntur.

I.
Opinio Catholica ad-
ducitur.

EST ergo Catholica fides etiam in Sanctorum filios originale peccatum transire, ut supra adversus Pelagianos disputatum est. Non enim fideles generant in quantum sunt filii Dei: sed quemadmodum ex olea dignitur oleaster, atque ex tritico mundo frumentum cum paleis, ita generantur à sanctificatis conjugibus filii iræ. Incidunt tamen in Pelagianam hæresim Novatores: quorum tenent aliqui filios regeneratorum ad hæreditatem novi foederis pertinere, & solum tingi baptismatis lavacro, ut tanquam membra in unum Ecclesiæ corpus coaptentur. Ita sentire videtur Calvinus lib. iv. Inſtit. cap. 16. n. 24. & in Antid. Conc. Trid. Zwinglius in lib. de baptismo, & Bucerus in cap. 3. Mat. Eadem est sententia Theodori Bezae, qui Comm. in cap. 7. Epift. 1. ad Corinth. traducem sanctificationis & gratiæ ex Parentibus in filios propugnat. De hac hæresi, quoniam præcedentibus momentis omnibus profligatur, dicam per brevi.

PROPOSITIO. Etiam ad filios Fidelium peccatum originale pertransit. Etenim Scripturarum testimonia producta cap. 1. & secundo universalia sunt, omnesque Adæ posteros statim, ordinatâque lege comprehendunt. Dixi autem ordinata lege, ne quis me existimet erga purissimam Dei Matrem iniqum, quasi piam, vulgatamque de singulari ejus præservatione sententiam velim adversus scita Pontificum controvertere. Deinde: Erat David fidelibus & circumcisis parentibus procreatus; & nihilominus in iniquitatibus, inquit, conceptus sum; usus plurali numero, non Hebræorum consuetudine, ut visum P. Simonnet Tract. v. disp. v. art. 4. cum in Hebræo potius singulare nomen occurrat; sed quoniam in uno Adæ delicto plurima continentur. Ad hæc Apostolus ex Hebræorum genere, & ex tribu Benja-

min, scribit de seipso ad Ephesios cap. 11. 3. *Eramus natura filii iræ, sicut & ceteri.* Præterea ex Hæreticorum confessione filii Sanctorum baptizandi sunt. At quicunque baptizatur, in Christi mortem, & in remissionem peccatorum baptizari, superius probatum est. Rursus ob manifestam Christi assertiōnem Joan. 111. 3. *Nisi quis renatus fuerit, &c.* facebantur Pelagiani infantes non regneratos baptimate à regno cœlorum excludi. Sunt ergo Navatores Pelagianis deteriores ac magis, magisque improbi, si aliquos non baptizatos ad novi foederis hæreditatem adsciscant. Item Ecclesiastica consuetudine etiam pueri fidelium ante regenerationis lavacrum exorcizantur: igitur & isti dæmonis mancipia nascuntur. Amplius: Ex opinione Calvini baptizantur Christianorum filii, ut fiant Ecclesiæ membra. Nisi ergo baptizen- tur, non pertinent ad corpus Christi, nec in celis cum capite regnare posse- terunt. Postremo tradunt Patres, singulis necessarium esse baptismum propter contagium mortis antiquæ, ut in Epistola ad fidum loquitur Cyprianus. Vide Bellarminus de Baptismo cap. 4. & De Amiss. Gratia lib. iv. cap. 14. Definita est hæc propositio à Tridentina Synodo sessione v. can. 4. ac prescripta primum ab Augustino lib. 111. de Peccator. meritis cap. xii. num. 21. ubi hæc habet: *Nec parvuli de quibuslibet sanctis, justisque procreati originalis peccati reatu absolvuntur, nisi in Christo fuerint baptizati.* Et de peccato originali cap. xl. num. 45. *Regeneratus quippe non regenerat filios carnis, sed generat: ac per hoc in eos non quod regeneratus, sed quod gene- ratus est, trajicit. Sic igitur sive reus insidelis, sive absolutus fidelis non rege- nerat absolutos uterque, sed reos, quo- modo non solum oleastri, sed etiam olea semina, non oleas generant, sed oleasters.* Ita

2.
Probatur
conclusio.

Ita docet etiam lib. I. de serm. Domini in monte cap. 16. lib. VII. contra Jul. cap. 3. aliquis in locis pluribus.

^{3.} Opp. 1. Apost. ad Hebr. VII. 9. scribit Levi, dum in lumbis Abraham erat, decimatum quidem esse, at postea natum decimas accepisse. Ita ergo filii promissionis, qui in femore protoparentis prævaricatores reputati sunt, à genitore fideli actu procreati censendi erunt ab antiquo reatu soluti.

Solvitur.
Solvitur.
Resp. nego conseq. Non enim propteræ Levi postea non fuit decimatus, quia jam fuerat decimatus in lumbis Abrabæ, sed quia sic ordinatus est bono Sacerdotii, ut acciperet decimas, non præberet, alioquin nec cateri fratres ejus decimarentur, quia & ipsi in lumbis Abrabæ à Melchisedech jam fuerant decimati. Ita Augustinus lib. II. de Peccator. merit. cap. 25. num. 39. Et quidem Apostolum de Sacerdotii dignitate eo loco sermonem instituisse, ut comparatione Levitici ostenderet quantum præcellat Sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech eoqueod is decimas accepit à Levi, res est per se manifesta.

^{4.} Objecito 2. At idem Apostolus ad Rom. XI. 16. ait: *Quod si delibatio sancta est, & massa: & si radix sancta, & rami.*

Refp. alloqui Apostolum Christi fideles vocatos è Gentibus, ne se à Judæis ad Christum conversis segregarent. Aspernabantur enim illi ex circumcisione fideles, quod hi olim legis ritibus addicti fuerint; & reprobatis Israelitis, quasi ramis fracti, Christo Gentes insitæ fuerint. Hos ergo ad fraternitatem revocans utitur Paulus dupli comparatione. Prior est ex oblatione primitiarum, de qua Deuteron. XVI. 11. 4. & XXVI. 3. oblatis enim primitiis, cunctis frugibus velci licebat: atque ita regeneratione per baptismum facta, debent Judæi simul & Gentiles mutua consuetudine uti. Altera similitudo est ramorum, qui debent eidem truncu herere, nec insitione jam facta, ex arbore materna defringi. Erant Judæi ad Christum conversi rami arboris, cuius radix sancta erat, id est, ex Mosaica lege; atque haec arbor per Christi mortem à vetustate fuerat purgata. Cateri Judæorum, quasi rami fracti, sunt ab arbore excisi; Gentiles, cum oleastri essent, cum prioribus socii radicis tacti sunt, & in olivam inserti. Hi ergo, id est Gentiles, gloriari non debent adversus ramos: sed si ad eamdem radicem spectant, hoc est, religionem ac fidem, una pinguedinis olivæ, nimurum chari-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

tatis, fieri participes: si autem fracti sunt, id est, propter incredulitatem à Christo alieni; non debent altum sapere, sed stare in fide ac timore, ne Deus ex Gentilitate vocatos absiciat, dum nec naturalibus ramis, nempe Judæis ipsis pepercit. Radix ergo, & delibatio sancta Christianam Religionem significat, & rami ac massa fideles omnes baptisatae regeneratos.

Opp. 3. idem Apostolus in I. ad Corinth. cap. VII. 4. ait: *Sanctificatus est enim vir infidelis per mulierem fidem, & sanctificata est mulier infidelis per virum fidem: alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt.*

Refp. In Corinthiaca Ecclesia fuisse eo tempore feminas, quæ infidelium virorum congressum vitarent, & viros similiter, qui uxores infideles, quasi scorta adversarentur: ex quo duo maxima incommoda consequerantur: unum, quod facto conjugatorum divortio nonnulli filii legitimi habebantur tanquam spurii & adulterini; aliud, quod pueri baptizati apud alterum ex parentibus infidelem commemorantes, illius exemplo ad idolatriam declinabant. Monet ergo Paulus ne ab altero consentiente conjux fidelis discedat; ut simul cohabitando unius sanctitas & cohortatio alium reducat ad frugem, & à fideli marito, aut uxore nati in Christi religione contineantur.

Iam enim erant parvuli Christiani, qui sive auctore uno ex parentibus, sive utroque consentiente sanctificati erant: quod non fieret, si uno credente dissociaretur conjugium, & non toleraretur infidelitas conjugis usque ad opportunitatem credendi. Ita Augustinus lib. I. de serm. Dom. cap. XVI. num. 45. In secundo autem de Peccatorum merit. cap. 26. num. 42. animadvertis, quod Apostolus eodem loco dicit conjuges infideles in conjugiis fidelibus sanctificari, (est enim in græco ἐν τῇ γυναι, & ἐν τῷ ἀνδρί:) Atqui uxor infidelis non sanctificatur per maritum fidem, nisi baptizetur: ergo & filii, nisi baptisatae regenerentur sancti non erunt. Non opīzor (inquit S. P.) quisquam tam infideliter intelligit, ut ob hoc ex istimet etiam maritum christianum, quia christiana fuerit uxor ejus, neque tam baptizari oportere, & ad peccatorum remissionem pervenire, & in regnum celorum esse intraturum, quia sanctificatus dictus est in uxore. Vide & lib. IIII. cap. XI. num. 21. Uno verbo nego ab Apostolo dici Santos Christianorum filios nondum regeneratos,

D

Opp.

^{5.}
Objecito 3.
tolliat,

6.
Objectio 4.
sublevatur.

Opp. 4. Christiani deputantur in semen Abrahæ: At Genes. xvi. 7. Deus pollicitus est futurum se Deum tam Abrahæ, quam seminis ejus: Ergo est Deus, & quidem sempiterno fœdere, omnium qui ex Christiani parentis semine procreantur.

Resp. dist. ma. Deputantur in semen Abrahæ secundum carnem, & ob generationem, nego: secundum fidem & propter baptismum, conc. *Qui filii sunt promissionis, astimantur in semine*, Inquit Apost. ad Rom. ix. 8. & ad Galat. iii. 7. *Qui ex fide sunt, ii sunt filii Abrahæ*. Falla est etiam minor universaliter accepta; nam filii Abraham

non circumcisæ ex eodem cap. Gen. v. 14. ad sempiternum Dei foedus non pertinebant; itaque nec filii Christianorum non baptizati. Censentur enim in Adam donec sint per baptismum regenerati;

Et licet hoc totum Christus persolverit in se

Contraxit quantum percussa in stirpe propago:

Attamen Auctoris vitio, qui debita letbi

Instituit, morbosque suis ac funera misit,

Vivit peccati moribunda in carne cœtrix.

Alc. Avitus lib. 1, de initio Mundi cap. 1.

C A P U T V.

In quo consistat Originalis peccati natura.

S U M M A R I U M.

1. Variorum sententiæ referuntur.
2. Opinio Illyrici reprobatur.
3. 4. 5. & 6. Refutatur fundamenta contraria.
7. Originale non est peccatum Adami personale.

8. Objectio contraria solvitur.
9. Statuitur conclusio.
10. 11. 12. 13. 14. 15. & 16. Eadem probatur.
17. Usque 21. solvuntur variae objections.

1.
Variorum
sententiæ re-
feruntur.

QUESTIONEM satis obscuram agredimus ob diversas Catholicorum, atque Hæreticorum opiniones. Matthias enim Illyricus Centuriarum Magdeburgensium præcipuus compilator, ac Lutheranorum, qui rigidiores dicuntur, antesignanus peccatum originale asseruit malam esse substantiam. Novatores reliqui communiter illud in ipsa concupiscentia constituant, ita, ut in renatis, in quibus remanet forma concupiscentia: originalis reatus nequeat deleri, sed tegatur tantummodo, nec imputetur. Ex Catholicis vero quidam affirmarunt nihil esse aliud, quam ipsum peccatum Adæ, à quo prævaricatores posteri omnes denominantur: que est singularis Alberti Pighii & Catharini sententia. Recentiores affirmant nihil esse præter privationem originalis justitiae, post Anselmum in lib. de Conceptu Virginis cap. 2. Noster Ariminensis, cui subscrubunt Gabriel, & Henricus de Gandavo, in 2. dist. 30. q. 1. art. 2. ait originale peccatum esse ipsam concupiscentiam cum reatu, sive vitium ex *morbida* qualitate contractum. Thomistæ, præsertim Gonet. disp. 7. de Peccat. Origin. art. 5. Contens. dissert. 2. de Peccat. cap. 2. spec. 3. Salmantenses Tract. xiiii. disp. xvi. dub. 4. Card. Gotti Tom. 6. Q. viii. aliquique

passim tenent peccatum originale materialiter esse concupiscentiam, formaliter vero privationem originalis justitiae. Hæc sententia, quicquid Recentiores scripserint, eadem est cum ea, quam defendit Gregorius noster de Arimino constitutus peccatum originale in concupiscentia cum reatu, tametsi ille nomen etiam *morbida* qualitatis adhibuit sensu non malo. Nec alia est ceterorum discipulorum Augustini doctrina, maxime Petri Manso Tom. 2. de Orig. peccato pag. 72. Nicolai Girken in summa Theologica P. 2. Tract. 3. Q. 2. dub. 2. Leonardi Vanroy de Peccatis cap. ultimo Aurelii Piette 11. Parte cap. 2. quæst. 7. aliorumque fere omnium. Ac nostris consentiunt Caspar Juenin P. vii. diss. 7. quæst. 2. Estius in 2. dist. xxx. paragrapho 9. alii plurimi. Quæ sententia nullo modo rejici debet tanquam memorata hæresi affinis; nam docent Nostrates concupiscentiam in renatis separari à reatu, illam remanere, hunc vero prorsus per baptismum deleri, ita ut in baptizatis, in quibus adhuc illa ad agonem luctareque perseverat, nihil sit amplius damnationis antiquæ.

PROPOSITIO I. Originale peccatum non est mala ac perversa substantia, ut Opinio Illy-
rici reproba-
tur.

Vidi-

Vidimus enim in primæ Partis lib. i. cap. viii. malum non esse substantiam, ut Manichæi excogitarunt, ideoque sententia Illyrici ad horum, qui principium sempiternum cujusque mali temere statuerunt, insaniam proxime accedit. *Iniquitas quippe ipsa non est substantia; non enim iniquitas est natura, quam formavit Deus, sed iniquitas est perversitas, quam fecit homo.* Inquit S. P. Augustinus Conc. i. in Psal. 68. Atqui peccatum originale non est substantia. Ulterius: Substantia spiritualis, cum sit physice incorruptibilis, nullam aliam mutationem patitur, quam accidentalem, affectum scilicet, aut operationum suarum. Diabolus ergo, aut Adæ prævaricatio novam rationalem substantiam non potuit efficere. Rursus evertitur error Illyrici ex ejusdem principiis; docet enim posse hominem considerari physice ac theologicæ: hominis autem substantiam physice post Adæ lapsum eamdem perseveratur, atque Theologicæ fuisse mutantam. Profert ipsius testimonia L'Herminier tom. 6. pag. 177. At mutatio Theologica non est substantialis, ut liquet: Ergo per originalem reatum minime nova quedam natura producta est. Deinde per baptismum deletur peccatum; at substantiam quis sanæ mentis dixerit auferri? Rursus quod idem est, homo cum originali peccato, ac regeneratus eadem persona est, unumque individuum. Remanet ergo in eo semper eadem species, eademque substantia.

Opp. 1. Homo creatus est ad imaginem & similitudinem Dei: atque hæc imago sita est in facultate intelligendi & volendi, ideoque in ipsa animæ rationalis substantia. Adam peccando divinam imaginem ac similitudinem perdidit. Igitur perdidit priorem substantiam. Resp. dist. minorem: Adam peccando amissit divinam imaginem quantum ad characteres & ornamenta gratarum, con. quantum ad ipsam intellectricem naturam, nego. *Simul enim*, inquit Cyrilus in cap. 1. Evang. Joan. & vitam creaturæ spiritus indidit, & suos characteres divinitus impressit. *Adulterata est illa similitudo Dei incurſu peccati*, nec jam characteres erant amplius clari & splendidi, sed subobscuri, ac tenebris obvoluti. Vide quæ de imagine Dei, ad quam factus est Adam, scripsimus præcedenti libro cap. vii. 1. & 2. propositio-

Ob. 2. Sacrae literæ exprimunt origi- 4.
nale peccatum nonnullis notis, quæ significant propriam veramque substanciam. Eténim Gen. viii. v. 21. appellatur in Hebre Cod. *Figmentum cordis malum.* Ad Rom. vi. 6. *Vetus homo*, Matth. xv. 19. principium efficiens malarum cogitationum, aliorumque vi- tiorum: & alibi *Semen serpentis, caro, Adam terrenus, &c.* — Resp. hæc omnia dici metonymice, & propter vi- tia originis effecta. Ita Gen. viii. figmentum cordis accipitur pro cupiditatibus, ac desideriis; unde recte Vul- gata habet: *Sensus enim, & cogitatio hominis in malum prona sunt.* Nec de- sunt innumera exempla. Quid est enim scrutari renes, eorū effundere, congluti- nari animam, & cætera hujusmodi, nisi metonymiae, in quibus causa ponit- tur pro effectu? Item *novus homo*, de quo Paulus ad Rom. xii. 2. & 2. ad Corinth. v. 17. significare novitatem sensus, gratiam, iustitiam, renovatio- nem Spiritus sancti, ex ipsa lectione mani- festum est. Itaque nihil aliud ex ad- verso connotat *homo vetus*, quam desi- deria carnis, concupiscentiam, nequiti- am, & sanctitatis & gratiae privatio- nem. Principium vero, à quo sunt in- ordinatae cogitationes, est ipsa voluntas perversa affecta cupiditatibus, in Evangelio Matthæi *cor* eadem ratione appella- ta: nam operis mali causa nulla est, quam substantia bona mutabilis ac defi- ciens. Ob pravam denique affectionem homo lapsus caro, terraque nuncupat- tur; quod opera carnis perficiat; non spiritus: in terram enim, concretionemque corpoream animum abisse, nequit, si habet animum, Illyricus opinari.

Opp. 3. Propter originalem noxam 5.
quilibet homo nascitur filius diaboli. Solvitur 3.
Gignitur ergo a diabolo maligna substantia — Resp. dist. ant. Quilibet homo nascitur filius diaboli, scilicet, cum pec- cato, quo diaboli mancipium redditur, conc. cum substantia, quæ a diabolo ge- neratur, nego. Cum Adimantus Ma- nichæus consimili argumentatione, ali- quam substantiam malam conaretur evin- cere ex verbis Christi Joan. viii. 44. *Vox ex Patre diabolo estis;* S. P. Augu- stinus in libro adversus hunc Manichæi discipulum cap. 5. ait, *Tribus modis in Scripturis sanctis filiorum nomen accipi- tur: uno secundum naturam, quonodo Isaac dicitur filius Abrahæ: alio secun- dum doctrinam, sicut filios suos appellat Apostolus, qui ab illo di- cicerunt Evangelium: tertio secundum*

imitationem, sicut filios Abrabæ nos vocat *Apostolus*, qui ejus fidem imitamur. Qui ergo propria voluntate peccant, duobus postremis modis filii Diaboli nuncupantur, atque de his loquitur memorato loco Joannes. Quantum vero spectat ad parvulos, & ad originale peccatum, hæc responsio plane non satisfacit; nam peccatum illud non contrahitur imitatione: & tamen Gaspar Juvénin, & alii quidam hac ratione argumentum dissolvunt. At ego dico, homines nasci filios Diaboli non secundum naturam, non secundum doctrinam, non secundum imitationem; sed secundum legem peccati, cui natura ob primi hominis transgressionem adstringitur, quemadmodum in baptismo regenerantur in filios Dei, quoniam soluto originali reatu liberi à potestate dæmonis in Dei similitudinem renovantur. Erit ergo triple illa filiorum acceptio à magno Augustino non satis exposta? Ita sane. *Quod dixi: Tribus modis in Scripturis Sanctis filiorum nomen accipitur, minus considerate dictum est; & alios enim quosdam modos sine dubio prætermisimus, sicut dicitur filius gehennæ, vel filius adoptivus.* Quæ utique nec secundum naturam, nec secundum doctrinam, nec secundum imitationem dicuntur. Idem Augustinus in 1. *Retract.* cap. xxii.

6.
Solvitur 4.

Opp. ultimo. Tametsi Diabolus non sit conditor rationalium creaturarum, potest tamen harum substantiam in deteriorem commutare, non minus ac vim in acetum, lac in caseum, & latrem in lutum convertimus: ac reapse commutavisse ex eo constat, quod modo humana natura legi Dei est disformis, & à priori, quam Deus inluit, longe diversa — Resp. Substantiam spiritualem non posse superinductis accidentibus corrupti, & consequenter extra orbitam Flaccum divertere ad casearias & latericias tabernas; non enim fingitur animus ad instar coctilis lateris, neque ex lacte coagulatur. Sed & accuratè philosophi negant in allatis exemplis produci novam substantiam à materiei dispositione diversam. Vitiata autem per peccatum natura primitus instituta contraria est, ut infirmus fano, ut pàuper diviti, ut deformis venusto, id est, non quod alia substantia sit, sed quod infirmitati, miseriis, & peccati inquinamento nascatur obnoxia. Hanc appellant Scholæ oppositionem privativam; nec alia ratione dicimur disformes legi, nisi quia deest rectitudo justitiae & æquitatis

in membris nostris, legi, quæ in mente est, adversantibus ob inditum languorem, & pestem concupiscentię, *Quam generi humano tristis origo dedit,* ut scribit libro ix. ad Chidericum Fortunatus.

PROPOSITIO II. Peccatum originale non est ipsum Adami personale delictum.

Demonstratur I. quoniam hæc doctrina repugnare videtur Sacrofancæ ^{7.} Synodo Tridentinæ, qua sess. v. can. 3. definit, peccatum, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione transiūsum, omnibus inesse unicuique proprium: In sententia autem Catharini & Pighii hoc peccatum extitisset in Adam re ipsa, atque in posteris per solam imputationem, ideoque non esset cujusque hominis proprium: Ergo hæc sententia Sacrofancæ Synodi decretis repugnat. II. Deleri hoc peccatum, ut eadem Synodus decernit proximo Canone v. non est duntaxat ipsum non imputari. Igitur contrahi hoc peccatum non est tantummodo idem Adæ posteris imputari. III. Ut *Apostolus* scribit ad Rom. v. 12. & definit altera Synodus Araucana Can. 2. per Adæ prævaricationem in omne genus homini peccatum pertransit: At non pertransit ipsummet actuale deiictum Adæ, quod fuit actus immanens, & propria ejusdem transgressio: Non est ergo originaria culpa Adami actualis prævaricatio. IV. Aliquod est inter causam ejusque effectum discrimen: Peccatum Adæ, quomodo ex eodem Apostolo, & cit. Canone Araucano colligitur, originariæ culpæ causa est; Igitur Adæ peccatum à culpa Originariæ discrepat. Postremo: Justitia, quæ nobis per Christum tribuitur, non est quædam extrinseca denominatio, sed nobis revera inheret. Ergo & inhæret vere, proprieque peccatum, quod per Adam in omnes pertransit; nam *Apostolus* memorato loco versu 18. & 19. de peccato, atque de justitia eodem prorsus modo verba facit.

Objicies. At versu 12. ait *Apostolus:* *In quo omnes peccaverunt; eodemque v. 19. Per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi.* Augustinus etiam lib. 11. de peccat. meritis cap. 6. inquit: *Peccato offendit Adam tentantur obnoxii* — Resp. hæc de causa efficiente ac prima, ob quam maculam originariam contrahimus, accipienda esse.

esse. Fuit autem hæc effectrix causa proculdubio perversa Adami voluntas. Et de sensu Apostolisatis nunc, & in superioribus dictum est. De Augustino pariter liquet ex dictis præcedenti cap. 3. ad quintam, & sextam oppositio nem: nemo quippe negat originarium maculam ex primi hominis voluntate manasse. Quamobrem, si ita Pighium & Catharinum benigne possumus explicare, ut in originali peccato quod liberum & voluntarium est, sola sit extrinseca denominatio, inhæreat tamen singulis nondum regeneratis peccati macula, erit eorum sententia catholica & vera: sed nimis crude, & confidenter peccatum originarium in sola imputatione constituerunt; quod præbuit Suariso, aliisque Theologis occasionem refellendi illorum assertum tanquam hæreticum, aut erroneum saltem, & periculosum in fide.

PROPOSITIO III. Peccatum originale nihil est aliud, quam concupiscentia cum reatu, sive vitium ex morbida qualitate contractum ab anima, cui inest reatus culpæ, seu privatio originalis Justitiae, adeo, ut concupiscentia sit originariae culpæ quasi materies, reatus vero sit illud, quod appellant Theologi *formale* peccati.

Antequam sententiam nostram adversus Recentiores Scholasticos confirmare aggrediamur, animadvertisendum est, concupiscentiam non esse sensitivum appetitum, ejusque vivacitatem, sed inordinationem potentiarum animæ, unde consurgunt motus repugnantes rationi; ut superiori libro cap. xiiii. fuit explicatum. Notandum etiam, quod in unoquoque peccato invenitur sua quasi materies, sive substratum; & *forma* sive malitia, in qua primario sita est ratio peccati; ut in actuali peccato est actio, & defectus debitæ rectitudinis, illa quasi *materia*, hæc quasi *forma* ejusdem peccati. Observandum quoque, originale peccatum esse natura sua habitualis. Est autem discernere inter actuale, & habitualis peccatum, quod in illo transit materia, ipsa vide licet operatio, & remanet culpa reatus, ut dum præterit actus sacrificii idolis oblati, remanet in anima idolatriæ crimen, & macula. In peccato autem habituali etiam ablato reatu, remanet materia, videlicet prava quedam affectio & inordinatio, quæ inclinat ad ini quis pravosque actus; ut constat in habitu & consuetudine vinolentia. Hæc est Augustiniana doctrina in vi. contra Julianum libro cap. xviii. num. 55.

& sola actus, habitusque perceptione deprehenditur. Quam doctrinam approbat notisque collustrat eruditus Jesuita Edmundus Simonnet tom. I. Institut. tract. v. disp. 5. art. x. Ego tamen his paucis ex Augustino depromptis contentus ero.

Nunc propositio demonstratur. Ac primo: Tantum abest, ut hæc sententia Tridentino Concilio aduersetur, quemadmodum contendunt moderni quidam Theologi, quin hac præsertim hujus Synodi canones explicantur, muniantur, & hæreticorum error sententia eadem exploditur. Immerito ergo refellitur. Prob. antecedens. Inviolabie Tridentinæ Synodi decretum est sess. v. *Tolli per baptismum totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet.* Item manere in baptizatis concupiscentiam, & fomitem. Rursus hanc concupiscentiam peccatum appellari ab Apostolo, non quod vere, & proprie in renatis peccatum sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Atque hæc est expressa sententia Augustini lib. I. de Nuptiis & Concup. cap. 26. lib. I. de peccator. meritis cap. 29. lib. II. cap. 4. & 34. &c. Atqui hæc omnia propositio nostra afferuntur, & confirmantur; dicimus enim per baptismum deleri concupiscentia reatum, atque illud quod ratione sua peccatum est, justitiae scilicet *nuditatem*, per quam na scimur filii iræ; remanere autem ipsam concupiscentiam, animique langorem quæ sane concupiscentia in renatis peccatum proprie non est, quoniam illud, quod habet in peccato habituali rationem materiæ, soluto reatu, & adveniente gratia sanctificante, remanet, ut constat ex prava qualibet consuetudine: at, quamquam remanet, non imputatur in culpam, sed ad malum adhuc inclinat, & si ei voluntas gratia adjuvante resistat, non peccat, sed potius meretur. Itaque sententia nostra cum decretis Oecumenicæ Synodi amul si congruit.

Confirmatur: nam in Congregatione, habita die 21. Maii anno 1546. in qua Probatur 2. Patres Tridentini de natura peccati originalis disputatione, solus Trevirensis Antistes Pelargus afferuit originale peccatum situm esse in privatione originalis justitiae, quod statim impugnatum fuit ab Antonio Episcopo Carniensi. Duae autem aliae sententiae ab Angelo Paschali, & Balthasar Eredia Prædictoribus doctissimis propugnatæ sunt: quarum prior erat, perturbationem, inordinationem que facultatum, quæ subjiciuntur arbitrio,

trio, esse originariæ culpæ materialiæ; perturbationem vero ipsius arbitrii relate ad Deum esse formam, qua hujus culpæ constituitur natura; & altera sententia ab hac tantummodo discrepabat, quod contenderet originalis peccati naturam confundi ex memorata debiti ordinis destituzione, seu facultates animi hujusmodi ordine carentes, ac præsertim concupiscendi vim, hoc est, propensionem animi ad fluxa bona esse id, quod peccato originali substermitur. His (inquit Cardin. Pallav. lib. vii. cap. 8.) communiter assentiebantur. At hoc idem nos affirmamus, imo has omnes simul sententias defendimus. Ergo Tridentinorum Patrum sensa cum nostris plane convenient.

^{12.}
Probatur 3. Præterea probatur propositio auctoritate Augustini. Qui lib. 11. de peccat. merit. cap. 4. *Concupiscentia* (inquit) tanquam lex peccati manens in membris corporis mortis hujus cum parvulis nascitur, in parvulis baptizatis à reatu solvit, ad agonem relinquitur, ante agonem mortuos nulla damnatione persequitur. Parvulos non baptizatos reos innectit, & tanquam iræ filios etiam si parvuli moriantur, ad condemnationem trahit. Innumeris autem in locis docet per baptismum solvi hujus concupiscentiæ reatum. Ita loco nuper laudato: *Soluto reatu, quo vinclös detinebat, ad agonem manet.* Tum lib. 1. de Nuptiis cap. 23. *Hæc Concupiscentia, quæ solo sacramento regenerationis expiatur, profecto peccati vinculum generatione trahit in posteros, nisi ab illo & ipsi regeneratione solvantur.* Libro etiam vi. ad. versus Jul. cap. 18. non semel repetit, *concupiscentiam manere actu, & prætire reatu.* In libro pariter 1. Retract. cap. 15. ait: *Concupiscentia reatus baptimate solvit, sed infirmitas manet.* Hæc & alia plura nequeunt explicari, quod Augustinus tantum velit concupiscentiam comitari originarium peccatum, non ad hujus naturam, tanquam substratum, sive materiam spectare. Enimvero apertissima sententia Augustini est, concupiscentiam solvi à reatu: ergo reatus concupiscentiæ inest ante baptismum. Augustinus ait concupiscentiam non baptizatos reos innectere, & si decadent non regenerati, ad condemnationem trahere: hæret itaque ei turpis macula, & culpa, à qua in baptismino sejungitur. Repetit concupiscentiam à reatu solutam manere ad agonem: inerat ergo ei vonus mortis, & fit post remedium stimulus, & occasio certaminis.

^{13.}
Probatur 4. Accedit non solum auctoritas, verum etiam ratio D. Thomæ, cuius verba, ut

Salmantenses scribunt memorato loco §. 4. nullam congruam, explicationem in contrarium admicunt. Nam 1. 2. q. 82. art. 3. air: *Privatio originalis iustitiae, per quam voluntas subdebetur Deo, est formale in peccato originali: omnis autem alia inordinatio virium anima, se habet in peccato originali, sicut quiddam materiale. Inordinatio autem virium animæ in hoc præcipue attenditur, quod inordinate convertuntur ad bonum commutabile, quæ quidem inordinatio communi nomine appellatur concupiscentia. Et ita peccatum originale materialiter quidem est concupiscentia, formaliter vero est defectus originalis iustitiae.* Quod repetit in 2. fent. dist. 30. q. 1. art. 3. & q. 4. de malo art. 2. Falluntur autem qui cum Ludovico Habert tract. de Peccatis cap. 7. Paragrapho 1v. ob illa Angelici Doctoris verba, sicut quiddam materiale, arbitrantur satis demonstrari, quod concupiscentia conjungitur quidem cum originali peccato, sed ad illius constitutionem non pertinet. Principio enim laudata q. 82. assertum suum ex eo probat, quod ita spestat ordinatio facultatum animæ ad originariam iustitiam, sicut illarum perturbatio ad origine peccatum. Ordinacionem autem virium animæ per se ad originalem iustitiam pertinuisse, satis arbitror exploratum, & traditur ab ipso Habert cap. 4. de Creatione q. 4. Deinde in distinctionem xxx. 2. libri docet S. Thomas, ita peccatum originale consistere in deordinatione naturæ, quomodo peccatum actuale situm est in deordinatione actus. At deordinationem actus non esse substratum actualis culpæ, cui inest peccati macula, quis homo non afferit? Sanctus ergo Thomas ideo concupiscentiam non materiali absolute, sed quasi materiale compellat, non quod minime spectet ad originarii peccati naturam, sed quoniam nec corpus, nec sensus, nec substantia, nec materia propria est, ut alio in loco monstravi. Ideo recte Salmantenses ajunt non posse testimonia Divi Thomæ extorqueri: & L'Herminier tom. vi. pag. 200. ingenue scripsit: *Hanc fuisse S. Thomæ sententiam negare non possumus.*

^{14.}
Probatur 5. Demonstratur quoque ratione perita à D. Bonaventura 2. fent. dist. xxx. art. 2. Etenim originarium peccatum, ut supra dictum est, habitualis est dicendum. Peccatum autem habitualis non tantum complectitur privationem gratiæ sanctificantis, sed etiam immoderatam quamdam affectionem, quæ intrinsecè illud con-

constituit, licet hæc possit à reatu separari; & separatur reapse, si anima per gratiam sanctificantem habitualiter convertatur in Deum, & à dominatu, quo premebatur, divinitus liberetur. Petenti enim quid sit peccatum habituale fornicationis, aut ebrietatis, optimè respondetur, esse immoderatum appetitum potus, seu veneris, vitio per ejus materiam descripto: quemadmodum dicitur recte esse privationem castitatis ac temperantiae, demonstrata ratione horum habituum formalium. Ita ergo, inquit Seraphicus Doctor, dum queritur quid sit originale peccatum, recte respondetur quod sit concupiscentia immoderata: recte etiam respondetur, quod sit debitæ iustitiae carentia: & in una istarum responsionum clauditur alia, licet una notificet ipsum habituale peccatum ratione ejus, quod est in ipso babens modum conversionis; altera vero rationem privationis. Concedendum est igitur, sicut rationes ostendunt, & Magister dicit in litera, quod originale peccatum est concupiscentia; & hæc non quæcumque, sed concupiscentia prout claudit in se debitæ iustitiae carentiam. Hæc Bonaventura.

Nec male appellatur à nobis hæc Originarii peccati materia vitium ex morbi-
da qualitate contractum. Ut enim scripsi superioris libri cap. 13. describitur concupiscentia à D. Parente Augustino, *Affectio quedam mala qualitatis sicut languor.* Atque in libro xi. de Gen. ad literam cap. 32. n. 42. de protoparentibus ait: *Corpus eorum duxit morbidam & pestiferam qualitatem.* A qua infici animam apertissime docet Augustinus lib. v. contra Julianum cap. 9. num. xiv. aliisque in locis. His autem accedit, quod eidem Juliano objicienti non posse qualitatem de subiecto in subiectum migrare, expositisque qualitatibus generibus, ut traduntur in categoriis Aristotelicis, ad nullum illorum concupiscentiam reduci; Sanctus Pater libro vi. cap. xviii. demonstrat ex principiis ejusdem Juliani spectare ad tertiam qualitatis speciem, quæ est affectio & affectionalis qualitas. Hanc enim cum definiisset hæreticus, *Affectionalis qualitas ex majoribus orta cäusis ita inha- rescit, ut aut magnis molitionibus, aut nullis omnino separetur:* infert Augustinus concupiscentiam esse qualitatem affectionalem, quoniam miser homo clamat adversus talem qualitatem: *Vel le adjacet mibi, perficere autem bonum non invenio.* Argumento autem Juliani occurrit dicendo, qualitatem affectio-

nalem non emigrare de substantia in substan-
tiam, sed transire aliam ejusdem ge-
neris quodam operante contagio, sicut
de parentibus morbidis morbida soboles
procreatur. Quod lib. v. cap. xiv. num.

51. pluribus exemplis conformat. In Augustiniana ergo Schola negari non potest concupiscentiam, quæ originalis peccat materia est, rectissime ab Ariminensi in 2. dist. xxx. art. 2. concl. 3. appellari vitium derivatum ex morbida qualitate. Illud tamen non probo, quod is prope finem articuli supponens juxta placita Peripatetica omnem qualitatem esse entitatem aliquam, ait hujusmodi vitium ac pestem fuisse immisum flatu ac fibilo venenosi serpentis. Et nihilominus in hoc etiam errore studium Ariminensis commendo; cum similia tradat Author librorum Hypognosticon lib. iv. qui Augustino olim tribuebantur. At à stylo Augustiniano, & solidæ argumentationis forma illos abhor-
rere viderunt Critici posteriores. Est ergo concupiscentia per Augustinum, quasi languor & infirmitas: videlicet non positiva entitas, ut probare contendit Petrus Manso quest. iv. de Ori-
ginali peccato §. 4. sed prava quædam affectio, sive vires ipsæ animi recto ordine destituta, quemadmodum lan-
guor & infirmitas valetudinis est mala corporis habitudo, perturbatio hu-
morum, sanguinisque motus irregu-
laris.

Per solam autem concupiscentiam non constitui originariæ culpæ naturam; probatur sed hujus formam, atque id, cuius cau-
sa reos innectit, trahitque ad condemna-
tionem, esse illius reatum, ac priva-
tionem sanctitatis, & originalis iustitiae,
jam comprobatum est D. Thomæ, &
Doctoris Seraphici auctoritate. Hinc
Beatus Anselmus lib. de Conceptu Virg.
cap. 26. ait: *Hoc peccatum, quod ori-
ginale dicitur, aliud intelligere nego
in ipsis infantibus, nisi ipsam, quam
supra posui, factam per inobedientiam
Adæ iustitiae debita nuditatem, per
quam omnes filii sunt iræ.* Accedit &
Theologica ratio. Primo quoniam ori-
ginale peccatum est macula, est iustitia,
est mors animæ, quibus etiam charac-
teribus exprimitur à Tridentino:
mors vero est carentia vitæ, & iustitia,
& macula est privatio sanctitatis ac
pulchritudinis. Praeter hæc in baptis-
mo exornatur anima habituali charitate,
per quam tollitur quicquid est vere ac
proprie peccatum: non tollitur autem
concupiscentia, sed remanet ad agonem;
ideoque hæc non est ipsa ratio formalis,

ex

Ex qua reatus culpæ conflatur. Est deinde peccatum originis habituale, in quo præter animi languorem necesse est admittere privationem justitiae; istam ergo formaliter constituere originarium peccatum, majori numero Theologorum pariter assentimur.

REPELLUNTUR OBJECTIONES.

17.
Objec^{tio} 1.
Solvitur.

Opp. 1. Per baptismum tollitur quicquid est vere & proprie peccatum. At concupiscentia remanet in renatis. Itaque concupiscentia vere & proprie peccatum non est. Insuper; Si concupiscentia originalis peccati essentiam constituit, consequitur in renatis remanere originarium peccatum quantum ad essentiam, quod Gregorius de Arimino fateri coactus est, scribens laudata distinet. xxx. art. 4. *Originale peccatum tollitur quantum ad reatum, non tollitur quantum ad essentiam.* Quod aperte est contra Tridentinum definiens in regeneratis nihil damnationis manere. Rursus sequitur concupiscentiam esse peccatum per seipsum & suapre natura, ut commenti sunt hæretici abutentes Apostolicis verbis ad Rom. vii. *Iam non ego operor, sed quod habitat in me peccatum:* cum tamen ex eodem Tridentino concupiscentia renatorum hoc tantum sensu appelletur peccatum, quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat.

Ad argumentum resp. concessa m. dist. min. Concupiscentia remanet in renatis actu, conc. reatu, nego. Ita Augustinus supra. Solvit autem in baptimate à reatu, quoniam per gratiam sanctificantem tollitur ab anima aversio habitualis à Deo, in qua aversione macula & formalis ratio peccati sita est, & per charitatem, quæ in corde baptizatorum diffunditur, anima Deo conjungitur, atque ita à captivitate dæmonis liberatur. Remanet tamen actu, quoniam manet adhuc mala affectio, ac perturbatio facultatum animæ, quæ licet non sit mors spiritualis, est tamen quasi animi languor, & mala animi valedudo. *Ipsa soluta reatus vinculo, quo illam Diabolus animam detinebat, & interclusione destructa, quæ hominem à suo Creatore separabat, manet, in certamine, &c.* ait Aug. lib. 1. de peccatis. cap. ultimo. Distinguenda eadem ratione consequens propositio: Non est igitur concupiscentia vere, proprieque peccatum in Renatis in quibus evanescunt per baptismum caro peccati, ut Augustinus ibidem loquitur, & Tridentinum decernit, conc. Non est peccatum in nondum regeneratis, quos

reos innectit, & nondum interclusione destructa, ob quam homo separatur à Creatore, reatus, macula, & habituali aversione à bono incommutabili, dehonestat, nego. Ita ad priorem confirmationem nego sequelam; non enim remanet essentia peccati in concupiscentia quando ab ea separatur reatus, & macula, quæ est peccati formalis ratio, etiæ concupiscentia tanquam *materiale* quoddam idem peccatum constitut; quemadmodum ablata figura & elaborata dispositione partium non manet statua remanente ligno vel lapide, & separata anima omnino mortuum est animal, etiam si maneat adhuc cadaver.

Hæc est opinio Gregorii Ariminensis. Qui post ea verba: *Originale peccatum tollitur quantum ad reatum, non tollitur quantum ad essentiam,* sese Augustini verbis aperte explicat, quod post baptismum remanet vitium illud, sive qualitas, quæ dicitur concupisibilitas, & quæ ante baptismum erat originale peccatum, in renatis, qui remissionem omnium peccatorum accipiunt, peccatum non est, ita ut recte S. P. de concupiscentia scribat libro 2. de Grat. Ch. cap. 38. post remissionem peccatorum non nocere, nisi quis ea male utatur, & mox, *Obeffet*, inquit Augustinus, *ista carnis concupiscentia etiam tantummodo quod inesset, nisi peccatorum remissio sic prodeffet, ut quæ in eis est, & nato, & renato, nato quidem & inesse, & obesse, renato autem inesse quidem, sed non obesse possit.* Quo testimonio recitato Ariminensis ait: *Est igitur in baptizato originalis concupiscentia, sed ipsa non est in eo peccatum;* ac per hoc proprie loquendo de peccato, scilicet culpa, nec ipse baptizatus habet originale peccatum. Gregorius ergo scribens remanere peccatum originale quantum ad essentiam, non de culpa, neque de ratione formalis peccati locutus est, sed de parte materiali, ut hominem appellamus cadaver examine. Immerito itaque Nicolaus L'Herminier Tom. vi. de Peccatis pag. 198. scribit, Gregorium nostrum tenere opinionem, que proxime accedit ad Hæreticorum doctrinam, cum is nec latum unguem ab Augustino discedat. Nos tamen castigatus loquentes, ne in hac sinistra judicia incidamus, negavimus remanere in baptizatis essentiam peccati, quoniam nullum peccatum est, ubi solvit reatus, & macula abstergitur.

Ex his liquet toto cœlo Augustinianam doctrinam distare ab hæresi Lutherana. Et ulti^{18.} rem declaratur.

opinantur concupiscentiam esse *formaliter* peccatum originale, ideoque istud remanere in renatis. Augustinus contra distinguit concupiscentiam in regeneratis ab ea, quae in ceteris invenitur. In regeneratis, inquit, concupiscentia vocatur peccatum, non utique quia peccatum est, sed quia peccato facta est: sic vocatur, sicut scriptura manus cuiusque dicitur, quod minus eam fecerit. Ita lib. 1. contra duas Epist. Pelag. cap. 13. Et in 1. de Nuptiis cap. 23. Nam ipsa quidem concupiscentia jam non est peccatum in regeneratis, quando illi ad illicita opera non consentitur, sed modo quodam loquendi peccatum vocatur, quod peccato facta est, & peccatum, si vicevit, facit. Scilicet. En Augustini cum Tridentino perfectissima verborum, ac sententiārum consonantia. Quo ergo jure Vasquesius p. 2. disp. 132. c. 1. scriberc ausus est de Augustini sententia: Favere videtur errori eorumdem, qui afferunt originale tegi, & non tolli, radi, sed non evadari? Sed indulgendum est viri hujus ingenio, maxime quod postea honorificentius de ipsomet Augustiniano dogmate loquitur. At de concupiscentia ante baptismum aliter est discurrendum. Non dum enim remissione peccatorum accepta ratui, & culpæ substernitur, non præcisè quia concupiscentia est, sed quia connectitur habituali aversioni à Deo, à qua per gratiam regenerationis seceruntur. Quare etiam hoc titulo in renatis appellatur peccatum, quod jam peccatum quasi materia constitueret, ut cadaver dicitur homo, quoniam antea, cum anima aderat, homo erat.

^{19.}
Objec^{2.}to 2. Dices: Si concupiscentia peccato facta est, quo jure ipsa peccatum constituit? Rursus fieri quidem potest, ut prætereunte actu maneat reatus; nam post immolationem factam idolis hæret animæ sceleris reatus & macula: sed non est eadem contrariorum ratio; etenim fieri non potest, ut deleatur idolatriæ reatus, & maneat actus sacrilegæ immolationis.

Solutur.
Rsp. ad primum, concupiscentiam esse simul penam peccati, peccatum, & causam: penam peccati comparate ad prævaricationem Adami; peccatum quando nondum soluta est à reatu, & mentem habituali aversione, sive, ut Augustinus loquitur, *interclusione* à Deo separat: Peccati vero causam, dum consentientem trahit ad illicita. Ita habituale peccatum, quod nihil est aliud quam affectionis qualitas ad malum illiciens cum privatione justitiae, est pena actualis peccati: est peccatum, & quidem pro-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

rium, dum reatu, & parentia charitatis habitualis animam dividit à Creatore: est poena peccati; quatenus etiam post absolutionem ac remissionem ad in honesta pellicit & inclinat Supra exemplum vinolentia, & scortationis allatum est. Atque ex his eliditur altera oppositio, quæ est Juliani lib. vi. cap. viii. n. 19, nam oblatio facta idolis est actuæ peccatum, cuius materialis pars est actus, qui præterit: peccatum vero originarium est habituale, cuius materia est actus habitudine, & prava affectio permanens. *Hoc de sacrificio idolis oblato* (inquit ibidem Augustinus) verissime dicens: actus est enim qui opera ipso peragit, & non erit, & si iterum fit, alterum fit. Impietus vero ipsa, qua hæc sunt, tamdiu manet, donec idolis renuncietur & credatur in Deum. Idolis itaque sacrificatum faciūm est transiens, non vitium manens. Nullo modo igitur simile est, quod pro simili pondere putasti. Nullo modo, inquam, simile est sacrificium transiens manenti concupiscentia. Ita Augustinus solvit argumentationem Juliani, & dicta confirmat.

Opp. 2. Originale peccatum in omnibus idem est: concupiscentia vero in uno, quam sit in alio, vehementior. Rursus in anima ante baptismum à corpore separata universa, quæ ad originariam culpam attinent, perseverant: at concupiscentia locum non habet. Econtra in pura natura afforet absque illa labore peccati ipsa concupiscentia. Ex hac itaque originalis culpa nequaquam conflatur.

Resp. hæc minima esse. Etenim concupiscentia non est æqualis in omnibus, si accipiatur pro motu, qui rationi adversatur: sed hic motus, ut ostendimus superiori libro ex Augustino, non est concupiscentia, sed actus ejus. Verum concupiscentia, quæ est perturbatio virium animæ soluto vinculo originalis justitiae, eti pro affectione subjecti non eodem pacto motus excitet, ut inquit S. Thomas I. 2. q. 82. art. 4. in omnibus est æqualis. Vel respondet: originale peccatum idem esse in omnibus quantum ad maculam, & privationem sanctitatis, non quantum attinet ad illud, quod huic privationi substernitur. In anima vero separata, licet non sit libido carnis, quam concupiscentiam dicimus titulo quodam peculiari, esse potest inordinatio facultatum rationabilium, nempe voluntatis ac intellectus, atque pugna utriusque. Atque in hac inordinatione, quæ animum carni alligatum deprimit, & ad illicita trahit, nos

con-

20.
Objec^{3.}to 3.

Rejicitur.

concupiscentiam statuimus. Hæc in statu naturæ, quam *puram* vocant, aut non esset, aut subiiceretur rationi, aut saltem non esset ex voluntaria prævaricatione primi hominis. Nunc vero & est, & pugnax est, & mala est.

21.
Objec^{tio} 4.

Opp. ultimo. Si reatus concupiscentia, in quo mæcula originarii peccati à nobis constituta est, foret ipsa privatio originalis justitiae, duo gravissima sequentur absurdia. Primum, quod per baptismum non tolleretur peccatum, quoniam nulli restituitur originalis integritas: alterum, quod per peccatum actuale baptizati iterum originarium contraherent, quia iterum sanctitatis & justitiae jacturam faciunt.

Refellitur.

Resp. neutrum ex nostra sententia deduci. Non primum: nam justitia originalis plura quidem dona complectebatur, sed quod hominem reddebat justum, Deoque gratum, erat charitas habitualis & gratia sanctificans. Hujus doni privatio hominem à Deo avertit, & peccatorem constituit. Tollitur ergo per baptismum peccatum originale, quoniam

conseptis in Christo evacuatur caro peccati, infunditur charitas habitualis, anima in Deum convertitur, & redditur justitia prior, non quantum ad reliquias dotes, sed quantum ad primam, ac maximam, gratiam videlicet sanctificantem. Est enim macula originalis peccati privatio justitiae originalis, non adæquate acceptæ, sed ratione effectus primarii, nimis ut importat unionem animæ cum Deo, & habitualem voluntatis in eum conversionem. Nec sequitur iterum per actuale peccatum baptizatos in originarium dilabi: siquidem privatio justitiae in actuali peccato contrahitur propriæ personæ peccantis voluntate, ideoque illam innectit reatu peccati actualis. At in peccato originali istiusmodi sanctitatis privatio contrahitur ob prævaricationem Adami, neque nobis voluntaria est, nisi duntaxat *originaliter*. Est ergo privatio sanctificantis gratiae peccatum originarium, quatenus contrahitur origine; & peccatum actuale quatenus contrahitur actuali hominis, ratione propria utentis, voluntate.

C A P U T VI.

Quomodo peccatum originale sit ex Adam derivatum in posteros.

S U M M A R I U M .

1. Opinio S. Augustini.	8. Confirmatur auctoritate S. Augustini.
2. Ponitur conclusio.	9. Probatur auctoritate S. Thomæ.
3. Eadem probatur quoad 1. partem.	10. Probatur pars ultima.
4. Probatur quoad 2. partem.	11. Rejicitur opinio contraria.
5. Probatur quoad 3. partem.	12. usque ad 20. solvuntur objections.
6. Probatur ulterius 3ta pars.	
7. Probatur pars 4a.	20. Corollaria.

I.
Opinio S.
Augustini.

NO DUS, quem solvendum suscipimus, implexus est, atque expeditu difficultis. Comparat invictissimum Fidei Athleta Augustinus Adæ posteros noxa obstrictos originaria, atque in communem miserrimamque abyssum dejectos Epistola ad Magnum Hieronymum 29. nunc 167. cuidam, qui cum ruisset in putoeum, & jam aquarum gurgite mergeretur, percundanti qui factum esset, ut in fundum delaberetur, Obsecro respondit cogita quomodo hinc me liberes, non quomodo hic ceciderim quaras. Objiciunt autem Juliano quomodo pueri, in quibus nullus propriæ voluntatis usus est, possit reatum culpe contrahere, occurrit S. P. v. libro cap. 3. Aut utrumque, (anima scilicet & caro) initiatum ex homine trahitur, aut alterum in altero tanquam in vitiato vase corruptitur, ubi occulta justitia Divina

legis includitur. Quid autem horum sit verum, libenter disco, quam dico, ne audeam docere quod nescio. Cum ergo prior ratio innixa animorum propagiori nequeat absque inconsiderata temeritate preferri, ut monui capite quarto præcedentis libri illamque Theologi ferme omnes exuerint, reliquum est, ut rationem aliam à Sancto Parente traditam complectamur. Ex carne ergo seminatrice concupiscentia propagata anima inficitur; & ideo originaria labes in omnes pervadit, quod hæc jam polluta, & viuenda caro seminaliter in lumbis Adæ præexistenter, atque his voluntaria prævaricatione communem naturam corrupdit. Atque ita originaria macula singulorum hominum propria est, singularisque originaliter voluntaria. Quamquam vero hæc est Augustini absque ulla ambiguitate doctrina; visum est scholasticis

Iasticis plurimis novam rationem inire: quam & Augustino probatam permulti, frusta tamen, ac fallaciter arbitrantur, Nam inquit Adamo, qui universorum hominum erat morale caput, ceterorum voluntates fuisse alligatas à Deo, pactione quadam, & conventu, ut posteri justitiam, si staret, culpam vero, si caderet, participant jure quodam hereditario. Hoc nempe modo Patres ac Magistratum Rectores sese voto aliquo obstringunt, eodem vinculo cives omnes tenentur, etiam in posterum nascituri. Ea causa qui semel disceptationem instituimus, bene & naviter oportet esse litigiosos.

2. PROPOSITIO: Contrahitur originalis noxa propagatione naturæ, coquod concupiscentia & libidine seminet corpus, cui lege providentia anima à Deo inseritur, unde hæc carnis consortio vitiatur: & quoniam corpus præcontinentebatur in lumbis Adæ, is communem naturam infecit, ita, ut originarium peccatum sit ob hanc præcontinentiam singulis proprium, & originaliter voluntarium, non quod voluntates nostræ moraliter continerentur in Adam, aut cum eo Deus conditionem aliquam, vel pactum inierit.

3. Dicimus primo noxam originariam contrahi propagatione naturæ. Quod probatur primo definitione Tridentini less. 6. cap. 3. Revera bonimes, nisi ex semine Adæ propagati nascetur, non nascetur iustitia; cum ea propagatione per ipsum dum concipiuntur propriam iniquitatem contrabant, &c. Deinde auctoritate Augustini, qui lib. 111. de peccatorum meritis cap. 8. ait peccatum originale omnibus proprium esse carnali generatione, & lib. vi. contra Julian. cap. 12. contagione propagationis. Idem docet S. Thomas I. 2. q. 81. art. 1. Peccatum originale non est peccatum būjus personæ, nisi quatenus hæc persona recipit naturam a primo parente, unde & vocatur peccatum nature, secundum illud Ephe. 2. Eramus natura filii iræ.

4. Præterea dicimus, iccirco transfundì per generationem hoc peccatum, quod hæc generatio peragatur seminatrice concupiscentia. Id vero demonstratur primum ex verbis Jobi xiv. 4. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine?* Quæ ita explicat Innoc. III. in Psalmum L. v. 7. *Ex seminibus fædatis, & corruptis concepitur corpus corruptum pariter & fædatum, cui anima tandem infusa corripitur & fædatur, non ab integritate & munditia quam habuit, sed ab*

R. P. Berti Theol. Tom. III.

ea quam haberet, si non uniretur factu corpori & corrupto, quoniam & creando infunditur, & infundendo creatur. Deinde probatur ex Augustino, qui lib. 1. de Nupt. & concupis. cap. 23. ait: *Hæc concupiscentia, qua solo Sacramento regenerationis expiatetur, profecto peccati vinculum generatione trahit in posteros.* Idem lib. 11. de peccatorum meritis cap. 27. & 28. docet etiam filios procreatos à parentibus baptizatis nasci obnoxios peccato quia ingnuntur, ex illa manente concupiscentiae vetustate. Atque eodem libro cap. 25. nec non lib. v. contra Jul. cap. 15. postremi Operis lib. iv. cap. 103. & lerm. 128. de temp. cap. 1. docet, ideo Christum nullo obnoxium fuisse peccato, quoniam, cum virili non sit conceptus ex semine, liber fuit à nexu seminatricis concupiscentia. Satis autem constat, Augustinum non solum afferere concupiscentiam esse signum naturæ corruptæ, ut Habert, aliquæ recentiores perperam reponunt: sed expresse scribit per illam trajici peccati vinculum, illam nondum regeneratos innescere culpæ reatu, propter illam, qui per illam nascuntur, peccatores constitui; ut liquet ex locis nuper, & præcedenti capite allatis, ex cap. 1. prioris libri de Nuptiis, atque ex libris alii maxime adversus Julianum. Accedit S. Thomas, qui 1. 2. q. LXXXII. art. 4. ad 3. *Libido, inquit, transmitit peccatum originale in prolem.* Vide & Magistrum dist. XXXI. num. 8.

Afferimus tertio animam contrahere peccati maculam ex unitione, & consortio carnis vitiato semine procreatæ. Quod principio probatur ex verbis Jobi, & expositione Innoc. III. de quibus supra. Eam ob rem mulieris menstrua Levit. xv. pro summa immunditia haberet, cum semen tritici, aliarumque rerum nusquam vocetur immundum, animadvertisit Estius 2. libro Sent. in dist. 31. §. 1. Augustini autem hanc ipsam aperiissimam lentitiam esse ostendit primo, quoniam in v. libro contra Julianum, & in Epistolis ad Hieronymum, & Optatum laudatis cap. 4. præcedens libri, non alia ratione questionem hanc expeddit, nisi affirmando, vel animam ex anima propagari, vel in corpore tanquam in vitiato vase corrupti. Atqui ratio prima communi consensione rejicitur, & de ea S. Pater tantummodo anceps extitit: altera ergo retinenda est, & probanda. Deinde hæc assertio præcedentis corollarium est; nam generatione carnali, quæ proper manentem concupiscentiam qui nascitur

5. Probatur quoad 3. partem.

tur contrahit peccatum, sola caro traducitur. Si ergo per Augustinum transfunditur originaria labes carnali generatione, necessum est, ut in animam transeat per carnem. Præter hæc cum nonnihil difficultatis præseferat, quoromo peccatum cuius subjectum est anima, per corporis generationem trahatur, ut ex qualitate corporali pertranseat in spiritum, idque pugnaci contentione objecaret Julianus: S. Pater libro v. cap. 9. num. xiv. respondet, quod qualitates, licet subjecto inhærent, & sine illo esse nequeant, attamen *afficiendo transirent, non emigrando, quemadmodum Aethiopes, qui nigri sunt nigros gignunt, non tamen in filios parentes colorem suum velut tunicam transferunt, sed sui corporis qualitate corpus, quod de illis propagatur, afficiunt.* Demonstrat polthac, ob artissimam inter animam & corpus necessitudinem, etiam rerum corporalium qualitates in res incorporales transire, *ut formas corporum quas videmus haurimus quodammodo & in memoria recondimus.* Cujus rei etiam artissimam causam profert, nemirum quod *non ita Deus naturas crebat, ut leges auferat, quas dedit motibus uniuscuiusque naturæ.* Manifestum est ergo sentire Augustinum quod carnis vitium contagio quodam ex parente transit in prolem, & ex carne, *ubi occulta iustitia Divinæ legis includitur, maculam contrahit anima originariam.*

6.
Probatur ul-
terius 3.
Pars.

In hujus asserti confirmationem nonnulla alia argumenta producam. *Ac-*
primum sit: quod peccatum dicitur in
sacris literis manere in carne, non ob
alias rationes, nisi quia ejus consortio
anima maculatur peccato. inquit memo-
rata dist. xxxi. n. 4. allatis etiam San-
ctorum testimonii, Magister. Alterum
depromit ex lege, nexuque carnis &
spiritus, quæ talis est, ut ex mala corpo-
ris affectione animus doleat, & ex va-
riis illius motibus diversas induat incli-
nationes; ideoque potest eodem pacto
dum corpori infunditur, virium ac fa-
cultatum suarum habitualem perturba-
tionem subire. Atque hac ratione utun-
tur eruditæ, doctique viri Estius laudato
loco, & Vanroy cap. ultimo de Pecca-
tis Q. s. Postremum argumentum est,
quod animi vitium, quaecumque illud sit,
unam ex his causis debet habere, aut
ipsius animi originem, aut actus ejus, aut
corporis conjunctionem. Puerorum
animæ inquinari non possunt ob origi-
nem animæ, quoniam singulæ creantur
a Deo: neque ob actus & operationes
ipsarum, quia nondum cum libertate

operantur. Restat ergo, ut vitium
duntaxat contrahant ex carne. Atque
ita ratiocinatur lib. 2. dist. xxx. q. 1.
art. 2. noster Ariminensis.

Dictum ulterius est, originale pecca-
tum esse singulis proprium & voluntari-
um, quatenus omnes *seminaliter* fue-
runt in Adam, qui propria voluntate
communem naturam vitiavit. Quarta
hæc asserti pars sequitur ex præmissis.
Etenim originale peccatum non est pro-
prium hujus personæ, nisi quatenus re-
cipit naturam à primo parente: Atqui
unusquisque recipit naturam à pri-
mo parente, quia præcessit *semi-
naliter* in lumbis ejus. Ergo, &c. Nihilo tamen minus demonstratur.
Primo quidem Scripturis. Etenim ex
Apostolo ad Hebreos vii. 9. & 10.
ideo Levi decimatus est, quia *adbus in*
lumbis patris erat, quando obviavat ei
Melchisedeb. Igitur omnes peccave-
runt in Adam, quia omnes in lumbis
Adæ continebantur, quando ipse pec-
cando communem naturam vitiavit.
Deinde ex Tridentino superius laudato
nascimur iniqui, quia sumus ex Adæ se-
mine propagati. Sumus autem propagati
ex Adam, quia ex femore ejus egressi.

Hanc vero esse Augustini mentem col-
ligitur ex ejus verbis allatis cap. 3. ad
sextam oppositionem. Addimus quæ
habet in 1. de peccatorum meritis cap.
10. *Alia esse propria cuique peccata, in*
quibus bi tantum peccant quorum peccata
sunt, aliud hoc unum, in quo omnes ille
unus homo fuerunt. Rursus capite 26.

8.
Confirma-
tur autho-
ritate S. Au-
gustini.

Enchirid. Stirpem quoque suam peccando
in se tanquam in radice vitiaverat. Et
in postremo contra Julianum Opere
libro iv. num. 75. omnes in Adam pec-
cavisse declarat, *Quia in lumbis Adam*
*fuit genus humanum, quando perpetra-
vit illud grande peccatum.* Atque ne
singula percenseam, eodem libro num.
103. recitatis verbis Ambrosii ex libro 7.
in Lucam cap. 15. *Fuit Adam, & in*
illo fuimus omnes: perit Adam, &
omnes in illo perierunt, hæc Augustinus:
Sed præterat Ambrosius hoc intelligere,
quod tu non potes, non hoc dici propter
arbitrium singulorum, sed propter ori-
ginem seminis, unde omnes futuri erant,
secundum quam originem omnes in illo uno
erant, & bi omnes unus ille erant, qui in se
ipsum nulli adbus erant. Secundum hanc ori-
ginem seminalē etiam Levi in Lumbis
patris sui Abram fuisse dicitur, quando
a Melchisedeb decimatus est Abram: unde
& ipse Levi tunc decimat ostenditur,
non in seipso, sed in illo, in cuius fuit lum-
bis: nec voluit, nec noluit decimari,
qua-

quoniam nulla ejus voluntas erat, quando secundum substantiam suam nec ipse adiutor erat; & tamen secundum rationem feminis, non mendaciter, nec innanter dictum est, quod ibi fuit, & decimatus est. Sane non poterat Augustinus melius ediscere, omnes peccasse in Adamo, quatenus omnes in ipso fuerunt secundum originem seminalem.

Demonstratur insuper testimonio & ratione beati Thomæ. Qui i. z. q. LXXXI. art. i. docet posse quidem animam propter corporis indispositionem defectus contrahere, sicut interdum ex fatui fatui generantur; sed id non sufficere ut culpa parentum revera transeat in prolem. Hoc itaque aliunde repetendum est, ex eo scilicet, quod universi homines ex Adam derivati, sint tanquam multa membra ejusdem corporis, non propterea quod fuerit ille morale caput posteriorum voluntates praetinentes, istud enim Thomas non asserit; sed quoniam Adam est primus auctor, qui movet motione generationis omnes, qui ex ejus origine derivantur: & in quantum unusquisque recipit naturam à primo parente. Quod profecto non est, esse humani generis mortale caput tantummodo, sed physicum & naturale. Profert Sanctus Doctor exemplum petitum ex peccato actuali per corporalia membra perpetrato: quod voluntarium non est voluntate membrorum, puta manus occidentis, orisve blasphemantis, sed voluntate arbitrii, à quo hujusmodi membra ad illuc actus moventur: ita originale peccatum universæ posteritatis Adami proprium est, quod is propria voluntate naturam communem vitiaverit, & motu generationis, qua habet ab ipso originem primam, hæc natura in singulos homines traducatur. Hæc ratio Divi Thomæ in Tridentino congressu producta à Paschali Antiftire Motulanensi ab omnibus summo plausu excepta est: cum econtra opinionem de capite morali, quam Joannes Fonseca Episcopus Stabiensis collustrare conatus est exemplo Regis oppidum concedentis alicui hac lege, ut illud ipse, ejusque posteri hereditario beneficio possident, dummodo à fide principis non desiscat, & ubi ille desiverit oppidi possessione spoliatur universa progenies: istam, inquam, opinionem (auctore Pallavic. lib. vii. H. Conc. Trid. cap. 8.) nonnullis visum est haud plane satisfacere, quippe quæ nullatenus declarat transmitti posse culpam genitoris in posteros, sed solum pœnam. Compendio dicam: ut pec-

catum actuale est voluntarium voluntate arbitrii illud perpetratoris; ita originale voluntarium est singulis originaliter, nempe voluntate protoparentis, qui legem transgressus stirpem quoque suam in se tanquam in radice vitiavit.

Tandem dictum est non transfundi originale peccatum in posteros Adæ ob arbitrarium illud pactum, pro quo decertatur in Scholis. Id vero primum ex præmissis thesibus evincitur. Si enim hoc peccatum sit proprium posteritatis Adæ non propter arbitrium singulorum, sed propter originem feminis, frustra ad passionem illam confugimus. Atqui peccatum istud singulorum proprium est secundum solam originem seminalem. Commentitium est ergo pactum illud à Deo initum cum Adamo. Deinde nullum aut in sacris literis, aut pœnes Augustini hujus conventionis reperitur vestigium; sed undeque, ut haec tenus vidimus, eliminatur. Insuper: *Quod penaliter præcessit in peccantibus hominibus primis, etiam naturaliter sequitur in nascentibus cæteris*, ut Augustinus inquit xiiii. de Civ. D. cap. 3. atque, ut ait S. Thomas, ideo originale peccatum appellatur peccatum naturæ, quoniam contrahitur ex quo singuli homines naturam à parente primo recipiunt. Si naturaliter sequitur, si ob generationem ex semine Adæ; quomodo vi conventionis, aut pacti? Item inter Diabolum & Deum nulla certe conditio intercessit, & tamen si Diabolus filios gigneret, ob originem seminalem, per quam esset caput posteriorum suorum, ut Augustinus scribit in i. contra Julianum cap. 20. gigneret filios paterno peccato obnoxios. Ita de Adam afferendum est.

Neque vero si ad conventionem hanc recurramus, facilius, ut creditur, expeditus nodus, sed in agis, magisque implicatur. Ad pactum enim requiritur libertas ex utraque parte, & necessarium est, ut quisquis pacificetur, sponte alicui conditioni se se obliget. At præceptum datum Adæ, cuius transgressione peccatum in omnes pervalsit, absolutum est, atque, ut tale esset, decebat supremum dominium Dei. Fabula est ergo pactio illa: *Nam quid Deus opus habebat Adæ consensu?* Inquit Dominicus Soto lib. i. de natura & gratia, cap. 20. Ad hæc: Quomodo voluntas posteriorum potuit in Adami voluntate præexistere? Physice? Nequaquam; neque enim illorum voluntas erat; quando nec ipsi secundum substantiam suam adiutor erant. Morali- ter? At mea voluntas in alio moraliter est,

est, si in illum propria mea electione transferatur, puta monendo, praecipiendo, consentiendo, ut ille operetur. Filii autem Adæ non potuerunt voluntatem Adami transferre. Ergo nec moraliter Adamus habuit in arbitrio suo posterorum suorum voluntates. Deinde qui est caput morale sola potestate ac dignitate, potest quidem aut legem condere; aut votum vovere, aut cum alio pacisci, & subditorum, filiorumque voluntatem obligare, adeo, ut si legem frangant, aut votum non reddant, dum jam arbitrii potestate fruuntur, graviter peccent. At hoc minime satis est, ut nati subjectique teneantur illorum transgressionis reatu. Quare in Tridentino conventu, de quo supra, visum est illam de capite morali sententiam poenæ alicujus transmissionem salvare, non culpæ. Demum per solam conventionem Patris cum Christo, hujusque constitutionem in caput morale universæ Ecclesiæ minime justificamur, sed oportet, ut illius sanctitatis per regenerationem spiritus, atque interiorem gratiam reddamus participes. Igitur per solam pactionem Dei cum Adamo peccatores non constitui-mur, sed ideo in eo delinquimus, quia per seminalem originem, transvasumque libidinem ab illo habanus carnem peccati, & corruptam naturam; ideoque peccatum transfundit ob arbitriam aliquam conventionem, falsum est; nec solvit haec opinio dubitationem majori, quam Augustiniana sententia præstat, facilitate, ut Theologi plures scrip-
runt.

ARGUMENTA OPPOSITA
REFUTANTUR.

12.
Objec^{tio} 1.
solvitur,

Primum aduersus dicta argumentab-
eris: Etiam Christus ex semine Adæ se-
cundum carnem genitus est, dicente
Apostolo ad Rom. 12. *Factus est ex se-
mine David secundum carnem.* Si ergo
per seminalem originem trahitur pecca-
tum, *Caro Christi, quia de Maria na-
tus est, cuius Virginis caro, sicut cete-
rorum omnium, ex Adam fuerat propa-
gata, nihil distat a carne peccati.* Ita
Julianus apud Augustinum libro v. cap.
15. — Respondeo hoc argumenti ge-
nere magis sententiam nostram firmari.
Ideo enim Christus carnem peccati non
habuit, sed carnis peccati similitudinem,
quia de purissima Virgine sine virili se-
mine, & sine carnali concupiscentia ho-
mo processit. *Et hinc apparet illam con-
cupiscentiam, per quam Christus concep-
tus est, fecisse in genere humano propa-
gamen malum, quia Mariæ corpus, quam-
vis inde venerit, tamen eam non tra-
jet.*

cit in corpus, quod non inde concepit.
Vide Augustinum eodem loco: & in 11.
de peccatorum meritis cap. 25. nec non
in libro supplementi quarto, cap. 103.
ubi ait: *Qui licet sit etiam ipse secun-
dum carnem semen Abraba, eoque Vir-
go Maria, de qua carnem sumpsit ex ipso
femine propagata est: non tamen est ob-
noxius eidem femini, qui virili non est
conceptus ex femine, liber à nexus semi-
natricis concupiscentiae.*

Dices: Ergo Virgo Mater, cum vi-
rili femine concepta sit, eademque con-
cupiscentia, sine qua nec sanctissimi con-
juges generant, originalem maculam si-
ne dubio contraxit. — Resp. immacu-
latam Deiparæ conceptionem, quam
pium ac religiosum est tenere, nefas
vero & vetitum scripto, aut verbo im-
pugnare, non esse conceptionem carnis
propagata per semen, sed instans illud,
in quo anima creata est, & corpori con-
juncta, sive eam factus formationem,
per quam humana substantia carne, ani-
moque conflata incepit vivere & esse.
Pia enim Fidelium opinio, de qua decer-
tatum est diu, tenet Virginis animam
in primo instanti creationis & infusio-
nis in corpus fuisse speciali Dei gratia,
intuitu meritorum Christi à macula pec-
cati originalis preservatam, atque in
hoc sensu ejus Conceptionis festivitatem
solemniter ritu celebrari, ut declaravit
Alexander VII. Constitutione sua edita
an. 1662. Mea itaque sententia est,
prinam conceptionem, qua est carnis
propagatio per semen talen fuisse, ut
inde consecuta esset originaria macula,
nisi Deus animam Virginis, ne pollue-
retur unione corporis, speciali gratia
servasset. Quare nec Virgo purissima à
debito contrahendi communem labem
à me censetur immunis. Quod de ipsa
peccati macula nunquam ausim assere
propter honorem Domini, propter Ec-
clesiæ statuta, propter singularem Vir-
ginis dignitatem, propter piam, fo-
ndamque Christiani populi devotionem.
Neque id summo Deiparæ honori quic-
quam derogat; quin potius cum permul-
ti etiam Sanctorum, ut Anselmus 2.
libro *Cur Deus homo* cap. 16. & S. Tho-
mas 3. p. q. 27. art. 2. videantur in op-
positam sententiam propendere; atque,
ut scribit Baptista Mantuanus Theologus
ac Poeta clarissimus, lib. 1. Parthen.

*Ista bonum communis erat senten-
tia; verum
Jam senio exanguis erigens sua robo-
ra sensim
Perdit, & anissi jam maiestate re-
cedit:*

hac

13.
Objec^{tio} 2.
refutatur.

hac nostra assertione facilius Virginis privilegio consulitur, dicendo veteres de conceptione seminis, & carnis propagatione fuisse loquitos, ob quam Virgo Christi redemptione opus habuit; non quā anima peccati vinculo solveretur, sed quā per corpus nullam traheret fœditatem.

Argues 2. Nec per semen, nec vi concupiscentiae originale peccatum potest traduci. Non per semen, quoniam in eo nullum peccatum est: non vi concupiscentiae; etenim si duo conjuges absque ardore libidinis concumberent, gignerent filios originali peccato inquinatos. Contra in statu innocentia fuisse absque transfusione peccati procreatione filiorum, quæ non peragitur absque sensu concupiscentiae. Resp. hæc jam satis fuisse contrita. Diximus enim supra per semen trahi maculam originalem, quatenus per illud propagatur caro peccati, cuius unitio anima coquinatur. In semine ergo peccatum est, non formaliter, sed causaliter. De concupiscentia, quæ est tradux peccati, dicendum non semel, eam non esse motum vel actum, sed perturbationem virium, affectionemque perversam; quæ in singulis eadem est. Vide sup. capit. oppositionem secundam. Hujusmodi non futuram in statu innocentia, nisi ad imperium nutumque rationis Augustinus non semel tradidit, ut perspicuum est ex capite libri praecedentis undecimo.

Tertio oppones argumenta, quæ demonstrant ad transfusionem peccati necessarium fuisse aliquod pactum, vi cuius voluntates posterorum fuerint voluntati Adæ moraliter conjunctæ. Primum est: Hoc pactum expolsum est à Januenio lib. 1. de statu nat. lapſe cap. 6. ubi appellatur Commentum à Theologis excogitatum. Quam doctrinam Januenius mutuatus est à Luthero in Psalmum 51. & à Calvinio libro 1. Institutionum cap. 1. Hæc præmittit Edmundus Simonnet Tract. v. disp. v. art. v. nam cætera, quæ profert sunt per vulgata & communia. Alterum est: Potuit Deus supremus universorum Dominus decernere, ut si Adam stetisset, omnes cum originali justitia procrearentur, si cecidisset autem, omnes culpam contraherent, ac in primo homine, tanquam morali capite nostri generis, nostras quoque voluntates censere. Temporales enim principes includunt in voluntate tutoris voluntatem pupillorum, & debita ac vota parentum, in quos filiorum arbitrium translatum est, in istos pertinente. Cur non potuit Altissimus

Dominator in Adam voluntates includeare posterorum? Tertium argumentum est: Genes. xvii. 14. de puer non circumcisio legitur, *Pactum meum irritum fecit*: quod de peccato originali S. Augustinus exponit, ut diximus capite 1. Et Oſea vi. 7. dicitur: *Ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum*. Pactum ergo à multis Theologorum assertum commentitum non est, sed traditum in Scripturis, & Augustino probatum.

Ad primum respondetur frustra in nos odioso Januenii & hereticorum nomine conflari apud imperitos calumniam. Traduci originale peccatum per seminalem originem, & concupiscentiae vehiculo, quod negat Simonettus, scribit Augustinus, scribit Magister, scribit Sanctus Thomas, scribunt Theologi probatissimi: & pactionem, ad quam permulti confugunt, rejiciunt Tridentini Theologi Soto, Paschalis, & quotquot huic differenti de hac quæstione assenserunt. Mitto Noſtrates ferē omnes, & aliorum Scholasticorum cœteram. Sat enim nos à damnatis erroribus distare præcedenti capite evicimus; atque in isto positionis nostra fontes uberrimos commonistravimus. Nec Scholasticos reliquos nobis adversantes irridemus, sed utinam utrique monumentis, illi suis, nos nostris: juncto adversus Refractarios agmine, & comitatu virtutis.

Nunc ad alterum. Tametsi modo inquirimus quid factum sit, non quid supremus Dominus possit; concedimus decreuisse Deum hac lege hominem condere, ut eo peccante, peccarent omnes; eo stante starent: fatemur constitutum Adam suæ posteritatis morale caput: annuimus latam ei, vel ab eo legem obstringere posteros: nemo nostrum est, ut id neget, tam bardus ac stupidus. At Deum potuisse includere voluntatem meam, qua nisi mihi intrinseca sit, mea non est, in voluntate primi hominis, & hujus voluntatis causâ alienum peccatum vere, intrinsece, ac proprie meum esse, id vero non assequor. Repugnatio enim est rerum; non defectus potestis suprema. Allata exempla nihil prorsus efficiunt. Non potest à Magistratu pupillorum voluntas transferri in voluntatem tutoris in ordine ad peccandum, ut peccante tute peccet pupillus; sed in ordine tantum ad permutationem, & alienationem bonorum, atque alia istiusmodi, quæ sunt pænes Magistratum jurisdictionem. Ita peccante patre, exilio mulctatur filius, quoniam natus est à parente, quem à sua ditione princeps expulit; & exilium est filio conditio na-

14.
Objecio 3.
solviuit.

15.
Objecio 4.
adducitur.

tivitatis, non proprii pena peccati. Princeps enim potest damnare morti homicidam, punire seditionem; at nunc quam efficere, ut filius habeat in se homicidii, ac seditionis reatum, hoc solo, quod genitus sit à patre talium scelerum auctore. Vism proinde est Tridentinus Patribus, exempla quæ nobis objiciuntur demonstrare in posteris Adæ transmutationem penæ, non culpæ.

16.
Objec^{ti}o 5.
soluitur.

Dices: Si filii ob parentum scelerum exilio, alisque penæ plectantur, & nihilominus non contrahunt illorum scelerum maculam: ecce ex miseriis, quibus parvuli afficiuntur, infertur hos trahere originalem nequitiam? — Resp. oppositionem istam ad quæstionem, quam nequimus, non spectare. Illam solvit Augustinus in Epistola ad Auxilium 75. nunc ordine 250. Corporali penæ inficiuntur interdum etiam, qui ejusdem impietatis non fuerunt participes ad terrorem viventium, quoniam corpora quandoque moritura sunt ob Adæ delictum; spiritualis autem pena non potest sine proprio crimen infligi, cum in Ezechielis 18. scriptum sit: *Anima quæ peccaverit, ipsa morietur.* Infantum ergo corpora permuntur, quoniam propter Adæ peccatum morti miseriisque subjecta sunt, nec soluto etiam originariæ culpæ reatu jus habent, ut in terris vivant, neque calamitates experiantur. Nam etiam baptizatis inest antiqui peccati substratum, ac moriendi & ingemiscendi necessitas. Ergo visitantur quandoque à Deo peccata parentum in filiis, ut legimus 20. Exodi, temporalibus suppliciis, quia traxerunt ab Adam carnem peccati: non possunt autem puniri pena spirituali, nisi etiam peccatum trahant aut imitatione, aut origine. Quare ab exclusione à regno celorum, ab ignorantia, à libidine alisque animorum suppliciis monstratur peccato proprio esse obstrictos, nisi fuerit regeneratione expiatum. A morte autem, morbis, ceterisque miseriis corporum infertur, granditate primi peccati jus ad corporalem vitam perdidisse. Itaque filius qui homicidium unum patre non perpetravit, mulctatur exilio, quia jus non habet ne de muliere natus repleatur miseriis, & potest indebito beneficio explorari.

Ad argumentum tertium hæc sit responsio. Omne Dei præceptum, maxime comminatione, aut promissione latum, appellatur *pactum* in sacris literis. Deus enim præcipiendo quasi de mercede, & de supplice paciscitur.

Ita præcepta legis *pactum* appellantur Levitici xxvi. 15. Adam ergo prævaricatus est pactum, quoniam transgressus est legem. Quod ex ipsis verbis Osæ satis liquet; ait namque de idololatria: *Ipsi sicut Adam transgressi sunt pactum;* atqui pactum, quod transgrediuntur idololatra, est Dei lex: ergo Dei lex est pactum illud, quod prævaricatus est Adam. Eadem est sententia Augustini lib. xvi. de Civ. Dei cap. 27. ubi hæc habet: *Testamentum autem primum, quod factum est ad hominem primum, profecto illud est:* *Qua die ederitis morte moriermini.* *Testamentum enim est à seculo morte mori eos, qui transgrediuntur præcepta Dei.* Videas, quæsto, an hoc loco arbitriam illam conventionem agnoverit, & compendiose expresserit Augustinus, ut scribit Simonnet disput. v. de Peccatis art. 3. an potius explorat, nullam aliam, præter Dei mandatum, pactionem commemorans.

Præterea objicies: Absque hujusmodi pacto vix, ac nec vix quidem potest intelligi quomodo primum Adæ peccatum sit proprium posteriorum: quippe horum voluntates non sunt ex Adamo per seminalem originem, cum anima, cuius voluntas proprietas est, per semen non traducatur. — Resp. nec intelligi quomodo aliena voluntas, me nolente, sit mea. Proprium est peccatum meæ voluntatis, animique mei, quia voluntas & animus meus per unionem corporis contrahunt habitualem à Deo aversionem, non voluntate Dei creantis animam, sed voluntate primi hominis, à quo est primus motus generationis, quod supra auctoritate, & exemplis satis explicatum.

Objicies adhuc: Si per seminalem propagationem traheretur originale peccatum, non solum in nos transiret prima Adæ transgressio, sed quocunque peccatum proximorum parentum. — Resp. neque ipsam transgressionem Adæ in nos pertransire: quandoquidem originale peccatum non est ipsum peccatum Adæ nobis imputatum, sed singulis proprium illud est. Prima illa transgressio fuit originariæ maculae causa, neque ad hanc ulla tenus pertinent alia peccata, vel Adæ vel proximorum parentum. Quare? Ob primum peccatum communis natura vitiata est, & soluto vinculo originalis justitie inducta omnimoda perturbatio, anima se a DEO avertente, voluntate à ratione, sensuum officiis à voluntate. Hanc naturam tanta perversitate vitiam tam.

17.
Objec^{ti}o 6.
solviuntur.

18.
Objec^{ti}o 7.
declaratur.

tam seminali propagatione recipimus: atque ita peccatum in omnes pertransit per unum hominem, quatenus primâ prævaricatione communem naturam vitavit. Peccata reliqua sive Adami, sive proximorum parentum non induxerunt in naturam humanam tale vitium, sed invenérunt. Per hæc jam manenti concupiscentiæ voluntas obtemperans non inficit naturam, sed ad istum, vel illum actum illicitum declinat, & cum prona sit ob vitiatam originem ad omne malum, reddit ad unum, aut alterum procliviorem. Hæc etiam proclivitas interdum de parentibus in prolem trajicitur, quando ex ebriosiæ ebriosi, ex idololatriæ idololatræ generantur. Ita parentes in filiis originale peccatum quodammodo aggravant; ut scribit sententia 306. Sanctus Prosper: & concupiscentia est in uno, quam in alio vehementior, actualis scilicet, non habitualis, cui reatus originarius substernitur. Porro hujusmodi actualium peccatorum macula, & privatio justitiae nequit in posterios pertransire simul cum hac peculiari concupiscentiæ proutitate, quia concupiscentiæ motibus non inest ratio formalis peccati, nisi iis voluntas assentiat. Inest tamen concupiscentiæ habituali, non cuicunque, sed ei tantum, quæ etiam animam à Deo avertit, ac separat; & hanc per semifinalis originem hereditario jure contrahimus. Quapropter ubi anima per gratiam baptismatis habitualiter Deo conjungitur, tollitur peccatum, & remanet concupiscentia. Animadverte, quod Augustinus, qui cap. 46. & 47. Ench. videotur dubitare an parvuli obligentur non solum noxiam originali; sed etiam peccatis parentum suorum, lib. 1. de Peccatorum meritis & rem. cap. 15. omnem dubitationem deponit, & in vi. Operis Imperf. contra Julianum n. 21. docet solum Adæ & Evæ peccatum mutando in deterius naturam communireatu hereditarii debiti obligare Chirographum, & habere suam vim, & meritum singulare. Observa ibidem objectionem hanc esse Juliani; nec dilui ab Augustino recurrendo ad aliquod pactum, sed ad qualitatem, & effectum primi peccati.

Oppones ultimo cum pio, eruditoque Scriptore Joanne-Nicolao Chiesa Congregationis S. Joannis ad Carbonarium Antislite, qui fere unus est ex Ordinis nostris viventibus Theologis, qui pactum propugnat. Trahitur peccatum ex Adam non naturaliter, sed quia ille personam

R. P. Berti Theol. Tom. III.

gescit posteriorum; Præter enim argumentum nuper productum, quod magnam vim habet, quia per primum peccatum non est totaliter infecta persona, ideoque nec totaliter est infecta natura: & si peccatum contrahitur ob concupiscentiam, quæ est effectus transgressio-nis Adæ, trahi etiam deberet ob concupiscentiam, quæ est causa aliorum peccatorum: præter hoc argumentum, duo sunt, quæ haec tenus dicta prorsus elidunt. Usus, quia decimatio Levi non fuit ex natura rei: ergo nec peccatum humani generis in Adam fuit ex natura rei. Deinde Augustinus lib. 1. de peccato meritis cap. 19. & lib. 3. cap. 2. docet parvulos dici fideles ac pœnitentes propter fidem & pœnitentiam gestantium, quemadmodum propter Adæ prævaricationem sunt obnoxii peccato. Atqui fides & pœnitentia gestantium non est ex natura sua fidis & pœnitentia parvulorum: Ergo peccatum Adæ non est ex natura sua peccatum posteriorum.

Resp. hujus Theologi positionem esse contrariam Augustino scribenti xiii. de Civ. Dei cap. 3. *Quod pœnaliter præcessit in peccantibus hominibus primis, etiam naturaliter sequitur in nascentibus cætris.* Est etiam objectio Juliani loco nuper laudato negantis peccatum quod Adam commisit, potuisse fieri naturale. Originaria ergo culpa naturalis est, non quidem in institutione naturæ, quod foret blasphemia Manichæorum, sed transfusa vi propagationis natura vitiate per Adam, non vi alicujus conventionis, & pacti. Instantie autem ad præcedentem argumentationem sunt nullæ, eoquod concupiscentia prior est universarum animi facultatum perturbatio; concupiscentia alia est actualis proutitas voluntatis, aut sensuum, & primæ tantum inest aver-sio habitualis animi à Deo: unde hæc sola naturam inficit, & animam labet originali commaculat. Quæ dicuntur de Levi decimatione, sententiam nostram corroborant. Enim vero Levi decimatus est non ratione pacti, sed per semi-finalis originem, ut ostendimus supra ex Augustino lib. iv. Operis Imperfecti cap. 103. Itaque & nos per originem semifinalis fulimus in lumbis Adæ, & hac ratione peccavimus originaliter. In his, quæ scribit Augustinus de peccatorum meritis, est aliqua dissimilitudo, & aliqua æquiparantia. Dissimilitudo est, quod in baptismō est generatio spiritualis, vi Sacramenti, quod gratiam confert ex Christi institutione: in procreatione hominis trahitur peccatum per vitium carnis, quæ traducitur genera-tione

F

tione naturali. Paritas in eo est, quod sicut gratia confertur per Sacramentum institutum à Christo etiam parvulis nondum credentibus propria voluntate; ita originalis noxa per vitium carnis contrahitur à parvulis nondum propria voluntate peccantibus. Audias Augustinum lib. 3. de peccat. meritis cap. 2. *Sicut eos vita spiritus in Christo regenerat fidèles, sic eos corpus mortis in Adam generavit peccatores; illa enim carnalis generatio est, hæc spiritualis, &c. & loco altero, qui obicitur, Totum hoc, inquit de regeneratione spiritus, in spe fit vi Sacramenti, & Divinae gratiae, quam donum donavit Ecclesia. Inepta autem est consecratio: Naturale non est, quod parvulis confertur per gratiam: Ergo naturale non est quod contrahunt per carnalem generationem. Ade quæstione perdifficili dictum sit.*

COROLLARIUM.

20.
Corollaria.

Ex nostra sententia sequitur absqueulla ambiguate, quod perseverante Adam, si Cain Dei legem prævaricatus esset, is communem naturam peccati inquinamento foedasset, atque in posteris per feminale originem, & carnalem concupiscentiam transfudisset originalem reatum. Sed stante Adamo exornasset Deus probabilius majori gratiarum cumulo universam cum genitore progeniem, ne ullus homo ulterius ab incommutabili bono descisceret.

Sequitur etiam, quod si Deus absque virili semine hominem conderet; quoniam is non esset ex Adam per feminale originem, non inficeretur peccato originali. Quamquam enim tota massa corrupta est, & homo ille ex hac eadem massa plasmaretur; tamen caro non inficit animam, nisi in quantum est principium generationis, ut docet Sanctus Thomas 1. 2. q. 81. art. 4. ad 3. tum quia non fit proprium posteris peccatum Adæ, nisi ab eo sit motus generationis, sicut actus corporalium membrorum non pertinent ad peccatum, nisi in quantum moventur à voluntate: tum etiam,

quia nullibi, ut in semine, fervescit libido; nec causaliter continetur tota substantia, quæ omnium virium & sensuum, in quorum inordinatione stat originalis culpe substratum, sit subsidium, atque instrumentum.

Postremo consequitur, quod, etiam si sola Eva peccasset, vel solus Adam, posteri nascerentur obnoxii peccato. Me non latet magnum numerum Theologorum sentire oppositum, quod, inquit, est homo primus generationis auctor, & principium efficiens: quod Magistro Beato Thoma citata quæstione, art. 5. potest validissime propugnari. Sed opinor principium generationis non esse maritum sine uxore, neque semen virile absque semine mulieris, quounque modo istud concurrat; quod apud Philosophos controvertitur. Quoniam ergo cœcum sit una caro; in ea seminum permixtione, si alterum pollutum sit, oportet ut vitiatur utrumque, & modicum fermentum totam massam corrumpat. Atque id fiet, etiam si muliebris permisceantur ad solam fermentationem. *Amuliere initium factum est peccati, & per illam omnes morimur. Sive autem a muliere, sive ab Adam dicatur, utrumque ad primum hominem pertinet, quoniam sicut novimus mulier ex viro est, & utriusque caro una est. Unde & illud quod Scriptum est, & erunt duo in carne una: igitur non jam duo, inquit Dominus, sed una caro. Ita Augustinus in 1. de Peccatorum meritis cap. 16. Et si ergo Pater præcipius gignendorum filiorum sit auctor, eique generationes tribuantur, ut præclare idem Augustinus animadvertisit lib. 3. Op. Imperf. num. 90. nihilo tamen minus non exerit motum ad generationem idoneum, nisi complexione mulieris, ac seminum permixtione. Puto autem nihil referre, num aqua effluat impura ab ipso fonte, num luctuosa efficiatur in vase. Sed quoniam vereor ne hæc sententia, vel potius opinatio mea minus nostris arrideat, quamvis illam cum Estio 22. §. 8. valde pluribus communire, non eam nimium loquax obtrudam.*

CA-

C A P U T VII.

De singulari quadam opinione afferente peccatum Judæorum Crucifixionis Domini auctorum esse genere suo originale.

S U M M A R I U M .

1. Refertur opinio Baji, & S. Augustini.
2. Ponitur conclusio, & probatur.
3. Refutatur responsio contraria.
4. Refutatur alia responsio.

5. Diferentia inter peccatum originale, & actuale.
6. 7. 8. 9. 10. & 11. Solventur objectiones.

I. Refertur opinio Baji, & S. Augustini. **S**TATUIMUS supra præter originale peccatum nullum aliud ad posterorum hereditatio jure transire. Solus Bajus prop. 52. afferuit, omne scelus ejus esse conditionis, ut suum auctorem & posterum eo modo inficeret posset, quo infecit prima transgressio: sive quod Bajus existimaverit omnem pravam mortum concupiscentiam esse formaliter peccatum, sive quod nullum reatum agnoverit præter obligationem ad penam: quæ duo affirmavit propositione 75. & 56. Nam & pravam inclinationem à proximis parentibus trahimus, & visitat quandoque Deus peccata parentum in filios corporalibus saltē supplicis. A qua Baji doctrina, ut à media nocte meridies, absunt sententiae Augustini. Is enim, ut ex precedentibus liquet, in Adæ primo peccato ad mutandam in deteriorius naturam agnoscit meritum singulare, libro vi. contra Julianum cap. 21. & in reatu concupiscentiae demonstrat aversionem à Deo, sive, ut loquitur lib. i. de peccat. meritis cap. 1. interclusum, que bonin mem dico creatore separat, id eoque etiam reatum culpæ. Nunc excitata est nova quæstio scriptis Magistri Mansi plurimum collustrata, an saltem scelus Judæorum qui Matth. xxvii. 25. clamaret, *Sanguis ejus si per nos, & super filios nostros, illorum p ogeniem inficiat.* Ferunt namque Judæi illius sceleris penas, easque gravissimas, non solum captivitatem ac dispersionem. sed etiam intestinum in Dei filium odium, maximamque cordis obdurbationem. Et hanc si dicatur comitari intima macula, quæ dici possit vitium naturæ, habeatque singulare meritum, ut prima Adæ transgressio, naturam ipsam inficiendi; nihil hæc assertio habebit cum erroribus Baji commune. Versemur itaque in hac dissertatione nuper nata; ac lepidula ad punctum temporis.

2. PROPOSITIO. Scelus Judæorum, quibus auctori bus Christus cruci suffixus est, nequit appellari peccatum naturæ pervadens in posteros.

R. P. Berti Theol. Tom. III.

Demonstratur 1. Ex verbis Apostoli ad Rom. v. 16. *Judicium quidem ex uno in condemnationem: grātia autem ex multis delictis in justificationem.* Ubi inter Adam, & Christum, & inter illum inobedientiam, istiusque ad mortem usque singularem humiliationem haec statuit antithesis, quod quisquis carnali generatione propagatur per Adam contrahit maculam originalem, & quisquis regeneratur per Christum justitiae gratia exornatur: sed non sicut delictum, ita & donum, cum generatione carnali non contrahatur nisi unum delictum, gratia autem Christi, quæ nos justificat, non solum originarium illud dispungit, sed etiam actualia, quæ voluntate propria patruntur. Unum est ergo peccatum quod trahit per originem & causa est condemnationis posteriorum: Atqui non unum esset, si etiam scelus Judæorum pertransiret in posteros: Non ergo pertransit.

Respondet Mansi Tom. 2. Theol. Scholasticæ p. 514. utique peccatum originale, quo singuli nascuntur obnoxii unum esse; sed quid inde ad determinata peccata hujus, vel alterius determinata familie? Sed persistit adhuc præcedens argumentatio. Comparatio enim facta ab Apostolo inter Adam & Christum est, quod sicut *Christus est unus in quo omnes justificantur*, quia non sola ejus imitatio justos facit, sed per spiritum regenerans gratia: ita & Adam unus est, in quo omnes peccaverunt, quia non sola ejus imitatio peccatores facit, sed per carnem generans pana. Quod & satis manifestum est, & hisce iisdem verbis afferitur ab Augustino in primo de peccatorum meritis cap. 15. Atqui determinata sclera capitis hujus, aut alterius familie non habent penam, quæ generet per carnem; non enim Judæorum pervicacitas, & servilis in Christum invidia excitat motus, quibus propagatur natura, & carnis generatio peragit, sed ii efficiuntur dura-

3.
Refutatur 75.
Responsio contra
traria.

F 2 taxat

taxat carnis concupiscentiâ, quæ est memorata per carnem generans pœna. Ergo determinata hujus, aut alterius familiæ scelera nequeunt esse naturæ, & genere suo originalia. Similiter ideo per Apostolum non sicut delictum, ita & donum, Quia generante carne illud tantummodo trahitur, quod est originale peccatum: regenerante autem spiritu, non solum originalis, sed etiam voluntariorum fit remissio peccatorum. Ita eodem loco Augustinus. Atqui si Judæorum scelus pertransiret in filios, generante carne non traheretur tantummodo illud, quod est originale peccatum. Igitur scelus Judæorum in filios nequam culpam reatu pertransit.

4.
Refutatur
alia respon-
sio.

Accedit argumentum ex postremo Augustini contra Julianum Opere lib. vi. Num. 21. petitum. Ubi Hæretico objicienti, quod si primum Adæ peccatum fieret naturale, tale etiam evaderent quæ voluntas criminosa quotidie committit, respondet: illud solum babere suam vim, & suum meritum singulare, propterea quod potuit omnium ex viro & muliere nascientium in determinius mutare naturam. Hoc vero potuit, quoniam ante illud peccatum, natura illa talis fuit, ut nec mori posset, si peccare noluisse: natura illa talis fuit, ut in se discordiam carnis & spiritus non haberet: natura illa talis fuit, ut contra vitia sua nulla certaret. Atqui ante peccatum Judæorum in Christi cædem conspirantium talis in eis natura humana non erat, sed morti subjecta, discordiæ lacerita, affecta vitiis: Ergo illud Judæorum scelus non habuit vim ac meritum singulare, (non quidem in se inspectum, sed quoniam jam naturam viciatam invenit) ut deberet omnes inde nascentes inficere. Vide quæ diximus præcedenti capite ad objectionem penultimam.

5.
Discrimen
inter pecca-
tum origi-
nale, &
actuale.

Eodem loco Augustinus ostendit quænam culpa sit originalis, quænam vero actualis ex pœnis, quæ inde consequuntur. Ut enim culpa originalis sit, & contrahatur propagatione naturæ, necesse est, ut quisquis illam naturam habet, iisdem pœnis afficiatur. Nam si pœna non pertranseat ad omnes, est peccatum actuale, quod pœnis temporalibus etiam in posteris quandoque punitur ad terrorem malorum pœna autem eternâ non punitur nisi in iis, qui illud imitantur. Ex quo probat primum Adæ peccatum originariam labem in nos transfundere, quod pœnis, quas Deus primis hominibus fuit comminatus, singuli afficiuntur. Etenim nullum ho-

minem videmus à pœna laboris alienum: nullam parientium à suppliciis scimus immunem, &c. Si ergo scelus Judæorum evasisset naturale, scilicet cum propagatione naturæ culpam trajiciens in posteros, omnes Crucifixorum Christi nepotes easdem spirituales pœnas luerent, quæ juxta Cl. Theologum sunt amissio juris ad promissiones factas Abrahæ, velamen cordis, & obsecratio, & culpa ac vindicta effusi sanguinis Jesu. Atqui his pœnis non afficiuntur Judæi omnes, sed ii soli, qui imitantur Majorum suorum flagitia; ut enim legimus Act. xx. 20. multa millia ex Judæis crediderunt, atque auctore Apostolo ad Rom. xi. 25. Cæcitas ex parte contigit in Israel. Ergo scelus Judæorum non est peccatum naturæ, nec reatu pertransit in posteros.

AD QUÆDAM IN CONTRARIUM ARGUMENTA.

Ob. 1. Judæi, ex quo propagati sunt ex semine Abrahæ, peculiare jus ad divinas promissiones habebant. Etenim Gen. xvii. 7. Deus statuit pactum cum Abraham, ut esset Deus feminis illius. Christus Matth. 15. 24. testatur se tantum missum fuisse ad oves, quæ perierunt ex Israel: atque Luca x. 9. Zachæus salutem consecutus est, eo quod & ipse filius esset Abraham. Atqui post Domini Crucifixionem hoc jure privati sunt, ut liquet ex parabola apud Matth. xxii. de dispersis agricolis ob occisionem Filii Domini sui, nec non ex ipsa ypostolorum prædicatione; nam principio Matth. x. 6. præcepit eis Jesus, ne abirent in vias gentium, at post mortem cap. xxviii. 18. iussit, ut omnes gentes docerent. Judæi ergo ob crimen Deicidii nedum se, sed posteros quoque suos jure ad promissiones Divinas privaverunt. Atqui peccatum quod privat bono aliquo non solum personam, sed ejus progeniem ex D. Thoma q. 4. de malo art. 5. est peccatum inficiens naturam; Judæorum ergo scelus peccatum naturæ est.

7.
Resp. dist. ma. Judæi jus habent ad Divinas promissiones ex quo sint filii Solvitur. Abrahæ secundum carnem, nego: secundum spiritum, concedo: ait enim Apostolus ad Rom. 4. 13. Non enim per legem promissio Abraham, aut semiñ ejus, ut heres esset mundi, sed per justitiam fidei: & Augustinus in Ps. 148. Quisquis imitatus fuerit Abram, filius est Abram: quisquis degeneraverit à fide Abram perdidit progeniem Abram. Judæi degeneraverunt; perdiderunt. Ita Chan-

Chananæa non erat filia Abrahæ, quia nondum credebat, unde ei eodem cap. xv. Mat. v. 28. ob fidem concessum est quod petebat. Zachæus etiam erat filius Abrahæ *imitando fidem*, quia non erat in vanitate sonni intium, sed in fide evigilantium, ait Augustinus in Ps. 75. Alioqui si Zachæus non propter imitationem fidei Abrahæ salutem consecutus esset, sed ob carnalem propagationem, salvi facti essent Judæi omnes. Hæc ad majorem propositionem. Minor eadem ratione distinguenda est: Judæi privati sunt jure promissionum divinarum quantum ad terram Chanaam, aliqua bona temporalia, concedo: quantum ad sempiternum regnum Messiæ, subdistinguo: Judæi omnes procreati ex semine Crucifixorum, nego: Judæi, qui horum crucifixorum imitantur infidelitatem concedo. Enimvero post mortem quoque Christi Judæis Evangelium prædicatum est, & Apostoli conversi sunt ad gentes, quoniam Judæi ipsi contradicebant blasphemantes, & verbum Dei refutabant. Videantur Acta Apostolorum cap. XIII. 26. & 46. Distinguenda est pariter minor sublumpa: Est peccatum naturæ illud quod privat aliquo dono naturæ, ut originale quod privat originali iustitia, & recta facultatum ac sensuum ordinatione atque harmonia, quale donum primitus collatum fuit Adam, traciendū, si stetisset, in omnes posteros, esto: Peccatum est naturæ, quod privat aliquo dono collato fidei, meritoque personæ, quale donum fuit promissio Abrahæ participanda ab his tantum, qui ejusdem fidei imitatores sunt, nego. Atque hæc etiam est expressa doctrina D. Thomæ 4. q. de malo art. 8. ubi definit peccata proximorum parentum non esse originaria, quoniam non auferunt *aliquid* donum naturæ, idest donum in singulos naturali generatione propagandum.

8. Ob. 2. Ad Rom. xi. 24. Judæi dicuntur inserti olivæ, idest, Ecclesiæ fideliū secundum naturam. Cap. xv. 8. afferitur Christum fuisse ministrum circumcisionis ad confirmandas promissiones patrum, & cap. ix. 3. 4. Apostolus ait Israëlitarum esse adoptionem, gloriam, legislationem, missam; de his loquens, qui erant ejus cognati secundum carnem. Itaque naturaliter, & vi propagationis ex semine Abrahæ spectabant ad promissionem, à cuius jure ob mortem illatam Christo exciderunt.

9. Rejicitur. Resp. nego consequentiam. Nam ad Rom. xi. Judæi dicuntur olivæ rami naturales, quia naturali propagatione erant ex radice, sive genere Abrahæ, in

quo per fidem servabat ut Ecclesia: quemadmodum Gentes erant rami oleastri, quia inter eas vigebat idolatria. Ut ergo idolatria gentium non est peccatum originale, sed actuale transiens in posteros imitatione, non semine; ita benedictio Abrahæ spectat ad omnes, qui imitantur illius fidem, non qui giguntur ex ejas semine. Et quomodo gentes insertæ sunt in bonam olivam per gratiam fidei, ita rami naturales frati sunt propter incredulitatem. Ita ibidem Apostolus v. 20. Propter incredulitatem, inquit, non per seminalem originem non contigisset in Israël cæcitas ex parte, nec salvus fieret *omnis Israël*, ut è vestigio addit Paulus, id est, qui & ex Judæis, & ex gentibus secundum propositum vocati sunt: ipsi verius (sive verus) sunt Israël, inquit Augustinus Ep. 59. nunc 149. 19. Nam poena respondens peccato naturæ posteri omnes mulctantur. Ex his patescit sensus aliorum verborum, maxime quod Apostolus appellans Israëlitas cognatos secundum carnem ostendit alium modum cognationis secundum fidem, ut animadvertisit Augustinus serm. 63. de diversis cap. 18. De ea autem cognatione ad Rom. ix. 8. scriptum est: *Qui filii sunt promissionis astimantur in semine.*

Ob. 3. Judæi Crucifixores Domini clamaverunt Mat. xxvii. 25. *Sanguis Objectio 3.* ejus super nos, & super filios nostros, id est, culpa & pœna habet Glossa interlinearis: Atqui perseverat usque bōdie imprecatio, ut scribit Hieronymus laudatus à Corn. à Lapide Comment. in hunc locum Matthæi; Ergo pertransit ad posteros Judæorum culpa & pœna.

Reſp. dist. majorem: Clamaverunt inadvertiā excæcati, & nescientes quid imprecarentur, conc. quod posset sceleris sui in filios culpa & poena transire, subdist: poena temporalis, quā ad terrorem impiorum interdum puniuntur posteri nullum jus habentes ad terrenam felicitatem, licet sint innocentes, concedo: poena sempiterna, quā puniantur Judæi, tametsi non imitentur incredulitatem patrum suorum, nego. Atqui perseverat usque hodie imprecatio, scilicet temporalis poena, & abominatio prædicta à Daniele, ut inquit ibidem à Lapide, conc. poena sempiterna, si imitentur Judæi incredulitatem Majorum, esto; nisi illam imitentur, nego.

Ob. ultimo: Scelus Judæorum appellatur à Jeremia cap. xvii. 1. peccatum Objectio 4. scriptum stylō ferreo in ungue adamanti- refutatur. no, & ab Amos 11. 6. Icelus, à quo Israël non convertitur. Id vero non solum ob temporalia supplicia, verum etiam

etiam ob cæcitatem ac pervicaciam, quæ in Judæis tanta est, ut per pauci Christi fidem amplectantur: & si quis Christo nomen dederit, continuo ad relapsum vehementi inclinatione excitatur. Ex solo lacte Judææ nutricis infici puerulos experientia compertum est. At ubi poena est, etiam culpa invenitur, frequenter Augustino Julianum interpellante: *Fatemini panam, culpam dicate; Itaque in Judæos culpa Majorum trahitur.*

Resp. peccatum Judæorum scriptum esse stylo ferreo, quoniam ejus causa in perpetuam captivitatem sunt deportati, & quemadmodum idololatræ amuleta Deorum suorum suspendunt ad cor, ita Judæi dispersi, quasi insignia deterunt καρδιαν patrati sceleris. Id vero non est culpam contrahere, sed quasi sanguinis infamiam, & infortunium natuum. Ita posteri Cham secum ferunt maledictionem paternam: ita peccato Salomonis ejus filii diminutione regni puniti sunt: ita furciferorum ac rebellium nati absque proprii reatus macula habentur infames. Causam reddidi superiori capite ad 3. At, inquit Manso, trahunt Judæi parentibus etiam pravum habitum, cæcitatem, pervicaciam, & inclinationem ad irritandum crucifixores. Quid inde? Filii omnes, ut plu-

ritum, pravam affectionem contrahunt parentum; & eorum artes, vitia, moresque imitantur, maxime si eadem sit parentum ac filiorum educatio. At hæc prava affectio non subternitur reatu culpe, nisi praebat voluntas alicuius. Nemo quippe damnatur propter ea quod inclinationem malam ob corporis dispositionem induat semine, aut lacte. Enimvero culpa reatus vel est privatio originalis iustitiae, vel actualis: illam privationem induxit peccatum Adæ, quia naturam vitiavit originaria iustitia exornatam: hanc privationem efficit actualis voluntas, quia iterum animam exuit superinducta iustitia. Judæi ergo, ut generantes reliqui, in filios affectiones malas trahunt; quæ, ut in parentibus, ita in posteris nequeunt esse proxima causa damnationis, id est, nocere non possunt nisi volentibus. Qui volunt, ac pereunt, non sunt discreti a mala perditionis, neque eis auxilia, quæ nullum durum cot respuit, sunt Dei proprieatis preparata. Cur sic discreti non tuerint, non est peccatum Crucifixorum, sed illud, quod trahimus ex Adam; & qui discreti sunt, velamen cordis abiciunt, eisque sive Judæi sint, sive Gentiles, sive mali improbique Christiani, durum est contra stimulum calentrum. Act. ix. 5.

C A P U T VIII.

De poenis, quæ in altera vita originali peccato respondent.

S U M M A R I U M.

1. Referuntur opiniones acatholicorum.
2. Sententia S. Augustini defenditur.
3. Referuntur sententiæ catholicorum.
4. Ponitur conclusio prima.
5. Opinio Gersonis & aliorum refutatur;
6. Ponitur conclusio 2da.
7. Quæ probatur ulterius.
8. Ponitur conclusio 3ta.
9. Quæ confirmatur & autoritate,
10. Et ratione.
11. Conclusio qta adstruitur.

I.
Referuntur
opiniones
acatholico-
rum.

PUEROS non regeneratos baptismate ante rationis usum concedentes naturæ Pelagiani excludi quidem à regno cœlorum senserunt, sed frui tamen felicitate quadam, ac vita perenni. Hanc Pelagianorum fuisse hæresim nullus ignorat, traditique expresse Augustinus Har. 88. de peccato origin. cap. 21. serm. 14. de verbis Apostoli, lib. 11. de orig. animæ cap. 12. in v. Operis Imperf. contra Julianum n. 200. & aliis in

12. 13. & 14. Refutatur placita Adversarium.
15. Proba ur conflujo ex scriptura.
16. Probatur Auchritate Parum.
17. 18. & 19. Refutatur reponsiones Adversariorū.
20. Refutatur sententia S. Augustini,
21. Probatur ulterius conclusio Authoritate Parum.
22. Ac ratione,

locis complutibus. Eosdem pueros frui naturali beatitudine, & post judicium extremum super terram esse commoraturos centent Catharinus, Pighius, & Cardinalis Sfondratus. Puniri exclusione regni cœlorum, quod supplicii genus dicitur poena damni, consentiunt uno ore Catholicæ. Sunt ex his nec paueri, nec infimi ordinis, qui ex hac poena nullum animi dolorem illos experiri arbitrantur. Augustiniana tandem sententia

tentia est, illos nedum dolore aliquo macerari, sed etiam plecti pena sensibili, licet comparate ad eos, qui actualia patrarunt, leni admodum, & mitissima.

^{2.}
Sententia S.
Augustini
defenditur.

Antequam hujus doctrinæ positiones afferam, dissimulandum non est, Augustinianæ sententiaz assertores passim appellari à Scholasticorum nonnullis *Tortores puerorum*. Quibus si vicem rependere velimus, nihil est, quod facilius possimus præstare. Nam Florentius Conruius Archiepiscopus Tuamenensis, & is quidem non Augustiniani instituti, sed Ordinis Minorum, in libro, quem &c hoc argumento conscripsit cap. 26, hos Scholasticos stupendæ animositatis redarguit, à penetrantis Augustini principiis remotissimos esse pronunciat, parum Divinas Scripturas penetrare, & Romanam Ecclesiam, dum Augustini placitum labefactare conantur, non levi forte injuria afficere. Sed nos ab his penitus abstinemus, hac una responsive contenti, tortores damnatorum esse dæmones; & universorum judicem, ante cujus tribunal etiam pueri sibi debent, esse Deum. Ipse illorum causam apertere novit; nos quæ audivimus ab Augustino, referemus commiserantes Filiorum Adæ conditionem: quæ nisi talis erit, qualem nos opinamur, gratulabimur maximopere. Nam tortores dicuntur, qui nec percutiunt, nec damnant, & commiserantur damnatis!

^{3.}
Referuntur
sententia ca-
tholicorum.

Vetustis hisce conviciis, quæ late expungit Norisius in Vindiciis cap. 3, §. 5. nunc prætermis; animadverendum est, quod Edmundus Simonnet Jesuita doctissimus Disput. v. de peccatis art. 12. ingenue fatetur, Latinos Patres post exortam hæresim Pelagianorum magno consensu nostram tenuisse sententiam; quamquam oppositam post saeculum XI. amplexi fuerint fere omnes Doctores Scholastici. Imo nostram definitam in Concilio Florentino arbitratur Petavius alter celeberrimus Jesuita Tom. 1. Theolog. Dogmatum lib. ix. cap. 10. prope finem: quod sine ulla hæsitatione fatetur Nicolaus L'Herminier Tom. vi. pag. 441. Quod vero de Scholasticis dictum est, nos utique negare non possumus. Cum enim Magister sententiarum scripsisset dist. XXXII. infantes nullum ignis materialis vel conscientia vermis pena sensuros, qui prium in eum Commentaria ediderunt, fortasse de hac questione minus solliciti, nec data opera Patrum testimoniis expensis Magistro subscripsero, tria quoque Scho-

lasticorum lumina D. Thomas, Scotus, & S. Bonaventura. Ob quorum auctoritatem, absit, ut huic assertioni vel minimam erroris notam nos audeamus impingere. At vicissim immerito à nonnullis vexamur, si ab ipsis recedimus. Nam major pro nobis stat numerus & auctoritas Patrum, si verum est nobiscum cum Augustino Latinos reliquos consentire; quod num verum sit, postea inquiremus. Nec destituimur Scholasticorum suffragiis. Nam parvulos luere penam ignis, si Thomam de Argentina exceperis, tenent omnes instituti nostri Doctores. Commemorandus primo Gregorius Ariminiensis in 2. dist. 33. q. 3. qui tamen questionem his verbis absolvit: *Quia* bujus quæstionis non vidi partem aliquam expresse determinatam ab Ecclesia, & tremendum mihi videtur negare auctoritates Sanctorum, econtra etiam non est tutum contraire communis opinionis, & confessionis Magistrorum nostrorum; idcirco neutrī parti alteram præferens, dijudicationem earum lectori relinquo. Atque hanc moderationem nos tenere volumus lectoris judicium expectaturi. Sequuntur Alipius Raylo lib. viii. de Anima cap. 2. Carolus Moreau Tom. 1. Tertul. p. 2. pag. 89. Cardinalis Norisius in Vind. cap. 3. Gervardi de Peccat. Originali q. 2. art. 5. Petrus Manso Tom. 2. q. xv. Nicolaus Girken Tom. 2. Tract. 2. dub. 4. q. 2. Leonardus Vanroy de Peccatis quæst. ultima, Aurelius Piette Tom. 2. cap. 2. q. ix. atque ut omittam Musæum, Paludanum, aliosque innumeros, Antonius Guerrero Tract. III. §. ix. prioris voluminis Operis Moralium, quod adhuc sub prælo sudat. Ex externis plures laudat citato loco Norisius præfertim ex discipulis Scotti, ut Joannem Poncium, Patrem Macedo, Florentium Conrium, alios. Sylvius 1. 2. q. 86. art. 2. fatetur sententiam nostram esse tum Scripturis, tum Patribus conformatorem. Estius §. viii. in dist. 33. secundi libri utriusque argumenta proponit, & affirmat hanc nostram, in quam magnopere inclinat, poni à Fulgentio inter regulas fidei; et si neutra tanquam fide tenenda sit, nec possit econtra damnari, tanquam hæretica. Ex Sorbonicis Doctoribus luculenter pro nobis scripsit L'Herminier tom. 6. pag. 415. Augustini aliorumque Patrum Africorum, & Gregorii Magni hanc esse mentem confirmat Ludovicus Habert de Peccatis cap. vii. §. 7. q. 10. Eadem assentitur Juvenia. P. 7. dissert. 7.

cap.

cap. 2. quæst. v. Hos commemorasse sufficiat. Nunc dirimendæ controversiæ bonis, ut inquiunt, avibus tantilum operis commodabo.

4.
Ponitur conclusio prima. PROPOSITIO I. Pueri decedentes priusquam sint regenerati baptismate, supernaturali beatitudine minime potiuntur.

Hæc propositio est de fide adversus Pelagianos definita à variis Conciliis, ut scribit S. P. lib. 11. de Orig. animæ cap. 12. id est, à Diospolitano, Carthaginensi, & Milevitano. Quibus adde Tridentinum sess. v. can. 4. & Florentinum sess. ultima. Demonstratur 1. ex Scripturis; nam Jo. 111. 3. habetur: *Nisi quis renatus fuerit, &c. non potest videre regnum Dei.* Quo testimonio percussi Pelagiani fatebantur parvulos baptizandos esse non propter salutem, & propter vitam æternam, sed propter regnum cœlorum, ut Augustinus refert Serm. de verbis Apostoli quartodecimo. Atqui non solum à regno cœlorum, sed etiam à salute & vita æterna hujusmodi parvuli exclusi sunt. Ergo supernaturali beatitudine non fruuntur. Minorem probamus primo, quia commentitia est illa à Pelagianis excogitata inter regnum Dei, & inter æternam vitam dislincio, quemadmodum evici cap. 1. hujus libri proposit. 2. argum. 3. Deinde ex eodem cap. Joannis versu 16. *Ut omnis qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam æternam,* satis appetet eos, qui habituali fide non exornantur, esse æterna vita privandos. Quod in eodem Evangelio repetitur cap. v. 24. 40. &c. Demonstratur 11. Patrum auctoritate, maxime Augustini scribentis laudato Serm. de verbis Apost. 14. *Nos dicimus aliter salutem, & vitam æternam non habituros, nisi baptizentur in Christo.* Et in 11. de peccato, meritis cap. 16. *Multum autem fallit & fa litur, qui eos in damnatione prædicat non futuros, dicens Apostolo, Judicium ex uno delicto in condemnationem.* Adstipulantr Patres Concilii Carthaginensis, & Milevitani in Epistola ad Innocentium 90. & 92. inter Augustinianas: illi enim scribunt, *Parvulos etiam propter salutem, que per Salvatorem Christum datur, baptizandos (Pelagiani) negant, & sic eos mortifera ista doctrina in æternum necant: promittentes etiam si non baptizentur habituros vitam æternam, nec pertinere ad eos, de quibus Dominus ait: Venit enim filius hominis querere, & salvum facere quod perierat.* Quam Pelagianam assertionem subinde anathematæ feriunt. Et Milevitani Patres: *Pueros*

quoque parvulos, si nullis innoverentur Christianæ gratiæ Sacramentis, habituros vitam æternam nequam præsumptione contendunt, evacuantes quod dicit Apostolus, Per unum hominem &c. Vide & Innocentii Epistolam, ejusque sententiam apud S. Patrem libro 11. ad Bonifacium cap. 4. Nec non Gelasii ad Picenos Episcopos. Tertio refutatur hæresis Pelagianorum ratione: nam reprobata beatitudo est Dei visio, ut docet Apostolus ad Corinth. 1. cap. 13. 12. & Joannes 1. cap. 3. 2. Hi pueri non videbunt Deum, ut est in se; Ergo privabuntur supernaturali beatitudine. Accedit nec Pelagianos potuisse percipere, quænam sit hæc vita sempiterna extra regna cœlorum, ut liquet ex Augustino cap. 21. de Peccato originali.

Advertendum obiter distare ab hæresi Pelagiana opinionem Gersonis affirmantis ferm. de Nativ. Virginis quosdam pueros nondum natos, si forte morituri sint priusquam ad baptismum fluminis pervenire valeant, & præsertim parentes assidue orent, & in votis habeant, ut baptizentur, baptismo Spiritus Sancti misericorditer consecrari. Cujus opinionis suffragator est Gabriel Biel in 1V. dist. 9. q. 2. & Cajetanus in 111. partem q. 68. art. 1. 2. & 11. Hi enim parvulis per Christi gratiam absque baptismo noxa originali deleta beatitatem, regnumque cœlorum statuminant. Sed paucos habet patronos commentum istud, meritoque refellitur. Primo enim diserte Augustinus lib. 11. de Origine Anim. cap. 12. adversus Vincentium Víctoriem affirmit, neminem, qui non renatus fuerit Christiana fidei lavacro solvi ab originali peccato, nisi mysterium fidei in parvulis perficiatur atque impletatur, & perperam illius peccati abolitionem promitti absque Christi baptismate. Legatur & Epist. 57. ad Dardanum. Deinde non esse de parvolorum sine baptismo decedentium damnatione dubitandum, liquet ex Epistola 1. Sircii Papæ cap. 2. & ex Concilio Africani nuper laudatis, nec non ex plenariis Florentino, ac Tridentino, quæ definiunt necessum esse, ut peccatum originale lavacro regenerationis expietur, alias decedentes pueros æternam vitam non consequi. Legito Petavium lib. ix. Theologorum Dogmatum cap. xi. Tandem si fide ac voto parentum possent pueri interiori baptismate consecrari; quamplures filii fidelium in utero matrum expiarentur, neque puerulos recens natos necesse foret ob damnationis periculum sacro fonte levari. Quod est nimium plaudere Novatoriibus;

Opinio Ger sonis & alio rum refuta tur.

bus; à quorum dogmate Catholici omnes abhorrent.

6. PROPOSITIO II. Fictitia est illa naturalis beatitudo, quam benigniores quidam pollicentur infantibus.
Ponitur conclusio 2da.

Evincitur pluribus argumentis, quorum esto primum. Hæc assertio nullum in Scripturis vel Patribus fundatum habet, quin, ut visum hactenus, cum ex illis, tum ex his constat omnes ob Adæ delictum damnari, & exclusi à regno, nisi lavacro regenerationis inundentur. In quo exilio ac damnationis statu puerulos beatitate quadam potitos quasi ludere, & in arundine longa equitare, nos quidem anilem fabulam arbitramur. Alterum est, quod si ad naturalem aliquam beatitudinem hujusmodi parvuli pervenirent, foret hæc medius ille locus inter regnum cœlorum, & condemnationem, quem locum commenti sunt Pelagiani, & de quo Augustinus in primo de Origine animæ cap. 9. Non baptizatis parvulis, inquit, nemo promittat inter damnationem, regnumque cœlorum, quietis, vel felicitatis cuiuslibet, atque ubilibet quasi medium locum, hoc enim eis barefis Pelagiana promisit. Ubi non solius supernaturalis felicitatis, sed cuiuslibet, parvuli, qui non renati deceidunt, asserunt expertes. Tertium argumentum illud est, quod hi parvuli non sunt immunes à pena & miseria, ut sequenti propositione demonstrabitur. Nequit autem beatitudo aliqua cum oppretione animi, seruansque consistere. Proximum est, quod hi parvuli stant sub dæmonis potestate, ut S. Pater affirmat lib. vi. contra Julianum cap. 8. & lib. 11. de Nuptiis cap. 18. quod etiam liquido colligitur ex baptizandorum exsufflationibus. Sub vexatione autem Daemonum, nonne universi, quam Deus instituit, natura turbatur? Ait ipsemet Augustinus lib. 1. Operis Imperf. cap. 88.

7. His accedit, quod gravissimorum Theologorum judicio, non aliam beatitudinem parvulis decadentibus sine baptismate promittebat hæresis Pelagiana, quam naturalem felicitatem. Ita sentit Estius in distinctionem 33. §. 7. ita Petavius lib. ix. de Prædest. cap. xi. n. 2. ita L'Herminier loco citato Concl. 2. & ex Nostratibus Norisius, & quos supra commemoravi. Id vero mihi satis compertum est. Nam Pelagianus duogenera vitæ distinguebat; unum est *avauaptria*, sive expers peccati animus, cuius quisque naturæ viribus fibinet esset auctor, ita ut sine peccato vitam degens congruentem felicitatem assequeretur.

R.P. Berti Theol. Tom. III.

Posterior vita est adoptio, & dignitas filiorum, ad quos regnum cœlorum hereditario jure devolvitur. Atqui Pelagiani fatebantur pueros non baptizatos tali hereditate privari: Ergo iis non aliam beatitatem pollicebantur, quam quæ naturæ viribus posset comparari, & nullum haberet supernaturalis beneficij ornamentum. Præterea Pelagiani fatebantur parvulos non esse vasa in honorem, nec eis deberi vitam æternam paratam credentibus, sed quamdam tantummodo felicitatem, in qua sine cruciatibus vitam agerent. Ita nimis constat ex Augustino lib. 1. de Prædest. Sanctorum cap. 13. lib. 1. Operis Imperf. cap. 137. lib. 11. de Nat. & grat. c. 2. Ergo Pelagiani nunquam parvulis absque Christi Sacramento denatis aliam beatitatem spoponderunt, quam naturalem.

8. PROPOSITIO III. Parvuli cum originaliter morientes dolore aliquo afficiuntur.

Conclusio
tertia probatur.

Mihi quidem, nisi omnino perdidis communem sensum, videtur hæc thesis manifestissima. Quæ est enim pena, quæ damnatio, quodnam supplicium, ubi nullus dolor excruciat? Certe penæ ideam percipere non valeo, nisi animadversionem, incommodum. multamque cui reus animo, aut corpore subiicitur. Nec penam subire ac luere crediderim, qui nec suscipiunt, nec perferunt. At non ea est caterorum perceptio. Age ergo, disceptetur de propositione pauperum. Primum ob originales peccatum pueri nascuntur filii iræ, ut Apost. loquitur 2. cap. v. 3. ad Ephel. id est filii vindictæ, filii penæ, filii gehennæ, ut lectione 1. docet S. Thomas: iram ergo, vindictam, penam, gehennam perferunt, ac dependent. Deinde fides docet illos damnari & arceri à regno cœlorum, quod gravissimum supplicium esse tradunt unanimi consensione Patres, maxime Chrysostomus hom. 47. & 57. ad Populum Antiochenum, & Basilus in Psalm. 33. Insuper per Concilium Florent. lessi ult. definitum est, *Illorum animas, qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, panis tamen disparibus puniendas.* Quid est autem puniri, nisi castigari, plechi, supplicio affici?

Ex Augustino autem hæc delibo. Cap. 112. Enchirid. Perire, inquit, à regno Dei, alienari à vita Dei, carere tam magna multitudine dulcedinis Dei. . . . tam grandis est pena, ut ei nulla possint tormenta quæ novimus comparari, si illa sit æterna. Bene habet, inquit; sed hac pena parvuli non excruciantur.

V-

9. Que conser-
matur & au-
thoritate.

Verum S. Pater lib. vi. contra Julianum cap. x. ita hanc responsonem expungit: *Si hoc eis non erit malum, non ergo amabunt regnum Dei tot innocentes imagines Dei.* *Si autem amabunt, & tantum amabunt, quantum innocentes amare debent regnum ejus, à quo ad ipsius imaginem creantur, nihil mali de hac separatione patientur?* Et serm. 294. cap. 6. *Parvum malum est in hominis corde, qui societatem non querit Sanctorum, qui non desiderat regnum calorum?* *Si non desiderat, pena est de perseveritate; si autem desiderat, pena est defraudata charitate.* Vide etiam lib. 111. contra Jul. cap. 3. & 12. & Operis Imperfecti lib. 111. n. 97. Praterea S. Pater lib. primo contra Epistolas Pelagianorum cap. 22. expressis verbis scribit parvulos secunda mortis subire supplicium. Item lib. 1. Operis Imperfecti n. 5. non solum rejicit medium illum locum Pelagianorum inter regnum Dei, & gehennam, sed etiam negat medium inter regnum bonis, & supplicium malis preparatum: & denique lib. 1. de peccatorum meritis cap. 16. & v. contra Julianum cap. 11. ait parvulos non baptizatos futuros in damnatione mitissima. At damnatio parvolorum dici non potest mitissima considerando in se pœnam damni: hoc enim sensu nulla tormenta possunt ei comparari, auctore ipsum Augustino. Mitis est ergo & minus aspera, ut conficit premitque puerulos, quorum non est cruciamentum egregie sumnum, omnique immanitate eterrimum, ut in adultis.

Suppetit ad auctoritatem ratio. Primum quia cruciatur quisquis appetit adipisci non potest: Parvolorum animus quod appetit adipisci non potest, nempe Deum, ad cuius imaginem creati sunt: Ergo excruciantur. Deinde quomodo exiles à patria, ac sub dæmonis potestate, ferrei scilicet, ac truculentissimi hostis, possunt non ingemiscere, nec indolere? Rursus adversa opinio, ut inquit Clariss. Theologus Estius cit. §. 7. dist. 33. veritatem peccati originalis evacuat; etenim peccato proprio dicto pœna proprie dicta respondet: Parvuli non regenerati rei sunt peccato proprio dicto: Ergo necesse est, ut ei pœna aliqua vera, ac propria respondeat. Postremo cur hi pueruli supplicium subire non debent? Num quod sint innocentes? Hæc est vetus querimonia Pelagianorum. An quod Deus speciali providentia efficiat ne triste quidquam illis accidat? Somnium istud est; nam in vasa contumeliae apta in interitum non talis cura exercetur, sed ira. Fortassis cœlestis

regni ignorantia laborant? Sed illud amant, ergo norunt: sunt Dei imagines, ergo illius desiderio exardescunt: judicabuntur, ac stabunt ante Christi tribunal; ergo audient esse regnum ante mundi constitutionem præparatum electis. Hæc de tertia propositione; nunc agamus quod instat.

PROPOSITIO IV. Pueri cum Originali peccato decedentes plectuntur aliqua Conclusio poena sensus, licet in comparatione adul- 4ta. ponitur.

Sit primum pro hac sententia argumentum. Describitur universale judicium Matth. 111, 12. xiiii. 36. xxv. 32. Apocalyp. xx. 15. aliisque in locis. Priori loco hæc verba occurunt: *Cujus ventilabrum in manu sua: & permundabit arcam suam, & congregabit triticum suum in borreum, paleas autem comburet igni inextinguibili.* Quæ verba repertuntur Luke cap. 111. 17. Altero in loco legitur. *Colligite pri-
mum zizania, & alligate ea in fascicu-
los ad comburendum, triticum autem
congregate in borreum meum.* In tertio habetur: *Congregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos ab invicem, sicut pastor segregat oves ab bœdis: & statuet oves quidem à dextris suis, bœdos autem à sinistris: & v. 41. Tunc dicet his, qui à sinistris erunt, discidete maledicti in ignem æternum. Postremo ita tragœdia absolvitur: Et qui non inventus est in libro vite scriptus, missus est in stagnum ignis.* Parvuli sane non sunt triticum, quod congregetur in horreum: non sunt oves, quæ statuantur à dextris: non sunt prædestinati, qui scripti inveniuntur in libro vite. Sunt ergo paleæ, & zizania alliganda ad comburendum: sunt hœdi locandi à sinistris, & in gehennam trahendi: sunt reprobi detrudendi in stagnum ignis. Notissima sunt Augustini verba hoc argumenti genus mirifice comprobantis: *Venturus est Dominus (inquit serm. 14. de verbis Apostoli cap. 3.) & judicaturus de vi-
vis, & mortuis, sicut Evangelium lo-
quitur, duas partes faciens est, dexteram & sinistram. Sinistris dicitur est:
Ite in ignem æternum, qui paratus est Diabolo & Angelis ejus. Dextris di-
cturus: Venite benedicti Patris mei, per-
cipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi: hanc regnum nominat: hanc cum diabolo damnationem. Nullus relictus est medius locus, ubi ponere queas infantes. Et paucis interjectis: Qui non in dextera, proculdubio in sinistra. Ergo qui non in regnum, proculdubio in ignem æternum.*

Con-

12. Refutatur reponit A. A. Contrariae sententiae patroni respondent primo parvulos non esse à Christo iudicandos. Sed hæc responsio evertitur validissimis momentis. Ac primum iisdem, quæ produximus, literarum sanctorum testimoniis. Nam Matt. XXII. 36, rogantibus discipulis ut edissereret parabolam zizaniorum respondit Dominus: *Ager est mundus: bonum vero semen, hi sunt filii regni: zizania autem filii sunt nequam. Inimicus autem qui sementinavit ea, est diabolus. Messis vero consummatio saeculi est. Messores autem angelii sunt. Sicut ergo colliguntur zizania, et igni comburuntur: sic erit in consummatione saeculi.* Omnis ergo qui in agro mundi nascuntur, sive triticum sint, sive zizania, in die messis sunt colligendi, atque vel in horreum congregandi, vel igne inextinguibili comburendi. Cap. autem XXV. Congregabuntur, inquit Evangelista, ante eum omnes gentes. Deinde futuros parvulos in sinistra definit Concilium Africanum celebratum an. 418. declarat. in Epist. ad Picenos S. Gelasius: conaumerat inter regulas fidei Augustinus in Epist. 107. ad Vitalem, ut demonstrat laudato in loco Norisius. Rursus: Pater omne iudicium dedit Filiō: & potestatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis ē, ut habetur Joan. v. 22. 27. nimur ideo Christus est iudex, quia Redemptor; atque, ut explicat Augustinus, totum iudicare debet, quia pro toto pretium dedit. Quid ergo? Redemit omnes; omnes iudicabit.

13. Rejecitur & allorum opinio. Respondent alii esse quidem parvulos iudicandos, sed non ituros in ignem. Verum hos non moror. Nam si iudicandi creduntur, aut in dextera statuendi sunt, aut in sinistra: ergo vel in regnum ibunt, vel in ignem aeternum. Ibunt, inquit aliqui, sed non cremabuntur. Nil solidius hi crepat. Enimvero paleas comburet igni inextinguibili: Zizania alligabuntur in fasciculos ad comburendum: Ibunt in supplicium aeternum; clamat Evangelista. Habet Græcus: *eis uero in punitiōne, et cruciatiōne sempiternum.* Deinde: quare hi parvuli mittuntur in ignem? Num ut inter flamas cum pueris Babylonis Deo benedicant? At inquit Regius Vates Psal. CXII. 17. *Non mortui laudabunt te, Domine, neque omnes qui descendunt in infernum: & Ps. vi. 6. in inferno autem quis confitebitur tibi?* Rursus: ne igne torqueantur, erunt flammæ singulari beneficio cohibendæ. Sed cur tantus amor in vasa iræ, & vindictæ? Denique si fas est hoc pacto sacras literas detorquere, dicamus & scelestissimos in ignem aet-

R. P. Berti Theol. Tom. III.

num fore compingendos, non concrambos. His autem obviamit Augustinus in 1. de Fide & Operibus cap. 15. Neque illud dici potest, in quo nonnulli se seducunt, ignem aeternum dictum, non ipsam combustionem aeternam: cum & hoc prævidens Dominus sententiam suam concluserit, ita dicens: *sic ibunt illi in combustionem aeternam; justi autem in vitam aeternam. Erit ergo aeterna combustio, sicut ignis.* Itaque si parvuli ibunt in ignem; ibunt in supplicium, in combustionem, in operationem ignis, in cruciamentum, *eis uero in punitiōne.*

Sunt qui reponunt cum Bellarmino, 14. hædos & agnos esse fideles, quorum Refutatur unus est pastor, & agrum in quo germinat triticum cum zizaniis ac paleis Ecclesiast Catholicam. Quæ facilime convelluntur. *Quid enim si dicatur nomine area intelligi etiam posse mundum universum?* ait eruditus Jesuita Simonettus in hac quæst. resp. 2. ad opp. 2. Ego, quod ita intelligatur, contendō; quoniam Christus parabolam illam edisserens ait: *Ager est mundus;* & Evangelista explicans ovium, hædorumque magnum gregem, inquit: *Congregabuntur ante eum omnes gentes.* Animadvertis gravis & præclarus Theologus L'Herminier Tom. 6. pag. 419. Bellarminum hoc loco sibi non constare, nam fatetur quod universalis iudicio omnes omnino aderunt pusilli cum magnis, fideles cum infidelibus, justi cum peccatoribus. Hi ergo sunt agni & hædi, frumentum & paleæ, tritum & zizania.

Addam ex Scripturis nonnihil. Apocalypses xx. 6. legitur: *Beatus & Sanctus qui habet partem in resurrectione prima: In his secunda mors non habet potestatem.* Prima resurrectio est animarum, secunda corporum: prima mors est separatio anima & corporis; altera anima & corporis ab omni felicitate diuulsio, & damnatio perpetua. Ita docent Augustinus xx. de C. D. cap. 6. Fulgentius lib. 1. ad Monitum cap. 6. & colligitur ex eodem loco Apocalypses v. 14. *Et infernus & mors missi sunt in stagnum ignis, hæc est mors secunda.* Itaque sic argumentari fas est. Mors secunda habet potestatem in eos, qui non habent partem in resurrectione prima. Parvuli decedentes cum originali peccato non habent partem in resurrectione prima. Ergo in parvulos decedentes cum originali peccato mors secunda habet potestatem. Argumentum istud suppeditat mihi Augustinus scribens serm. de Oct. Pasch. 6. sive 162. de Temp.

Mors

14. Probatur conclusio ex scriptura.

Mors autem secunda ipsa est corporis & animae punitio sempiterna. Per mortem vero secundam anima Iohannes malum hominis ad aeternum cum corpore suo cruciatur. Utique ergo mors omnem hominem tenebat obstrictum, quia naturae transgressio unumquemque peccatis propagat obnoxium. Quo in loco non solum Augustinus declarat secundam mortem esse illam, quam & anima & corpus torquetur, quod etiam affirmat in capite nuper commemorato Fulgentius; sed affirmit quoque deberi hanc mortem originali peccato.

16.
Probatur au-
thoritate Pa-
trum.

Insuper probatur thesis sanctorum auctoritate. Augustini nonnulla recitata sunt: restant, quæ possent in medium afferri, longe plura: curabo manifestissima delibera. Absit, inquit cap. 12. de dono persever. ut causam parvolorum sic relinquamus, ut esse nobis dicamus incertum utrum in Christo regenerati si moriantur parvuli transeant in aeternam salutem: non regenerati autem transeant in mortem secundam. Citato sermone de verbis Apost. xiv. explicata Dominica sententia: Ita in ignem aeternum, inquit: Ecce exposuit tibi, quid sit regnum, & quid ignis aeternus, ut quando confiteris parvulum non futurum in regno, fatearis futurum in ignem aeternum. Regnum enim cælorum est vita eterna. Nec aliud etiam Paulus Apostolus cum terneret homines, non parvulos non baptizatos, sed scelestos, facinorosos, contaminatos, perditos, non eos terruit quod erunt in igne semipaterno, quo sine dubio ibunt, si non corrigantur: sed tantum terruit quia in regno non erunt; ut cum viderint se perdere spem regni, non videbent esse consequens, nisi paenam ignis aeterni. In Epistola etiam 28. num. 166. Ad Hieronymum: Certus sum, quæcumque anima (inquit) sine gratia Mediatoris & Sacramento ejus, in qualibet corporis aetate de corpore exierit, & in pena futuram, & in ultimo iudicio recepturam corpus ad penam. Libro v. contra Julianum cap. 8. nunc xii. aperte pronunciat de parvulis non renatis ignibus aeternis arsuros. Et denique in tertio Operis Imp. num. 199. ita Julianum alloquitur: Si non eruitur a potestate tenebrarum, & illic remanet parvulus: quid miraris in igne aeterno cum diabolo futurum, qui in Dei regnum intrare non finitur?

17.
Reservatur re-
sponsio ad
sponsio ad
impun-
tariorum.

Quid ad tam aperta loca Adversarii? Quidam respondent, Augustinum rem habere cum Pelagianis, & impunare duntaxat fictam illam beatitatem,

quam hi parvuli p. omittebant: afferere, cum ceteris peccatoribus etiam pueros damnari, comparare ad parentiam visionis Dei, & loci infernalis horrem; abreptum denique auctu disputationis adhibuisse rigidiorem, & Scythicam orationem. Arbitror solâ librorum Augustinianorum lectione haec magnorum virorum dicta refelli. Augustini sententia est, parvulos non baptizatos ire in ignem aeternum, affici pena ignis aeterni, arsuros ignibus aeternis: nec rejicit tantummodo medium locum confitum à Pelagianis, sed qualemque inter dexteram & sinistram, inter regnum electorum, malorumque suppliū. Ac opinione nostra nec fallitur, quia Divinarum Scripturarum ducitur auctoritate: nec rigidiorem sententiam amplectitur, quoniam per unum hominem peccatum in omnes pertransiit, & qui gerantur ex Adam, sunt natura filii iræ, filii vindictæ. Debita reverentia dictum velim. Etiam Julianus Pelagianorum pestilentissimus lib. 1. Op. Imperf. num. 48. sententiam Augustini immanem ac funestam appellat, negans DEum aeternis ignibus parvulos tradere. Nunquid objectum sibi rigorem Augustinus emollit? Nunquid affirmit igne pueros non confici? Annuit, & agnoscedum depraedat Judicium occultissimum quidem, sed sine ulla dubitatione iustissimum.

Respondent ali, mentem Augustini aliunde ex eius libris patescere. Nam Aliae respon- memorata ad Hieronymum Epistola, fiones AA. Sed cum ad penas, inquit, ventum est parvolorum; magnis mibi crede coarctor angustiis, nec quid respondeam propositus invenio. Quibus videtur nihil S. Patrem finite pronunciavisse. Futuros etiam hujusmodi parvulos in damnatione mihi scribit libro v. contra Julian. cap. xi. in 1. de peccator. meritis cap. 16. & Ench. cap. 93. Si autem loca Augustini penitus inspiciantur; his quoque assertum nostrum firmiter. In Epistola enim illa, integra Augustiniana periodus est: Sed cum ad penas ventum est parvolorum, magnis mibi crede coarctor angustiis, nec quid respondeam propositus invenio, non solum eas penas dico, quas habet post banc vitam illam damnatio, quo necesse est trahantur, si de corpore exierint sine Christiana gratiae Sacramento, sed eas ipsas, quæ in hac vita dolentibus nobis versantur ante oculos, quas enumerare si velim, prius tempus, quam exempla deficient. Ergo ut in hac vita, ita in damnatione, ad quam trahuntur, parvulos

vulos poenam dare, Augustinus censet indubitatum. Arduum putat ac per difficile demonstrare humana ratione quomodo traducatur peccatum, quod tantorum malorum est causa: unde inquirit, quid de animorum origine sentire commodius valeat; aut si poenitentis multari possunt parvuli sine peccato, rogat ut id ei velit Hieronymus edisserere.

Hæc pariter de mitissima parvolorum damnatione in v. contra Julianum libro leguntur: *Ego autem non dico, parvulos sine Christi baptinate morientes tantum pendere pleendos, ut eis non nasci potius expediret; cum hoc Dominus non de quibusibet peccatoribus, sed de celestissimis, & impiissimis dixerit. Si enim quod de Sodomis ait, & utique non de solis intelligi voluit, alius alio tolerabilius in die judicii punietur: quis dubitaverit parvulos non baptizatos, qui solum habent originale peccatum, nec ulla propriis aggravantur, in damnatione omnium levissima futuros?* Itaque mitissima est parvolorum damnatio, quia non tanta poena plectuntur, ut peccatores nequissimi; qualis est Iudas, cuius immane flagitium Salvator Matth. xxvi. 24. his verbis expressit: *Bonum erat ei, se natus non fuisset homo ille.* Est enim in damnatis, ut unus altero iniquior, ita poena magis, aut minus acerba. Adde quod Augustinus poenam damni, ut proposit. 3. dictum est, censet esse gravissimam. Erit ergo mitissima parvolorum damnatio, non poena damni, sed sensus.

Confidentius regerunt alii, Augustinum proprio marte, & absque opinionum delectu contrarium ceteris Patribus sententiam cudiisse. Hos detineam paullulum, opus est. Principio meminiisse juvat, S. Patrem sermonem 14. de Verbis Apostoli recitavisse Carthagine ad populum, jubente Aurelio Primate totius Africe anno 413. ex quo recte infert Norisius Augustinianam doctrinam nec novam fuisse, nec singularem. Secundo vetustissimus Auctor Hypognosticon, id est, subnotationum, lib. v. cap. 5. sic placitum, scitumque nostrum confirmat: *Finge Pelagiane locum ex officina perverbi dogmatis tui, ubi alieni à Christi gratia vitam requieci, & gloriæ possidere parvuli possint. Dextera est justi iudicis sedentis, & sinistra: regnum, & gehenna: vita & mors: justi, & iniqui. In dextera igitur justi sunt constituti, in sinistra operari iniquitatis: in regno requies baptizorum, in gehenna pena incredulorum:*

vita ad latitudinem gloriæ, mors ad fletum & stridorem dentium: justi in regno Patris cum Christo, iniqui in igne eterno parato diabolo, & angelis ejus. S. Fulgentius in libro de Fide ad Petrum cap. 27. *Firmissime, inquit, tene, & nullatenus dubitas, non solum homines jam ratione utentes, verum etiam parvulos, qui sive in uteris matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur, sive jam de matribus nati, sine Sacramento sancti baptismatis, quod datur in nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, de hoc saeculo transeunt, ignis aeterni semperiterno suppicio puniendos.* Quæ non proprio privato ienui Fulgentius scripsit, sed, ut constat ex priore capite libri, ei subscripterunt Episcopi quindecim: nec ibidem contra Pelagianos disceptat, sed Petro Diacono clarissimo, doctissimoque viro quadraginta capitula ad regulam fidei, ut ait cap. 44. pertinentia proponit. Quare Fulgentii verba sub nomine Augustini à Gratiano in canonom relata sunt de Conf. dist. 3. can. *Firmissime.* Idem confirmit Fulgentius in libro 1. de verit. Prædest cap. 12. & de Incarnat. & gratia Christi expressissimis verbis. Vide Petavium Tom. 1. pag. 376. & Vossium Tom. 6 pag. 637. & judex esto, num Fulgentius ita possit exponi, ut parvuli interminabilibus ignis aeterni penitentiis cruciantur. In hæc enim verba statim offendes: *Neceste est cum corpore interminabilia gehenna substituere supplicia: tum in hæc: interminabilibus ignis aeterni cruciabitur penitentia.* Quisnam? In originali peccato quisquis vivere ita incipit, ut ante finiat vitam, quam ab ejus obligatione solvatur: *Imago Dei, quem nihil potuit per seipsum delinquere.* Hæc Fulgentius. Addas librum de Incarnatione editum nomine omnium Episcoporum in Sardinia ob fidei causam exulan- tium.

Jam summatim reliqui sunt perstrinendi. Hieronymus in fine tertii contra Pelagium Dialogi ait: infantilis originalis labie inquinatis aeternæ misericordia cruciatus preparari. Magnus Gregorius lib. 9. Mor. cap. 12. scribit: *Propterea tormenta percipiunt. Prudentius Tricassius Antistes de Prædest. cap. 16. Perpetua plexione damnantur. Isidorus Hispalensis lib. 1. num. 26. diff. sp. Cum carne commune babebunt peccatum, & pari iudicio damnabuntur in ignem aeternum. Aelredus Anglus Synchonus S. Bernardi lib. 1. speculi charitatis cap. 15. Injustum aestimas, ut lignum inutile & infructuosum ignis depascat? Co-*

Probatur ulterius conclusio auctoritate Patrum.

gita quæso, totum humanum genus quasi lignum aridum, lignum infructuosum, lignum in ipsa radice vitiatum, utpote veneno antiqui serpentis inficiatum, iustissimis adictum flammis, igni destinatum, adjudicatum damnationi. Aelredi sententia deprompta videtur ex cap. 111. Matth. vers. 10. Alcimi Aviti in Carmine ad Fuscinam Sororem hæc sunt verba,

*Quæ flammis tantum generunt
pignora matres.*

Plura ex his collegit primum Ariminensis: selegit illustriora Petavius: permulta Vossius: omnia cumulate & erudite Norisius; hinc posteriores degustarunt.

Allata sunt propositione 3. verba Florentini Concilii. Horum sensus est: *Iisdem inferni penis puniendas eorum, qui cum solo originali peccato moriuntur, animas, quibus cæterorum, qui in actuali mortali decadunt. Horum autem pena sunt combustio ignis, ut Augustinus supra citatus à nobis observat. Ut igitur quamvis eorum, qui in letalibus culpa pereunt, dissimile sit in eadem concrematione judicium, una est tamen crucianum pœna flammarum: ita parvuli in aequali quidem flammarum cruciati torquentur; sed torquentur tamen. Agnoscis opinor, verba Petavii. Hactenus dictis fatis superque refelluntur, qui verba Augustini aut detorquent, aut elevant.*

Sit postrema argumentatio à ratione; quamvis Theologo nulla validior est ratio, quam à Divinis Scripturis, eorumque Patrum auctoritate, qui dirimendæ controversiae contulerunt quantum ipsorum animo erat roboris, & nervorum. Sæpenumero dictum est parvulos esse sub diaboli potestate: quod probant ex sulfationes Ecclesiæ, scribit Augustinus lib. 1. de peccat. meritis cap. 34. lib. 1. de Nuptiis cap. 23. lib. 111. Operis

Imperf. cap. 200. & desinit Tridentina Synodus sess. v. de Originali peccato. Atqui Diabolus, dum ei occulta iustitia permittitur, captivos parvulos in hac vita vexat, animam & corpus affigit, sensus, sanitatemque pervertit, ut experimento compertum est, & idem Augustinus docet in 1. Op. Imperf. cap. 88.

Jactabit ergo vehementius, affigit, perfundabit, cum direptos, inferisque servatos vindice flamma constringet. Deinde si verum esset, quod Adversarii confidentissime urgent, Originali peccato nullam sensibilem pœnam correspondere, non possent absque iniustitia plecti morte corporis: *Habet enim asperum sensum, & contra naturam vis ipsa, qua utrumque divellitur quod fuerat in vivente conjunctum atque conservatum, quandiu moratur, donec omnis adiatur sensus, qui ex ipso inerat animæ carnisque complexu, lib. xiiii. de C. D. cap. 6.* Atqui ob peccatum originales pueri morte corporis afficiuntur. Ergo originali peccato pœna quoque sensibilis correspondet. Quidquid enim sit de statu puræ naturæ, in quo plurim sentientia homines nascerentur morti obnoxii; indubitate nunc est, mortem merito inflatum esse peccati. Postremo (videor enim satis de hac quæstione differuisse) parvuli baptizati de alieno merito reportant bona corporis, quoniam in regeneratione spirituali evacuat caro peccati, & per baptismum adsciscuntur in Ecclesiam Christi, qui sanctificat animam, & glorificat corpora: ergo non baptizati reportant mala corporis, quia generatione corporali trahunt ex Adam carnem peccati, & per noxam originariam numerantur in familiam diaboli, in cuius domo est cruciatus animi, & corpus etca flaminarum. Vide quæ diximus cap. 1. hujus libri ad ultimam objectionem.

C A P U T IX.

Refelluntur oppositæ sententiæ argumenta.

S U M M A R I U M.

1. Objectio 1. Solvitur.
2. Objectio 2. Refutatur.

à N. 3. Usque ad N. 13. alia adducuntur objectiones.

Omnis enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit sive bonum, sive malum. Apocalypsis 18.v.7. habetur: *Quantum glorificavit se, & in delicia fuit, tantum date illi tormentum & lumen.*

I.
Solvitur 1.
Objectio.

Qui arbitrantur parvulos, si non regenerati è vita excesserint, nullo ignis supplicio in inferis confici, primum adversus nos literarum sanctorum auctoritate belligerant. Apostolus, inquit, in 2. ad Corinth. v. 10. ait:

Etum. Et ipse judex ad sinistram positis dicturus est, Matth. xxv. 41. 42. *Ite in ignem aeternum. . . . esuri. Vi enim, & non dediſti mibi manducare, &c.* At qui parvuli nihil mali gesserunt, nunquam in delectamentis deliciisque fuerunt, neque denegarunt eleemosynam indigentibus. Igitur parvuli referre non debent mala corporis, non sunt plecten-
di tormentis nec perpetuis ignibus con-
cremandi.

Resp. primo hoc esse argumentum Juliani apud Augustinum lib vi. cap. 10. quod à Parente adversus callidum versumque dialecticum retorquetur. Nam parvuli baptizati de alieno recte facto reportant bona corporis: ergo possunt de alieno peccato reportare malum. Vide ob. ultimam 1. capit. Hac ratione alia loca in adversarios retorquentur. Quippe parvuli corporis delicias & oblectamenta non despixerunt, nec sunt elargiti pauperibus obulum, minimus teruncium; & referent nihilo minus gloriam corporis, regnumque electorum. Præterea respondetur nihil esse magis verum, quam mundi illecebris obscenisque voluptatibus deberi sensuum afflictionem ignisque supplicium, & judicandum fore sine misericordia, qui misericordiam non fecerit. At nunquid damnati horum tantum scelerum poenas dabunt? Ergo neque heresis, neque ambitione, nec desperatio, aliaque hujus generis crimina absque carnali delectamento patrata non erunt flammis ultricibus punienda? Ergo qui pauperem alit & stipem erogat, voluntatur autem in cœno libidinum, regnum Dei possidebit? Erone, quia in iudicio durius agetur cum fidelibus, qui fuerunt natura asperi, & humanitatis expertes, infideles atque idololatræ absolvuntur? Unum itaque genus peccatorum pro reliquis positum est, & maleficia magis nefaria pro noxis ceteris. Responsum reddo breviter & absolute: Distinguo majorem: Hæc dicta sunt ad exclusionem aliorum peccatorum, nego: sine tali exclusione, concedo.

^{2.} Opponunt 2. verba Jobi cap. 3. ubi posteaquam ait diem nativitatis suæ fuisse atrum ac tristem; peroportat perijssit in utero matris, vel statim in lucem editus; redditque v. 13. hanc rationem: *Nunc enim dormiens filerem, & somno meo requiescerem.* Itaque parvuli decedentes ante usum rationis nullo sensibili supplicio torquentur. — Resp. dist. ant. Et Job puerorum, qui immatura morte abripiuntur, dormitionem & quietem appellat, quatenus immunes sunt à doloribus, miserisque hujus sa-

culi, concedo. Quatenus ex hac vita migrantes in peccato, requie ac felicitate potiuntur, nego. De præsentis vita afflictione loquitur Jobus, de qua & nos, dum moritur homo infortuniis miserisque jaclatus, licet impius sit, dicere consuevimus, Peccatis & calamitatibus obrui tandem aliquando cessavit. Nimis ob oculos nostros hujus vitæ conditio versatur, non futuræ. Ita Job: qui proximo vers. 17. suorum verborum sensum exponit: *Ibi impii (scilicet in sepulcro) cessaverunt à tumultu, & ibi requieverunt fessi labore.* Et quondam vinceti pariter sine molestia non audierunt vocem exactoris. *Parvus & magnus ibi sunt, &c.* Quietem ergo ac dormitionem appellat mortem, qua omnes sive parvuli, sive adulti ab angustiis sæculi eximuntur. Exhibit ergo nobis miserorum lamenta, veluti ille, qui Elegia XIIII. ajebat in 3. Triflum:

Ecce supervacuus, quid enim fuit utile nasci?

Ad sua natalis tempora nostra adeſt. Præterea Gregorius lib. IV. moral. cap. 3. docet, hæc verba Jobi non esse literaliter accipienda. Atque premuntur eadem difficultate Theologi omnes, qui ob poenam damni censent parvulos contristari. Vide in hunc locum Hieronymum.

Tertio objiciunt auctoritatem Decreti de Baptismo Tit. 42. cap. 3. Majores: Solvitur Ob. Ubi Innocentius IV. (non ut citari so- jectio 3. let, III. cum sit Relcriptum an. 1250.) ait: *Pena originalis peccati est carentia visionis Dei: actualis vero pena peccati est gehennæ perpetuus cruciatus.* —

Resp. primo in Decretorum Codice dist. 4. de Consecrat. c. 3. Firmissime definiri originale peccatum puniri *ignis aeterni sempiterno supplicio.* Hujusmodi ergo decretum adeo perspicuum expressumque alteri valde ancipi & ambiguo est præferendum. Deinde non addit Pontifex particulam *Tantum:* ideoque si ob peccatum actuale punitur damnatus & cruciatu gehennæ & privatione visionis Dei; plecti etiam potest propter originale privatione visionis Dei, & cruciatibus gehennæ. Insuper ibidem declarat Pontifex, pueros ante usum rationis esse baptizandos, quoniam *originale quod sine consensu contrahitur, sine consensu per vim remittitur Sacramenti: actualis vero quod consensu contrahitur, sine consensu minime relaxatur.* Objecit autem cur pariter non baptizentur amentes ac dormientes, & in eis deleatur per baptismum originale peccatum, remanente actuali, respondet Pon-

^{3.} tifex

tifex primo quod Dominus, qui totum hominem sanum fecit in Sabbatho, opus imperfectionis non novit: & ob hoc peccata non ex parte, sed ex toto dimittit. Alteram Idem responsem, eoque pœna originalis peccati est carentia visionis Dei; actualis vero pœna peccati est gehennæ perpetuus cruciatus: unde si dimitteretur alicui primum altero non dimissos, talis non careret visione Dei propter originale dimissum, & cruciatur in gehenna propter reatum criminis actualis: sed hæc tanquam incompossibilita minime patiuntur, imo sibi mutuo adversantur. Quarum rationum priorem probamus: altera ab imperito Secretario, ut habetur in Glossa, addita est; constat enim, adulcum cui dimissum est peccatum originale, & decedit cum actuali mortali, utraque pœna puniti. Vide Gregorium Ariminensem.

^{4.}
Solvitur Ob-
jectio 4. Argunt 4. auctoritate Augustini: qui in tertio de libero arbitrio cap. 23. ait: Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit media quedam inter recte factum, atque peccatum, & sententia iudicis media esse possit inter præmium atque supplicium. In eo autem loco sermonem habet de parvulis. Rursus in v. contra Julianum cap. xi. non solum scribit parvulos futuros in damnatione mitissima, sed etiam negat tanta pœna esse plebendos, ut eis non nasci potius expediret. Quod falsum esset, si torquendi forent ambustione perpetuarum flammarum. Rursus serm. 14. de verbis Apostoli cap. 6. ait: Hæc illis sola pœna est non esse in patria. Igitur præter pœnam damni nulla alia parvulus irrogatur. Tandem Tract. 19. in Joannem assertit Judicis sententiam, Ibunt in ambustionem aeternam, esse de quibusdam sinistris. Non ergo ad omnes, qui in sinistra erunt, est referenda.

^{5.}
Ulterius sen-
tentia S. Au-
gustini ma-
nutenetur.
Respondetur frustra hæc per pauca & contorta Augustini amplissimis ac expref-
fissimis testimoniosis opponi. Quæ ante-
quam Adversarii nostris eripiantur, tum-
mam illorum erga Augustinum observan-
tiam gratam acceptamque habeo, qui palam recedere à tanto Magistro erube-
scunt. Non enim probare me sinit in-
genium meum acrimoniam styli, quo L'Herminier Tom. vi. p. 453. scibit,
*At ego miratus sum persepe illorum om-
nium audaciam, qui in opinione sue pre-
sidium Divi Augustini auctoritatem su-
per hoc negotio proferunt, &c.* Non
est audacia hæc, sed reverentia. Jam
vero ex dictis constat, S. Patrem damnationem parvulorum appellare *mitissimam*
comparate ad adultos; neque de illis

usurpandam Dominicam sententiam *Mi-*
lius erat si nati non fuissent; quæ nec
de omnibus peccatoribus qui æterni igne
cremantur, pronunciata est, sed de
scelestissimis tantum, ad ostendendam
inæqualitatem tum pœnarum, cum pec-
catorum. Quæ sunt Augustini verba
legentibus manifesta. Nam eodem cap.
92. Ench. ubi damnationem puerorum
appellat *mitissimam*, ait: *Quicunque ve-
ro ab illa perditionis massa, quæ facta
est per hominem primum, non liberantur
per unum mediatorem Dei & hominum,*
resurgent quidem etiam ipsi unusquisque
cum sua carne, sed ut cum diabolo, &
angelis ejus puniantur. Atque hoc loco
istud addidi, ut videant Augustini men-
tem, qui docent ignem inferni non posse
in parvulorum corpora vim nativam
exercere. Quamquam non satis percipi-
cio istiusmodi subterfugitorum acumen;
sive enim ignis corpora adurat naturali
virtute, sive collata divinitus, ad præ-
sentem controversiam nil attinet. Verba
ex serm. xiv. de verbis Apostoli, sunt
ex concessis à Pelagianis illatio dogma-
tum Catholicorum. Illi fatebantur parvu-
los excludi à regno cœlorum, frui tamen
aliqua tranquillitate. Sic eos revincit
Augustinus: *Hoc tantum non esse in pa-
tria maximum supplicium est: quam ergo
quietem ac beatitudinem fingitis in iis, qui
à Patria perpetuo exulant?* Ac subinde
probat reprobos omnes ituros in combus-
tionem aeternam, ut præcedenti capite
demonstratum est. Tractatu in Joan-
nem 19. n. 18. plectendos suppicio ignis
appellat quosdam *sinistros*, relate ad om-
nes gentes, turbamque judicandorum
universam. His ergo excussis, unum
restat ex tertio libro de lib. arbitrio,
quod jam expediam.

Agit S. Pater in hoc libro adversus
Manichæos, qui existere principium ma-
lorum omnium nitebantur ostendere ar-
gumentatione petita à parvulis. Hi
enim cruciatibus corporis affliguntur,
cum nullum peccatum patraverint. Cum
ergo mali non sint propria voluntate,
consequens est, ut tales sint constitu-
tio naturæ. Rursus dicebant, qua-
lis in judicio futuro deputabitur, cui
neque inter justos locus est, cum nihil
recte fecerit, neque inter malos, quo-
niam nihil peccavit? Itaque oportet, ut
parvulus, qui damnatur, nec ullus
reus est iniquitatis, sit malus conditione,
ac substantia. Quid ad hæc Augusti-
nus? Cum Manichæi fateri nolent ori-
ginale peccatum voluntaria Adami præ-
varicatione transfusum, conterit argu-
tationes istas ex illorum assertionibus.
Reci-

^{6.}
Ac declara-
tur.

Recipiebat novum Testamentum, sciebantque necatos ab Herode infantes ab Ecclesia cum Martyribus honorari. *Quis ergo novit* (ait de pueris, qui doloribus ac mortibus flagellantur) *quid ipsi parvulis in secreto judiciorum suorum bona compensationis reservet Deus?* Sic explodit unam Manichaorum instantiam, quod si nullum est peccatum in parvulis, temporales afflictiones non erunt poena peccati, sed meritum occulte retributio- nis. Diluit eadem ratione quod objectabant Manichaei de parvulorum judicio. Potest, inquit, horum parvulorum vita esse media inter recte factum, & peccatum? igitur poterit etiam sententia judicis esse media inter præmium, & supplicium; ideoque nec ex temporalibus cruciamentis, neque ex futuro parvulorum judicio infertur illorum malam esse substantiam. Hæc vident omnes non cæci; qui legunt laudatum caput tertium ac vicesimum. Quid ergo juvat Adversarios nostros locus iste? Sequitur ex Augustiniana responsione parvulos morte non plecti propter Adæ peccatum? Minime. Sequitur vitam parvulorum esse medium inter peccatum & recte factum? Minime. Sequitur in judicio futurum locum parvulorum inter justos & malos? Minime. Ergo nec sequitur sententiam judicis posse medium esse inter præmium ac supplicium; sed hoc sequeretur duntaxat, si parvuli nullum peccatum contrahe rent. Addo ex hoc Augustini testimonia Adversarios nostros contendere S. Patrem hic admittere statum puræ naturæ possibilem. Nonne hinc statum illum medium inter justitiam & peccatum se evincere jactitant? Igitur, velint, nolint, fateri debent sententiam illam medium non spectare ad parvulos obnoxios originali peccato.

Ad hanc responsonem meam accedunt observationes Norisii, Augustinum in Epist. ad Hieronymum 28, nunc 166. cap. 7. disserte contestari, quod in 111. de lib. arbitrio nihil dixerit de damnatione eorum parvulorum, qui sine baptismo emigrant de hac vita; imo cum Pelagiani, ac Massilienses hunc locum S. Patri objectarent, respondet de dono Perseverantiae cap. 12, se minime de poenitentiis parvulorum dubitasse, & adversus Manichæos instituisse disputationem; ac etiam si cum scripsit de libero arbitrio in hac dubitatione versatus esset, neminem debere esse tam injustum, atque invidum, qui se proficere probiberet, atque in ea dubitatione remanendum esse judicaret. Unde lusit operam Bellarminus scribens Augustinum nunquam

R. P. Berti Theol. Tom. III.

quæ scriperat in eo cap. 23. retractasse. Ideo enim non retractavit quod olim docuerat de poenis parvulorum, inquit Norisius, quia de iisdem non dubitaverat. Sunt qui ulterius respondent, quod sicut vita parvulorum dicitur media inter recte factum arque peccatum, intelligendo peccatum actuale; ita sententia sit media inter præmium & supplicium, accipiendo mercedem & poenam, quæ retribuitur meritis personalibus. Quemadmodum ergo pueri baptizati non habent retributionem adulorum, habent tamen animi corporisque beatitudinem: ita non baptizati non afficiuntur cum adultis æquali supplicio; sed afficiuntur tamen. Sed vera est responsio prior, quamquam & hæc contraria argumentationem atterit & eliminat.

Opponunt s. aliquorum Patrum auctoritatem, qui videntur ab Augustiniana sententia recedere. Sunt hi Ambrosius, Gregorius Nazianzenus, Bernardus, & cum plurimis Scholasticis D. Thomas, ac S. Bonaventura. Ambrosius libro 2. de Abraham cap. ultimo scribit de parvulis sine baptismo ex hac vita migrantibus: *Habent tamen illam apertam pœnarum immunitatem, nescio an habeant regni honorem.* Nazianzenus Orat. 40. quæ est in Sanctum Baptisma, eorum, qui non baptizati ex hac vita discedunt statuit tertium genus, id est parvulorum, qui lavacrum nec contempserunt, nec consequi poterunt; de quibus ait, *Nec cælesti gloria nec suppliciis à justo judge afficiuntur, utpote qui licet signati non fuerint improbitate tamencareant, atque banc jacturam passi potius fuerint, quam fecerint.* Habet consimilia Nyssenus scribens Orat. 1. hujusmodi pueros in doloribus ac tristitia non esse. Bernardus vero in Serm. de resurrect. 3. Cesset (inquit) *Voluntas propria, & infernus non erit.* Porro D. Thomæ aperta est sententia 3. p. q. 1. art. 4. & q. 5. de malo art. 2. sicut & D. Bonaventura in 2. dist. 33. art. 3. q. 1. hujusmodi pueros supplicium ignis evadere.

Resp. 1. Gregorium Nazianzenum & Nyssenum, aliosque ante exortam Pelagianam hæresim, non tam fuisse in hac controversia versatos, quantum in ea Augustinus & Altricani Patres sese exercuerunt, unde, quemadmodum in materia de Predestinatione & Gratia, ita in hac quæstione post illam hæresim ventilata, Latini Græcis præferendi sunt, maxime quod hi tantum duo Adversarii favere videntur, & si rigorose accipiantur, scribunt pueros ante baptismi lavacrum carere improbitate & peccato,

quod

7.
Solvitur s.
Objecio.

quod falsum est. Pro nobis autem stant Augustinus, Fulgentius, Patres Milevitani, & Carthaginenses, & confessio Petavii, & aliorum, Florentini Concilii decretum. Et nihilominus ob horum duorum, necnon D. Thomæ ac Bonaventuræ reverentiam, oppositam opinionem Catholice propugnari fatemur, eique nos vel unam censoriam virgulam minime hoc nostro scripto adjicimus. Sed singula expendenda jam sunt.

In Ambrosii cap. ultimo lib. 2. de Abraham opinantur PP. Benedictini Tom. 1. pag. 351. nonnulla ab aliquo heretico fuisse intrusa. Nec immerito; nam supra num. 79. Ambrosius affirmative dixerat parvulos non baptizatos excludi à regno. Quomodo ergo posthac scripsit: *Nescio an habeant regni honorem?* Deinde ultima pars postremi capit. cum præcedenti nulla ratione cohæret. Infuper absolute afferere quod hi parvuli habeant immunitatem poenarum, videtur sapere Pelagianismum. Optima tamen est responsio nostri Vangroy loqui Ambrosium per figuram concilios, siquidem ait, *Habeant, non, habent.* Etenim perspicuum est illum tam de adultis, quam parvulis verba facere, & probare sancti lavacri promiscue necessitatem. Solent proferri & quædam de Ambrosii in Epistolas Pauli Commentariis: sed liquet hæc perperam sub tanto nomine celebrari. Observarunt in iis viri docti semina Pelagianismi: nos autem suspicamur conscripta ab Hilario Diacone, qui vixit sub Damaso, & Luciferianis adhæsit, ut diximus ad cap. 2. ad ob. ultimam. Idem afferendum est de Auctore QQ. ad Antiochum, scribente q. cxiv. de parvulis, qui non baptizati decadunt, ἐτεῖς βαπτισθεῖς εἰσέχοται, ἀλλὰ ἐτεῖς πόλιν εἰς κόλακον, αὐαρτίων γαρ δύν ἔπειρυξαν: Neque in regnum ingrediuntur, neque rursus in peccatum: peccatum enim non commiserunt. Spuriæ sunt enim quæstiones illæ, licet diu Athanasianæ habitæ sint, &alicubi nonnulla præferant ex Athanasio translata. At continent longe plura obscuri & imperiti Scriptoris: atque cum olim non excederent num. 35. jam extant 136. Librariis (inquit eruditus Censor Tom. 2. p. 252. edit. PP. S. Mauri) novas quæstiones semper addentibus. Laudatum D. Bernardi Sermonem habitum ad adulteros liquet legentibus. Testimonium Nysseni premittit eos etiam, qui ob peccatum damni parvulos merore aliquo affici tenent, quod sentit Adversariorum nostrorum pars major, & si per paucos Thomistas exceperis, omnes propemodum.

Dubitatur etiam Nyssenus an quælibet anima ante Iudicis tribunal sit letitur, cum postea id fuerit definitum, ut cap. præcedenti dictum est: unde qui negat parvulos judicandos, auctore Beda in Pre-mio Canticorum, contradicit *Catholicae fidei*. Quare dicendum est cum Norisio Gregorium Nyssenum in ea quæstione, quam appellat *dificilem atque perplexam*, dubitanter locutum esse: alioquin erit in hac parte ipsius opinatio penitus rejicienda.

Unus restat Gregorius Nazianetus. Hunc Nostrates satis commode expo-nunt; quod sicut dum ait parvulos ^{Acuterius} ca-declaratur, rere improbatum, & jaesturam potius pati quam facere, loquitur de neglectu baptisnatis: ita dum addit, *nec cœlesti gloria, nec supplicio illos affici*, accipiens est de punitione respondentे huic neglectui, ac despiciens; ob quam procudubio adulti contemptores baptisnatis supplicio multo acerbiori plementur. Atque hanc responsionem magnorum virorum confensione probata refutare non ausim. Nazianzeni tamen sententia videri posset aliquibus manifesta; nam paulo ante scripsit medium quid intercedere inter gratiam, ac mortem, γένεσις τὸ μέσον τῆς θάνατος, & τῆς ζωής τοσούτος. Tum post ea, quæ nobis objiciuntur, scribit non propterea quemquam aliquo dignum esse supplicio, quia non meretur honorem: εἰ γὰρ οὗτοι εἴτιοι, οὐδὲν οὐκονότος: parvulos vero sine lavacro decedentes neque gloria honorem, nec supplicium subituros, μήτε δοξασθήσεσθαι, μήτε πολαρθήσεσθαι. Infuper Græcus illius Scholiastes Nicetas ad hanc ipsam Orationem ita Nazianzeni sententiam explicat: *Nec cœlestis regni voluptates sentiunt, nec pœnis ullis torquentur.* In nonnullis etiam latinis editionibus, ut in Parisiensi an. 1609. ad-ditum est in margine, *Parvuli nulla pœna sensus mulcantur.* Sed primum animadvertendum est Nazianzeni verba etiam eos premere, qui censem pueros pœnam danini sentire. Deinde hæc scripta esse ante exorta dogmata Pelagiana; postea vero medium locum inter gloriam & supplicium à Patribus, & Conciliis fuisse explosum, atque exhibatum. Scholia autem, atque interpretationes non sunt eadem cum textu affirmatione probanda. Quid vero de Divo Thoma Aquinate? Is quidem communem Scholasticorum sui Ævi sententiam tutatus est; sed ut erat Augustini studiissimus, hujus sparsit ubique semina. In 4. sent. dist. 46. q. 2. docet, *Peccato originali non tantum deberi carentiam*

visionis pro pœna, sed etiam subjecti annihilationem : ex quo probat Godoy celebris & peracutus Thomista disp. 38. de peccato. §. 3. originali peccato obnoxios etiam pœna sensus fuisse ex rigore multandos. Subjecti enim annihilation est pœna omnium gravissima, & ideo pœna sensus est vera pœna, quia ad subjecti annihilationem quodammodo tendit. Plura sunt, quæ idem evincunt, ab eodem Auctore ex D. Thoma de prompta Sylvius in t. 2. q. 86. num. 6. ait, Beatum Thomam variis quidem in locis loqui juxta sententiam suo tempore communem. Si tamen suam Summam Theologicam absolvisset, non deest ratio existimandi eum in partem alteram fuisse declinaturum, quia lib. 111. contra Gentes cap. 156. habet pro absurdo, quod sint aliqui homines, qui nec beatitudinem consequantur, nec pœnam à Deo patiantur, quod juxta Scripturam Matthæi 25. omnibus in Divino iudicio existentibus dicetur, *Venite, possidete paratum vobis regnum, vel, ducidite in ignem æternum.* Multo magis ad nos accessisset, si postremum contra Julianum opus datum ei esset perlegeret, ubi sententia nostra traditur expressissime, lib. 1. n. 48. lib. 3. n. 200. &c. Dictum supra, quod in Epistolam ad Ephes. lect. 1. scribit ob originale peccatum nasci unumquemque poena, & gehennæ addictum. Verba Beati Thomæ sunt: *Hoc est quod dicit, Erasmus natura, id est per originem naturæ, non quidem naturæ, ut natura est, quia sic bona est, & à Deo; sed naturæ ut vitiata est, Filii iræ id est vindictæ, pœna, & gehennæ: & hoc sicut & ceteri, id est Gentiles.* Hæc pauca pro mea erga D. Thomam obliterant satis sit innuisse. De D. Bonaventura, omissa response Vanroy Tom. 1. pag. 288. tantum commemorabo Apostolicam ad Rom. XIV. 5. hortationem, *Unusquisque in suo sensu abundet, quæ nec Ovem fugit dicere solitum,*

His ego censuerim vetus hoc debere reponi,

Illa tibi placeant dum magis ista mibi.

Id vero non affero facta comparatione inter eximum Ecclesiæ Doctorem, nosque miserrimos in summa ignorantia versantes: sed propositis mihi Augustini, ac Bonaventuræ doctrinis hac in parte pugnantibus, in utrumque obsequentissimus illius placita debito filii officio complector; hujus sapientiam condignis laudibus prosequor. Atque hoc idem, R. P. Berti Theol. Tom. III.

ubicunque Divi alicuius oppositam sententiam non sequor, aut verba absque interpretatione prætermitto, me profitor sensu animoque tenere.

Sexto objiciunt argumenta quædam à ratione petita. Ac primum: Pœna sensibilis non est originali peccato proportionata: non ergo hac pœna multantur pueri è vita migrantes absque baptismate. Probant antecedens I. quoniam peccatum originale non contrahitur per actum propriæ voluntatis: ergo nec illi respondet multa, ac supplicium proprii sensus. II. Peccatum illud est viatum naturæ, non personæ, igitur ejus causâ persona plecti non debet. III. Pœna sensibilis debetur conversioni ad bonum commutabile; quæ non est in puerulis. IV. Ob pravam inclinationem & pronitatem ad malum, quæ ratione concupiscentiæ posset sensu puerorum hætrere, nemo damnari potest, nisi illius motibus obsecundet. V. Nec quispiam reprehendi potest in eo, quod nequit vitare. VI. Etiam Augustinus lib. de duabus Animabus cap. 11. affirmat illud impio imputandum esse, unde illi liberum fuerat abstinere. VII. Nulla ob origine peccatum injungitur penitentia: non ergo ei debetur multa, quæ animadvertisitur in adultos ob actualia.

Hæc omnia placuit simul congerere, quoniam facilissimæ sunt solutionis, scitumque Augustinianum quatere non valent, magisque corroborant. Itaque nego antecedens. Ac priorem probationem primum in adversarios retorquo: Parvuli non contrahunt noxam originalem actu propriæ voluntatis, & nihilominus eorum voluntas à summo bono, quod appetit, ac tristitia cum pœna divellitur: Ergo licet non deliquerint proprio sensu, justè poterit illorum sensus flaminum cruciamenta experiri. Deinde nego consequentiam; nam cuicunque peccato mortali, sive origine contrahatur, sive propriæ voluntate, cum displaceat Deo summo bono, debetur, si Deus velit, omnis pœna, etiam infinite acerba si dari posset, iriquit S. Thomas in 2. dist. 42. q. 1. art. 5. ad 2. Præterea peccatum quod in Adam fuit actuale, in posteris originale est: ideoque omnis pœna, quæ debetur peccato actuali primi hominis, infligi potest peccato originali cæterorum. Insuper Doctores, qui adversum nos hac objectant, putant originale peccatum esse proprium omnibus, quia omnium voluntates censembarunt in Adam. Si id sufficit, ut pueri voluntate propria pec-

9.
Solvitur
Objectio 6.

eaverint, cur non sufficit ut in proprio sensu tormenta percipient? Rursus, damnari potest exclusione regni anima quæ non continebatur in anima Adæ: ergo plecti potest supplicio ignis corpus, quod præexistebat in Adæ corpore.

Secundum ita diluitur. Primo retorquetur in Adversarios. Quod originale peccatum sit vitium naturæ, non persona non evincit, quin hæc persona sit peccatrix, debeatque damnari ad tartara: Ergo nec efficit, ut hæc persona gehennæ cruciamentum non sentiat. Deinde distinguo ant. Originaria culpa naturæ vitium est, non persona, id eit, inducta voluntate protoparentis, qui naturam communem vitiavit, concedo: propagata per voluntatem Adæ, ita ut vere ac proprie non sit culpa omnium posterorum, nego antecedens.

Est tertium ejusdem similagini. Principio in Auctores evibratur. Tametsi parvuli non sunt actu voluntatis suæ aversi à bono incommutabili, afficiuntur poena damni: Ergo et si conversi non fuerunt ad commutabile bonum, plecti poterunt poenâ sensus. Deinde distinguitur ant. In parvulis non est conversione ad bonum mutabile, actualis per determinationem arbitrii sui singularem, concedo: habitualis per concupiscentiam inseminatam origine, nego. Et quoniam in idem recidit quod sequitur quarto loco, similiter retorquetur: Ob concupiscentiam, cui inest habitualis aversio à Deo, parvulus non baptizatus plectitur poena damni: ergo ob proximatem cui inest habitualis propensio ad illicita, multari poterit poenâ sensus. Deinde distinguo propositionem: inclinatio mala non castigatur nisi accidente voluntatis consensu, ad Tribunal Magistratus, qui curat duntaxat externam civium politiam, concedo: ad Tribunal Dei, qui scrutatur renes & corda, subdistinguo: si prava inclinationi adhæreat reatus & macula peccati, ut adhæret concupiscentia non baptizatorum, & habituali peccato nondum remisso, nego: si concupiscentia, ablata interclusione, quæ separabat à Deo, soluta sit à reatu, ut est in baptizatis, atque in adultis, quibus peccatum habituale dismissum est, concedo. Vide quæ scripsimus ad propositionem 3. quinti Capitis.

Quod proxime sequitur, recidit in caput adversiorum. Parvuli posita Adæ prævaricatione vitare nequeunt reatum originarium, & nihil secus illius causâ condemnabuntur. At qui potest dam-

nari, potest etiam vituperari ac reprehendi. Ergo parvuli reprehendi possunt ob prævaricatione in Adæ, quam evitare non potuerunt. Præterea distinguo antecedens: Non potest quis vituperari, ac reprehendi ob originale peccatum, tanquam malus arbitrii electione, concedo: tanquam malus nativitate, & viatâ naturæ origine, nego. Si enim hoc pacto nequit filius Adæ objurgari; quomodo est naturâ filius iræ, filius vindictæ? Cur audient infantes, qui sine regenerationis Sacramento extremam diem obierunt, Judicem sic eos alloquenter: *Ite in ignem æternum!* Etiam si flammam tormenta vitarent, an non ignominios est, Imaginem Dei in exilium propelli, subire tenebras exteriores, ac degere sub dæmonis potestate? Num probrum, ac ignominia non est, furæ alligari, damnari ad triremes, etiamsi cervicem non frangat carnifex, nec remigare opus sit, vitamque arreptio pane miserrimam agere? Compellabimus, si hoc verum est, Adversarium nostrum iisdem verbis, quibus Augustinus alloquitur, serm. 14. de verbis Apostoli, hominem Pelagianum, *Videris tibi misericors, quia non auferis ei vitam, dannas tamen quem separas à regno cælorum.* *Dannas, non eum percutis, sed in exilium mittis.* Quod ex libro Augustini de duabus animabus addebat, eidem à Juliano fuit objectum: sed respondit S. P. in primo Operis Imperf. num. 48. se ibidem definitum peccatum actuale, non illud quod peccatum est, & simul poena peccati: idque necessarium est Catholicos profiteri; alioquin originale, quod infantes ante usum libertatis contrahunt, non posset reputari peccatum. Atque istud contendunt Pelagiani hac eadem fallaci argumentatione duci, quod nemo potest damnari ob id, à quo liberum non est abstinere.

Postremum argumentum potest similiter retorqueri. Enimvero mors, & vita hujus calamitates, exilium, & concepta illinc amaritudo, sunt in poenam originalis peccati. Falsum ergo est filios Adæ ejusdem peccati poenitentiam non agere. Ad hæc Cathecumenus priusquam baptismate abluitur, monendum est, se inimicum esse Dei, ac sub dæmonis potestate captivum: quod audiens, inquit Norisius, dolore corripitur. Parvuli quoque poenitentes sunt modo suo, cum per verba gestantium Diabolo & buic sæculo renunciare monstrantur, ait Augustinus in 1. de peccatis. cap. 19.

Op-

10.
Solvitur
Objecio 7.
Oppones 7. Parvuli, cum gratia de-
stituti sint, nequeunt poenam gehennæ
patienter sufferre : ergo in cruciatibus
in im patientiam prorumpent, ac Deum
blasphemabunt. Rursus : quis ignorat
hoc Augustinianorum placitum ferita-
tem, ac immanitatem olere? Denique,
ut ut sit, hujus sententiae promulgatio
plura inter rudiores scandala parere, &
piarum matrum animum perturbare, ac
frangere potest.

Resp. ad 1. Nego consequentiam : ex
quo enim ob originale peccatum gerant
parvuli voluntatem à Deo aversam, non
sequitur, ut debeant mox in Dei odium,
& blasphemias prorumpere, & eamdem
malitiam habeant cum peccatoribus sce-
lestissimis, ac sint à dominante malitia
in omne scelus abrepti; ut commentus
est Bajus proposit. 48. & 49. Urgeri
etiam potest istud argumentum de pœ-
na damni: quam si ægre ac moleste fe-
rant; blasphemabuntne? Ad alterum
dixi nuper, quod si carent pueri pecca-
to, nec in eos misericordes sunt, qui
damnant, eosque in exilium mittunt,
etsi non percutiant. Si peccatum con-
traxere, ut fides docet; exclamandum
est, *Quam inscrutabilia judicia Dei!*
Vidimus etiam superiori capite, hanc
esse veterem Juliani querimoniam. Ad
postremum respondere possumus, for-
tasse si hæc nostra divulgaretur assertio,
nec rusticos tam audacter cæluros præ-
gnantes uxores, nec tam frequenter
compressas puellas curaturas abortus,
nec allaturos conjuges interdum vel in-
temperantia, vel alia causa filiis nascitu-
ris interitum. Tunc enim illacrymantes
clamarent: Veh! in sempiternum ignem
infantulus dejectus est! Dignoscetur
etiam facilius originariæ culpæ demer-
itum, atque ex illa, quam acerbum ferum-
que sit actualium criminum supplicium.
Verum quandoque non expedit omnia
dicere, nec in aures omnium, nec coram
omnibus.

11.
Adducatur
Objecio 8.
Opp. 8. Quibus ergo deserviet terra
illa nova, quæ futura prædictitur Apo-
calypses primo ac vigesimo; *Et vidi*
cælum novum & terram novam? Qui-
bus, inquam, nisi parvulis immatura
morte peremptis? Hī enim licet aversi
à Deo auctore supernaturali, naturalem
ordinem servant, ideoque visione qui-
dem Dei privabuntur, at non commu-
nicatione ceterorum bonorum.

Respond. 1. cum S. P. Aug. 20. de
Civit. Dei cap. 16. futurum novum cœ-

lum, ac novam terram, *ut mundus in*
melius innovatus apte accomodetur homi-
nibus etiam carne in melius innovatis.
Quapropter non erit nova illa creaturæ
facies pro iis, qui veterem hominem
non exuerunt. Cum soleat propterea
prophetica locutio propriis verbis meta-
phoras admiscere, eo sensu dictum est
cælum novum ac terram novam, quo in-
odo nova creatura, novum figuratum,
novus homo, atque ipsomet loco nova
Ierusalem. Illud vero, quod de aver-
sione à Deo dictum est, ex præcedenti-
bus abunde revincitur, cum in obno-
xiis originario peccato sit virium omni-
um inordinatio; imago Dei subjecta
dæmoni, tota, inquit Augustinus, na-
tura turbata. Rursus nec peccatum
actuale naturalia prorsus tollit, cui ta-
men respondet gehenna supplicium.
Ac tandem, cum naturalia bona sint
medium, ipse autem Deus finis ulti-
mus creaturæ rationalis, atque ut D.
Thomas docet 1. 2. q. 71. art. 6. ad 3.
aversio à fine omnes alias inordinatio-
nes secum afferat, fieri non potest,
ut qui avertitur à Deo, in recto ordi-
ne erga res creatas sese contineat.

12.
Adducuntur
reliquæ Ob-
jetiones.
Tandem sunt aliqua argumenta pro
illis pueris, quos optarent parentes ad
baptismum perducere, sed in utero
matrum præfocantur, vel statim ac
nati sunt moriuntur priusquam sacro
lavacro abluantur. Quos diximus Ger-
sonem cum aliis perpaucis coelestis pa-
triæ civibus accensere. Pro qua opini-
one hæc possent proferri. Primum,
voluntas, ut fert commune proloqui-
um, reputatur pro facto, & aliud, *Ad*
impossibile nemo tenetur. Insuper: In
pueris ante usum rationis locum habet
baptismus sanguinis, cum inter mar-
tyres habeamus omnes infantes, quos Herodes
Bethleimi interemit: ita po-
test illis prodesse baptismus flamminis,
scilicet votum, ac desiderium paren-
tum. Item fides Elisabeth' promeruit,
ut Joannes Baptista sanctificaretur in
utero. Præterea liberi Judæorum ante
diem octavam sine circumcisione mor-
rientes haudquaque Divina lege dam-
nabantur; ideoque privatio sola sacra-
menti in necessitate non dicit ad per-
ditionem. Tandem effectus sacramenti
impletur invisibiliter, cum mysterium
baptismi non contemptus religionis, sed
articulus necessitatis excludit, ait Au-
gustinus lib. 4. de baptismo contra Do-
natistas cap. 21. Ambros. in Orat. de
obitu Valentiniani, Innoc. III. in cap.
H 3 *Aposto-*

Apostolicam, & Divus Bernardus epistola 77.

Jam diximus supra hanc Gerlonis opinionem falsam esse, & fere ab omnibus refutari, quoniam & Evangelium Christi, & Concilia, & Patres non renatos baptismō excludunt à regno Dei. Nec votum parentum potest infantibus opitulari, quoniam spiritus ubi vult spirat, nec beneficia liberrimae Dei voluntatis pendent ab hominum desiderio: sacramentis autem sunt vi filios Divinæ institutionis conjuncta. Eam ob rem Augustinus jure negat connumerandos inter filios Dei pueros decedentes sine regenerationis sacramento, etiam si moriantur, paratis ministris, ac parentibus festinantibus, eoquod non sint de numero prædestinorum, quos secundum propositum elegit Deus ante mundi constitutionem. Sed de his alibi. Nunc ad argumenta, quæ adversus haec tenus dicta de parvolorum damnatione militant, ex ordine respondendum est. Ac prima ratio, uti excusat parentes qui vellent filios renasci, ita non prodest pueris qui voluntatem propriam non habent. Neque hi damnantur, quod non accesserint suomet neglectu ad baptismum, quod exequi non potuerunt, sed quoniam traxerunt ex Adam iniquitatem. Altera eliditur, quoniam in martyrio in se recipiunt infantes stigmata Salvatoris & sanguinem suum ad confirmandam fidem effundunt, ideoque merito, ut suos recipit Ecclesia fideium. Voluntas autem parentium non est voluntas natorum. Redimens enim terram Salvator per crucem & in latere vulneratus sanguinem & aquam emisit, ut alii quidem pacis tempore in aqua baptizarentur, alii vero tempore persecutionis propriis sanguinibus baptizentur, inquit Catechesi III. Joannes Jerosolymitanus. Retorquetur & illa argutia inculca hoc pacto: Martyrium parentum nihil prodest natis, qui martyres non occumbunt: Igitur votum parentum non prodest filiis, qui votum illud minime eliciunt. De Joanne Baptista videtur esse opinio Augustini, fusse quidem repletum Spiritu Sancto in utero, & sanctificatum in maternis visceribus, ut præconem Christi se gereret; sed nondum exornatum ea sanctitate, quæ vinculum solvit successiois obnoxiae, id est, repletum per Spiritus Sancti gratiam dono prophetarum, sed noxa originali adhuc obstrictum,

priusquam circumcideretur octavo die. Quod Augustinus non solum scriptis Epist. 57. nunc 187. ad Dardanum, sed etiam lib. 4. Operis imperfecti contra Julianum num. 133. De qua sententia perlegendæ sunt Norisianæ Vindicæ cap. 5. §. XI. Responderi tamen potest, quod de Præcursoris exultatione & prophetandi munere docet in eadem Epistola S. Doctor, privilegia Joannis babenda esse in miraculis Divinæ potentiarum, non trabenda ad humana exemplar naturæ, & de illo mirabiliter praedicari, quod in aliis non invenitur.

Memorata ad Dardanum Epistola cap. 13. 10. num. 33. singulare suppeditat argu. Ac refutamentum, quo non solum evincitur aduersus Gerlonem vota prægnantium matrum non praestare salutem pueris mortuis in utero ipsarum, sed etiam aduersus recentiores quosdam irritum esse baptismum eis collatum priusquam illinc egrediantur. *Quod si quisquam dicit jam esse natum hominem, etiam cum adhuc est in utero matris, testimoniumque adhibebit ex Evangelio, quia dictum est ad Joseph de prægnante Virgine Domini Matre, Quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est: numquid nam huic nativitati accedit secunda nativitas? Alioquin non erit jam secunda, sed tertia. Dominus autem cum binc loqueretur, Nisi quis, inquit, renatus fuerit denuо, eam scilicet computans primam nativitatem, quæ fit matre pariente, non concipiente atque prægnante, quæ fit ex ea, non quæ fit in ea. Neque enim renatum dicimus hominem, quem mater perperit, tanquam iterum natus sit, qui jam semel natus fuerat in utero: sed illa nativitate non computata quæ gravidam facit, natus dicitur homo partu, ut possit renasci ex aqua & spiritu.* Hæc vero, cum tam aperta sint, & duplice questionem dirimant, non erant prætermittenda. In veteri lege quemquam sanctificatum sine aliquo sacramento, sive circumcisione fuerit, sive aliud ignotum, negat in eadem Epistola S. Pater. Num itaque pueri ante diem octavum decedentes salutem æternam consequerentur, incertum omnino est; ac nisi eis subventum erat vel parentum sacrificio, vel alio gratia instrumento, certissime credimus condemnatos. Imo solam in faciis literis Circumcisionem inventimus, ob quam Deus perpererit infantibus, ut exemplum commonstrat filii Sephoræ, ac Mysis, cap. IV. Exodi

di vers. 25. Diximus quippe in primo capite hujus libri, non solum in signum populi Dei, verum etiam in remedium originalis peccati Circumcisionem fuisse institutam. Nihil ergo prohibet, quin pueros omnes non circumcisos, quorum eadem erat cum decadentibus in uteris matrum originalis culpa & naturæ conditio, afferamus fuisse simili, rectissimoque judicio damnatos. In quarto denique libro de Baptismo cap. 21. docet S. Pater impleri invisibiliter effectum baptismatis, cum exterius sine contemptu prætermittitur, & valet quod ait Apostolus, Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem, videlicet in adultis ob fidei credulitatem & animi præparationem. Idem docet Innocentius in cap. *Apostolicam*, de Presbytero non baptizato, qui tamen Ecclesiæ diu humiliter ministraverat, eique se devovisset suscipiens regenerationis lavacrum, ubi accepisset

se non renatum. Eadem est in Epistola 77. doctrina Divi Bernardi. Hujusmodi ergo testimonii nequit comprobari salus illorum, qui gratia fidei, ac animi præparatione sunt destituti. Atque haec dicta sint de Originaria labe, & de anima non renatorum infantium :

*Quæ, quia materiam peccati ex formite carnis
Consociata trahit, necnon simul ipsa
fodali
Est incentivum peccaminis; implicat
ambas
Vindex pena reas, peccantis mente
sub una,
Peccandique cremat socias cruciatibus
æquis.*

His itaque verbis ex Prudentii Apotheosi exscriptis finem libro tertio decimo constituimus.

DE